

سال تحصیلی ۱۴۰۵ - ۱۴۰۴

آزمون

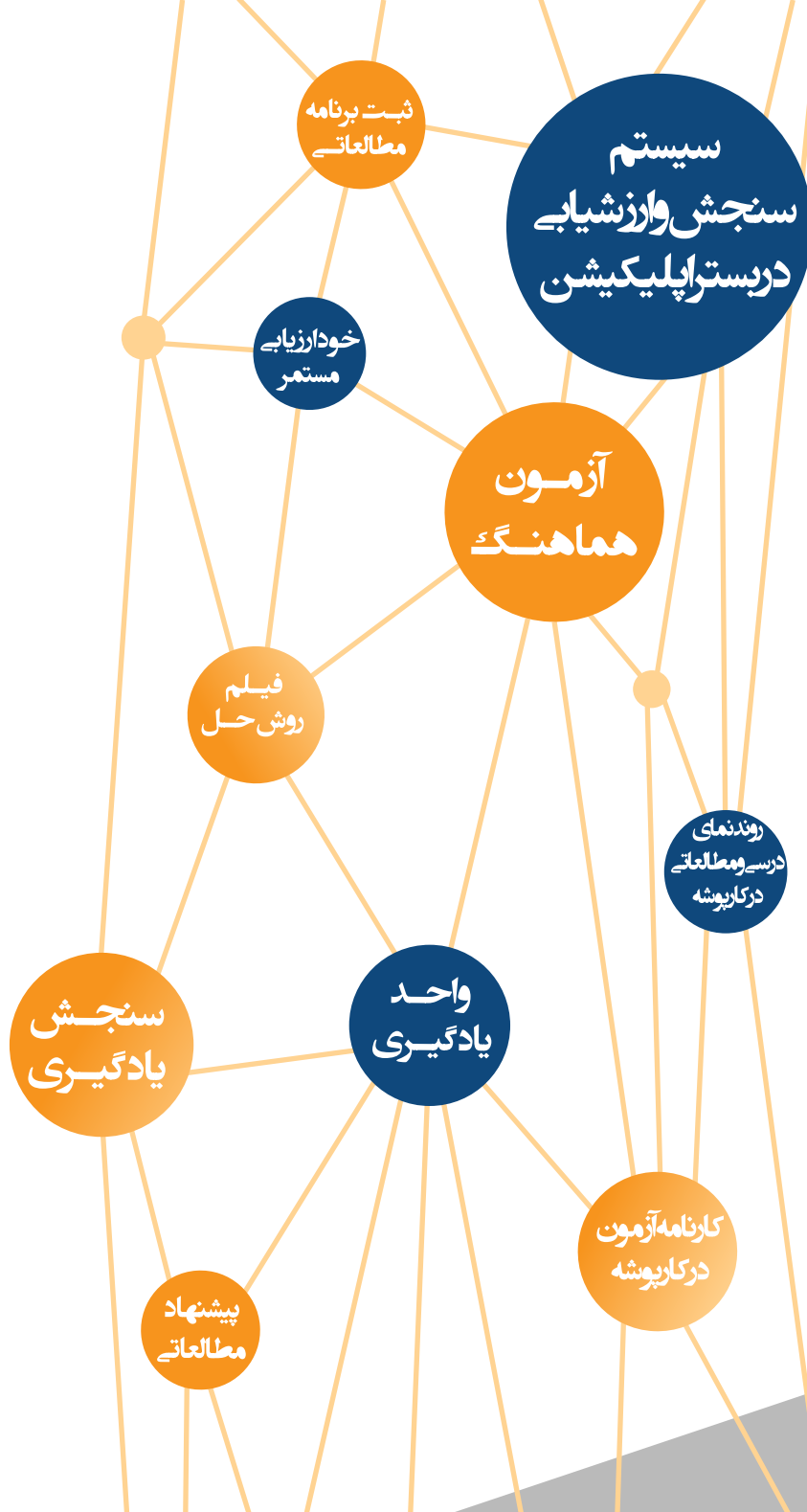
هماهنگ

شماره

۴

دفترچه سوال و پاسخ

دوازدهم انسانی

ردیف	مواد آزمون	تعداد سوال	محتوای آزمون دوازدهم	محتوای آزمون دهم و یازدهم
۱	ریاضی	۲۰	فصل ۱ (درس ۳)، فصل ۲ و فصل ۳ (درس ۱ به جز مسئله های کاربردی)	ریاضی و آمار ۲: فصل ۳
۲	زبان و ادبیات فارسی	۳۰	درس های ۵ تا ۸	علوم و فنون ادبی ۲: درس های ۷ تا ۱۲
۳	علوم اجتماعی	۱۵	درس های ۵ تا ۷	جامعه شناسی ۲: درس های ۹ تا ۱۵
۴	روان شناسی	۱۵	-	درس های ۷ و ۸
۵	عربی	۲۰	درس های ۳ و ۴	عربی ۲: درس های ۵ تا ۷
۶	تاریخ	۱۳	درس های ۵ تا ۹	تاریخ ۲: درس های ۱۰ تا ۱۶
۷	جغرافیا	۱۲	درس های ۳ و ۴	جغرافیا ۲: درس های ۶ تا ۱۱
۸	فلسفه و منطق	۲۰	درس های ۵ تا ۹	منطق: درس های ۹ و ۱۰ فلسفه ۱: درس های ۱۰ و ۱۱
۹	اقتصاد	۱۵	-	درس های ۱۲ تا ۱۴

۱. چند تا از گزاره‌های زیر در مورد پنج گام چرخه آمار صحیح هستند؟

الف) مهم‌ترین گام برای رسیدن به پاسخ نمونه‌گیری مناسب است.

ب) برای توصیف داده‌های کیفی گزارش درصد باید با گزارش تعداد همراه باشد.

پ) مطمئن‌ترین نمودار برای متغیر کمی نمودار جعبه‌ای است.

۱) ۱

۲) ۲

۳) ۳

۴) صفر

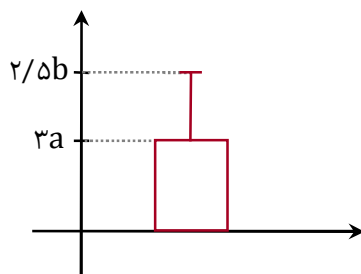
پاسخ

۲) گزاره «الف» نادرست است، زیرا مهم‌ترین گام برای رسیدن به پاسخ طرح پرسش دقیق و شفاف است.

فیلم پاسخ

۲. نمودار زیر توصیف کننده شاخص‌های مرکزی و پراکندگی داده‌های $۳, ۶, a, ۲a, ۳b$ است. اگر انحراف معیار این داده‌ها $\frac{1}{3}$ میانگین آن‌ها باشد، میانگین داده‌ها چقدر است؟

۱) $۲/۵$

۲) $۲/۷۵$

۳) $۳/۷۵$

۴) $۴/۲۵$

پاسخ

۳

$$\text{میانگین} = \frac{۳+۶+a+۲a+۳b}{۵} = ۳a$$

$$\Rightarrow ۹ + ۳a + ۳b = ۱۵a \Rightarrow ۴a - b = ۳$$

انحراف معیار داده‌ها $\frac{1}{3}$ میانگین است، پس:

$$\text{انحراف معیار} = ۲/۵b - ۳a = \frac{1}{3}(۳a)$$

$$\Rightarrow ۲/۵b - ۳a = a \Rightarrow ۲/۵b - ۴a = ۰$$

$$\begin{cases} ۴a - b = ۳ \\ ۴a - ۲/۵b = ۰ \end{cases} \Rightarrow b = ۲, a = \frac{۵}{۴}$$

$$\Rightarrow \text{میانگین} = ۳a = \frac{۱۵}{۴} = ۳/۷۵$$

فیلم پاسخ

فصل ۲: الگوهای خطی

واحد یادگیری

درس ۱: مدل سازی و دنباله

زیر واحد یادگیری

دنباله بازگشتی و مسائل آن و نمودارش

حیطه شناختی

مقدماتی

۳. جمله چهارم از دنباله a_n زوج n فرد n

$$a_{n+1} = \begin{cases} 2 & n \text{ زوج} \\ \frac{1}{1-a_n} & n \text{ فرد} \end{cases}$$

با فرض $a_1 = 2$

کدام است؟

① -۲

② -۱

③ ۱

④ $\frac{1}{2}$

② کافی است جملات دنباله را بنویسیم:

$2, -1, 2, -1, 2, -1, \dots$

پس جملات فرد برابر ۲ و جملات زوج برابر (-۱) هستند یعنی جمله چهارم برابر (-۱) است.

پاسخ

فیلم پاسخ

فصل ۲: الگوهای خطی

واحد یادگیری

درس ۲: دنباله‌های حسابی

زیرواحد یادگیری

مفهوم اختلاف مشترک

حیطه شناختی

مقدماتی

۴. در یک دنباله حسابی $5(a_5 + a_3) - 4(a_1 + a_7) = 20$

است. اگر $a_7 = 7$ باشد، جمله نهم دنباله کدام است؟

۱) -17

۲) $\frac{17}{2}$

۳) 22

۴) $\frac{35}{2}$

۴. فرض کنید اختلاف مشترک دنباله برابر d باشد:

$$5((a_1 + 4d) + (a_1 + 2d)) - 4(a_1 + (a_1 + 6d)) = 20$$

$$\Rightarrow 2a_1 + 6d = 20 \Rightarrow a_1 + 3d = 10$$

از طرفی $a_7 = 7$ است، پس:

$$\begin{cases} a_1 + 3d = 10 \\ a_1 + d = 7 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a_1 = \frac{11}{2} \\ d = \frac{3}{2} \end{cases}$$

$$\Rightarrow a_9 = a_1 + 8d = \frac{11}{2} + 8\left(\frac{3}{2}\right) = \frac{35}{2}$$

پاسخ

فیلم پاسخ

فصل ۲: الگوهای خطی

واحد یادگیری

درس ۲: دنباله‌های حسابی

زیر واحد یادگیری

مفهوم اختلاف مشترک

حیطه شناختی

مقدماتی

در یک دنباله حسابی (غیر ثابت) با اختلاف مشترک d داریم:

$$a_7 + a_3 + a_5 + a_6 = 24d^2, \quad a_9 - a_5 = 24d^2$$

کدام است؟

۱) -7

۲) -6

۳) صفر

۴) 6

پاسخ

۳

$$a_9 - a_5 = (a_1 + 8d) - (a_1 + 4d) = 4d$$

$$= ((a_1 + 8d) - (a_1 + 4d))((a_1 + 8d) + (a_1 + 4d))$$

$$= (4d) \times (2a_1 + 12d) = 24d^2$$

$$\Rightarrow 4d(a_1 + 3d) = 24d^2 \xrightarrow{d \neq 0} a_1 + 3d = 6d$$

$$\Rightarrow a_1 + 3d = 0$$

$$a_2 + a_3 + a_5 + a_6 = a_1 + d + a_1 + 2d + a_1 + 4d + a_1 + 5d$$

$$= 4a_1 + 12d = 4(a_1 + 3d) = 4(0) = 0$$

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۲: الگوهای خطی

واحد یادگیری
درس ۲: دنباله‌های حسابی

زیرواحد یادگیری
مجموع جملات دنباله حسابی

حیطه شناختی
مقدماتی

۶ حاصل جمع n جمله اول یک دنباله حسابی به صورت

$$S_n = 3n^2 + 2n - k$$

جمله دهم این دنباله کدام است؟

۵۹ ①

۶۲ ②

۶۳ ③

۶۴ ④

①

$$\begin{aligned} a_{10} &= S_{10} - S_9 \\ &= (3(10)^2 + 2(10) - k) - (3(9)^2 + 2(9) - k) \\ &= 59 \end{aligned}$$

پاسخ

فیلم پاسخ

فصل ۳: الگوهای غیرخطی

واحد یادگیری
درس ۱: دنباله هندسی

زیرواحد یادگیری
مفهوم نسبت مشترک

حیطه شناختی
مقدماتی

۷. در دنباله هندسی $t_n = 3t_{n+1}$ ($n \geq 1$)، اگر جمله پنجم $\frac{4}{3}$ باشد، جمله اول کدام است؟

۱) ۳۲۴

۲) ۲۱۶

۳) ۱۰۸

۴) ۵۴

۳

$$t_{n+1} = \frac{1}{3} t_n \Rightarrow \text{نسبت مشترک} = r = \frac{1}{3}$$

$$a_5 = a_1 \left(\frac{1}{3}\right)^4 \Rightarrow \frac{4}{3} = a_1 \left(\frac{1}{81}\right) \Rightarrow a_1 = 108$$

پاسخ

فیلم پاسخ

۸ در یک دنباله هندسی (با جملات مثبت) $a_3 \times a_5 = 25$ و $a_6 = 3a_5 - 10$ می‌باشد. جمله هفتم این دنباله کدام می‌تواند باشد؟

۱۰ ①

۲۰ ②

۳۰ ③

۴۰ ④

۴

$$\begin{cases} a_3 = a_1 r^2 \\ a_5 = a_1 r^4 \end{cases} \Rightarrow a_3 \times a_5 = a_1^2 r^6 = 25 \Rightarrow a_1 r^3 = \pm 5 \\ \Rightarrow a_6 = \pm 5$$

چون جملات مثبت هستند، $a_6 = 5$ است.

$$a_6 = 5 \Rightarrow \begin{cases} a_5 = a_6 \times r \\ a_6 = a_5 \times r^2 \end{cases}$$

$$a_6 r^2 = 3a_6 \times r - 10$$

$$\xrightarrow{a_6=5} 5r^2 - 15r + 10 = 0 \Rightarrow r^2 - 3r + 2 = 0$$

$$\Rightarrow r = 1, 2 \Rightarrow a_7 = a_6 \times r^2 \Rightarrow \begin{cases} r = 1 \Rightarrow a_7 = 5 \\ r = 2 \Rightarrow a_7 = 20 \end{cases}$$

فصل ۳: الگوهای غیرخطی

واحد یادگیری

درس ۱: دنباله هندسی

زیرواحد یادگیری

مفهوم نسبت مشترک

حیطه شناختی

پیشرفته

پاسخ

فیلم پاسخ

۹. بین دو عدد -3 و 1536 چند عدد قرار دهیم تا کل اعداد، دنباله‌ای هندسی با نسبت مشترک -2 تشکیل دهند؟

۴ ①

۶ ②

۸ ③

۹ ④

پاسخ

۳. فرض کنید n عدد بین -3 و 1536 قرار داده‌ایم به این ترتیب -3 جمله اول و 1536 جمله $n + 2$ خواهد بود. بنابراین داریم:

$$\frac{a_{n+2}}{a_1} = \frac{1536}{-3} = -512$$

$$\frac{a_1 r^{n+1}}{a_1} = -512 \xrightarrow{r=-2} (-2)^{n+1} = (-2)^9 \Rightarrow n = 8$$

فیلم پاسخ

۱۰. جمله اول یک دنباله هندسی $\frac{1}{3}$ و جمله چهارم آن $\frac{1}{54}$ است. حاصل جمع سه جمله اول این دنباله $(a_1 + a_2 + a_3)$ چه کسری از حاصل جمع سه جمله دوم این دنباله $(a_4 + a_5 + a_6)$ است؟

۱) $\sqrt{3}$

۲) ۳

۳) ۹

۴) ۲۷

پاسخ

۴

$$a_1 + a_2 + a_3 = a_1 + a_1 r + a_1 r^2 = a_1 (1 + r + r^2)$$

$$a_4 + a_5 + a_6 = a_4 + a_4 r + a_4 r^2 = a_4 (1 + r + r^2)$$

$$\Rightarrow \frac{a_1 + a_2 + a_3}{a_4 + a_5 + a_6} = \frac{a_1 (1 + r + r^2)}{a_4 (1 + r + r^2)} = \frac{a_1}{a_4} = \frac{\frac{1}{3}}{\frac{1}{54}} = 27$$

فصل

فصل ۳: الگوهای غیرخطی

واحد یادگیری

درس ۱: دنباله هندسی

زیر واحد یادگیری

مفهوم نسبت مشترک

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۱۱. فرض کنید x ، $x + 4$ و $x + 10$ به ترتیب جملات سوم، پنجم و هفتم یک دنباله هندسی هستند. حاصل ضرب جملات چهارم و ششم این دنباله کدام است؟

۱) ۱۴۴

۲) ۱۲۱

۳) ۱۰۰

۴) ۸۱

۱

$$a_3 = a_1 r^2 = x$$

$$a_5 = a_1 r^4 = x + 4$$

$$a_7 = a_1 r^6 = x + 10$$

$$\Rightarrow a_5^2 = a_3 \times a_7 \Rightarrow (x + 4)^2 = x(x + 10)$$

$$\Rightarrow x^2 + 8x + 16 = x^2 + 10x \Rightarrow x = 8$$

$$a_4 \times a_6 = (a_1 r^3) \times (a_1 r^5) = a_1^2 r^8 = (a_1 r^4)^2$$

$$= a_5^2 = (x + 4)^2 = 144$$

پاسخ

فیلم پاسخ

۱۲. از معادله $x - \frac{x}{2} + \frac{x}{4} - \frac{x}{8} + \dots - \frac{x}{512} = 1$ مقدار x

کدام است؟

- ۱) $\frac{256}{359}$
 ۲) $\frac{512}{3069}$
 ۳) $\frac{512}{341}$
 ۴) $\frac{256}{3069}$

پاسخ

۳) جملات این حاصل جمع ۱۰ جمله از یک دنباله هندسی با جمله

اول x و نسبت مشترک $r = -\frac{1}{2}$ هستند.

$$x + x(-\frac{1}{2}) + x(-\frac{1}{2})^2 + x(-\frac{1}{2})^3 + \dots + x(-\frac{1}{2})^9 = 1$$

با استفاده از فرمول $S_n = a_1(\frac{1-r^n}{1-r})$ داریم:

$$S_{10} = 1 = x(\frac{1-(-\frac{1}{2})^{10}}{1-(-\frac{1}{2})}) = x(\frac{1-\frac{1}{1024}}{1+\frac{1}{2}})$$

$$= x(\frac{\frac{1023}{1024}}{\frac{3}{2}}) = x(\frac{341}{512}) \Rightarrow x = \frac{512}{341}$$

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۳: آمارواحد یادگیری
درس ۱: شاخص‌های آماریزیر واحد یادگیری
خط فقر و روش‌های مختلف محاسبه آنحیطه شناختی
مقدماتی

۱۳. داده‌های زیر درآمد مدیران یک شرکت برحسب میلیون تومان است. خط فقر درآمد مدیران (برحسب میانه) چند میلیون تومان است؟

۲۴، ۳۳، ۳۵، ۳۷، ۳۷، ۴۰، ۴۰، ۱۱۵، ۲۸، ۱۵۰

۱ ۲۹/۵

۲ ۳۵/۵

۳ ۳۹/۵۱

۴ ۱۸/۵

پاسخ

۴ ابتدا داده‌ها را به صورت صعودی مرتب می‌کنیم و میانه را محاسبه می‌کنیم:

۲۴، ۲۸، ۳۳، ۳۵، ۳۷، ۳۷، ۴۰، ۴۰، ۱۱۵، ۱۵۰

$$\text{میانه} = \frac{۳۷+۳۷}{۲} = ۳۷$$

$$\text{خط فقر} = \frac{\text{میانه}}{۲} = \frac{۳۷}{۲} = ۱۸/۵$$

فیلم پاسخ

۱۴. لیست حقوق کارمندان یک شرکت برحسب میلیون تومان به صورت زیر داده شده است. اگر خط فقر حقوق کارمندان برحسب میانگین برابر ۱۲ میلیون تومان باشد، مقدار a چند میلیون تومان است؟

۱۶, ۱۱, a , ۲۱, ۱۷, ۲۴, $a + ۵$, ۱۲

۱) ۲۴

۲) ۲۴/۵

۳) ۴۲

۴) ۴۳

۴

$$\text{میانگین} = \frac{\text{خط فقر}}{۲} \Rightarrow ۲۴ = \frac{\text{میانگین}}{۲}$$

$$\text{میانگین} = ۲۴ = \frac{۱۶+۱۱+a+۲۱+۱۷+۲۴+a+۵+۱۲}{۸}$$

$$= \frac{۱۰۶+۲a}{۸}$$

$$\Rightarrow a = ۴۳$$

پاسخ

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۳: آمار

واحد یادگیری
درس ۱: شاخص‌های آماری

زیرواحد یادگیری
شاخص بهای کالا و خدمات

حیطه شناختی
مقدماتی

۱۵. سبد خانوادگی از ۲ کالای گوشت و نان تشکیل شده و میزان مصرف نان، ۵ برابر میزان مصرف گوشت است. از سال ۱۴۰۰ تا سال ۱۴۰۳ قیمت گوشت ۸۰ درصد و قیمت نان ۲۰ درصد افزایش داشته است. اگر ۱۴۰۰ را سال پایه در نظر بگیریم و در سال ۱۴۰۰ قیمت یک کیلوگرم گوشت ۲۵ برابر قیمت هر کیلوگرم نان بوده باشد، شاخص بهای این دو کالا در سال ۱۴۰۳ چند درصد است؟

۱) ۱۷۰

۲) ۱۵۸

۳) ۱۴۴

۴) ۱۳۱

پاسخ

۱ اگر میزان مصرف نان را $5x$ و قیمت هر کیلوگرم نان در سال پایه را y فرض کنیم، آنگاه میزان مصرف گوشت x و قیمت هر کیلوگرم گوشت در سال پایه $25y$ خواهد بود و در سال ۱۴۰۳ قیمت هر کیلوگرم نان $1/2y$ و قیمت هر کیلوگرم گوشت $25(1/8y)$ خواهد بود.

$$\text{شاخص بها} = \frac{5x(1/2y) + (25 \times 5x(1/8y))}{5xy + x(25y)}$$

$$= \frac{51xy}{30xy} = 1/7 \Rightarrow \text{درصد شاخص بها} = 1/7 \times 100 = 170$$

فیلم پاسخ

۱۶. در یک جامعه شهری جمعیت فعال ۴۸۰۰۰ نفر بوده، که ۴۰۰۰۰ نفر از آن‌ها شاغل هستند. برای آنکه نرخ بیکاری ۵ درصد کاهش یابد، چند شغل باید ایجاد شود؟

۱) ۲۰۰۰

۲) ۲۴۰۰

۳) ۱۶۰۰

۴) ۱۸۰۰

پاسخ

۲

$$\text{درصد نرخ بیکاری در حال حاضر} = \frac{8000}{48000} \times 100 = \frac{100}{6}$$

نرخ بیکاری قرار است ۵ درصد کاهش یابد یعنی:

$$\frac{100}{6} - 5 = \frac{70}{6} = \text{درصد نرخ بیکاری مورد نظر}$$

$$= \frac{x}{48000} \times 100 \Rightarrow x = 5600$$

یعنی تعداد بیکاران باید از ۸۰۰۰ نفر به ۵۶۰۰ نفر برسد یعنی ۲۴۰۰ شغل باید ایجاد شود.

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۳: آمارواحد یادگیری
درس ۱: شاخص‌های آماریزیر واحد یادگیری
شاخص توده بدنی و شاخص یادگیریحیطه شناختی
پیشرفته

۱۷. اگر در یک متن درصد کلمات دشوار a و میانگین تعداد کلمات در هر جمله ۱۰ بوده و شاخص پایه آموزش به تناسب پایه پنجم باشد، مقدار a کدام می‌تواند باشد؟
 $+ \text{درصد کلمات دشوار} (0/4) = \text{شاخص پایه آموزش}$
 $[(\text{میانگین تعداد کلمات در هر جمله})]$

۱) ۲

۲) ۴

۳) ۶

۴) ۸

پاسخ

۲) با استفاده از فرمول داریم:

$$5 = [0/4(a + 10)] \Rightarrow 5 \leq 0/4(a + 10) < 6$$

$$\Rightarrow 2/5 \leq a < 5$$

فیلم پاسخ

۱۸. برای افراد با وزن ۱۰۰ کیلوگرم و شاخص توده بدنی در محدوده ۲۵ تا ۳۶، میزان قد آن‌ها کدام نمی‌تواند باشد؟

۱) ۱۵۰ سانتی‌متر

۲) ۱۷۰ سانتی‌متر

۳) ۱۸۰ سانتی‌متر

۴) ۱۹۰ سانتی‌متر

پاسخ

۱

$$\begin{aligned} \text{BMI} &= \frac{\text{وزن}}{(\text{قد})^2} \Rightarrow 25 < \frac{100}{(\text{قد})^2} < 36 \\ \Rightarrow \frac{100}{36} < (\text{قد})^2 < \frac{100}{25} &\Rightarrow \frac{10}{6} < \text{قد} < \frac{10}{5} \\ \Rightarrow 1/6 < \text{قد} < 2 &\xrightarrow{\text{تبدیل قد به متر سانی}} \\ 160 < \text{قد} < 200 &\text{سانتی‌متر} \end{aligned}$$

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۳: آمارواحد یادگیری
درس ۱: شاخص‌های آماریزیر واحد یادگیری
شاخص بهای کالا و خدماتحیطه شناختی
مقدماتی

۱۹. چند تا از گزاره‌های زیر نادرست هستند؟

الف) خط فقر کمینه درآمدی است که برای زندگی یک نفر در یک ماه مورد نیاز است.

ب) شاخص یک معیار آماری است که تغییرات نسبی در جامعه آماری را نشان می‌دهد.

پ) شاخص بهای کالا و خدمات مصرفی، تحولات قیمت را بر مبنای یک سال پایه نشان می‌دهد.

۱

۲

۳

۴ هر سه گزاره درست هستند.

۴

پاسخ

فیلم پاسخ

۲۰. کدام کلمه جمله «تغییر متوسط قیمت کالا و خدمات در طول

زمان را می‌نامند.» را به درستی کامل می‌کند؟

① ارزش افزوده

② افزایش بها

③ تورم

④ هزینه فعال

۳

پاسخ

فیلم پاسخ

۲۱. کدام گزاره درباره تاریخ ادبیات دوره معاصر تا انقلاب اسلامی

نادرست است؟

- ۱) ابوالقاسم لاهوتی، جعفر خامنه‌ای، شمس کسمایی، تقی رفعت و علی اسفندیاری پیشگامان شعر نو هستند.
- ۲) سال‌های ۱۳۰۴ تا ۱۳۲۰ دوره درخشش نیما و جدال بر سر کهنه و نو بود.
- ۳) بین سال‌های ۱۳۳۲ تا ۱۳۴۲ شعر نو تغزلی شروع شد و جریان سمبولیسم اجتماعی به مسائل سیاسی و اجتماعی و مشکلات و آرمان‌های مردم توجه کرد.
- ۴) تغییر در قالب شعر با تصرف نیما در ماهیت شعر قدیم و ارائه ماهیتی نو از آن انجام شد. نیما زبان، تخیل، احساس، معنی، فرم و ساختار شعر را متحول کرد.

پاسخ

- ۳) شعر نو تغزلی از دوره دوم (شهریور ۱۳۲۰ تا کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲) شروع شده بود و در دوره سوم (۲۸ مرداد ۱۳۳۲ تا ۱۵ خرداد ۱۳۴۲) راه خود را ادامه داد و از طرف حکومت هم تقویت شد و در دهه ۱۳۲۰ و اوایل ۱۳۳۰ از گسترده‌ترین جریان‌های ادبی زمان خود شد.

۲۲. نویسنده و خالق چند اثر در مقابل آن به درستی نیامده است؟
 شهری چون بهشت (سیمین دانشور) - تنگسیر (صادق هدایت) -
 جعفر خان از فرنگ برگشته (حسن مقدم) - دهکده پرمال (امین
 فقیری) - شوهر آهو خانم (علی محمد افغانی) - زیارت (سیمین
 دانشور) - برّه گمشده راعی (هوشنگ گلشیری) - دری به خانه
 خورشید (سلیمان هراتی) - خواب ارغوانی (قیصر امین‌پور) - سفر
 ششم (علی مؤذنی) - ضیافت (محمدرضا سرشار) - مهاجر کوچک
 (علی مؤذنی) - بدوک (سید مهدی شجاعی) - دستور زبان عشق
 (قیصر امین‌پور) - روزگار سپری‌شده مردم سالخورده (اسماعیل
 فصیح) - مدار صفر درجه (احمد محمود)

۱ چهار

۲ پنج

۳ شش

۴ هفت

۳. نویسنده و خالق آثاری که نادرست آمده است:

۱- تنگسیر (صادق چوبک)

۲- زیارت (جلال آل احمد)

۳- خواب ارغوانی (سید علی موسوی گرمارودی)

۴- ضیافت (سید مهدی شجاعی)

۵- مهاجر کوچک (محمدرضا سرشار)

۶- روزگار سپری‌شده مردم سالخورده (محمود دولت‌آبادی)

۲۳. گزاره‌های زیر به ترتیب درباره کدام شخصیت‌های ادبی دوره معاصر است؟

الف) اوج سخن وی در قطعات اوست که در آنها به شیوه انوری و سنایی توجه دارد.

ب) از نثر پرشتاب و بریده‌بریده او به نثر تلگرافی یاد می‌کنند. وی در تک‌نگاری، سفرنامه‌نویسی و مقاله‌نویسی تواناست.

ج) بیان روایی و داستانی، زبان حماسی و کهن‌گرایی و به کارگیری ترکیبات خوش‌آهنگ از ویژگی‌های شعر اوست.

د) در داستان بیشتر از این که به محتوا توجه داشته باشد، به سبک نویسندگی و کاربرد کلمات عامیانه توجه دارد.

ه) این غزل‌سرای معاصر، از غزل‌سرایان نامی ایران به‌ویژه حافظ تأثیر فراوان پذیرفته است.

۱) پروین اعتصامی، جلال آل احمد، مهدی اخوان ثالث، محمد علی جمال‌زاده، محمد حسین شهریار

۲) محمد حسین شهریار، محمد علی جمال‌زاده، جلال آل احمد، مهدی اخوان ثالث، پروین اعتصامی

۳) پروین اعتصامی، جلال آل احمد، محمد حسین شهریار، سیمین دانشور، مهدی اخوان ثالث

۴) محمد حسین شهریار، سیمین دانشور، مهدی اخوان ثالث، محمد علی جمال‌زاده، پروین اعتصامی

پاسخ

۱

نکته

برای پاسخ به سؤالات گزاره‌ای خصوصاً الفبایی یا بیت، نکات و واژه‌های کلیدی مربوط به هر شخصیت را کدگذاری کنید و به ذهن بسپارید.

میدانید

فیلم پاسخ

- آنچه شهریار را با پروین اعتصامی متفاوت می‌کند توجه بیشتر شهریار به غزل (خصوصاً حافظ) و پروین به قطعات (خصوصاً انوری و سنایی) است ← حذف گزینه‌های «۲» و «۴»

- بیان روایی و داستانی، زبان حماسی و کهن‌گرایی ← کدهای خاص و ویژه مهدی اخوان ثالث است ← حذف گزینه «۳»

۲۴. معنای لغوی و معادل معنایی واژه مقابل کدام گزینه نادرست آمده است؟

① خارکش پیری با دلّق درشت

پشته خار همی‌برد به پشت
(دلّق: جامه پشمینه)

② به وفای دل من ناله برآرید چنانک

چنبر این فلک شعوده‌گر بگشاید
(شعوده‌گر: ستمگر)

③ کیسه هنوز فربه است، با تو از آن قوی دلم

چاره چه خاقانی اگر، کیسه رسد به لاغری
(فربه: چاق)

④ سرو را مانی ولیکن سرو را رفتار نه

ماه را مانی ولیکن ماه را گفتار نیست
(مانی: مانند هستی)

۲ «شعوده‌گر» به معنای «شعبده‌باز» و «مکار» است.

۲۵. در کدام گزینه تمام آرایه‌های ادبی نسبت داده شده به آن به کار رفته است؟

۱) دل و کشورت جمع و معمور باد

ز ملکوت پراکندگی دور باد

(پارادوکس، لف و نشر)

۲) هرگز وجود حاضرِ غایب شنیده‌ای

من در میان جمع و دلم جای دیگری است

(تضاد، لف و نشر)

۳) من از آن روز که در بند توآم، آزادم

پادشاهم که به دست تو اسیر افتادم

(تضاد، متناقض‌نما)

۴) همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو ببوشی

همه بیشی تو بکاهی، همه کمی تو فزایی

(تضاد، متناقض‌نما)

پاسخ

۳) «در بند» (اسیر) و «آزاد» دو واژه هستند که رابطهٔ واژگانی بین آنها فارغ از جمله و کلام رابطهٔ تضاد است، اما این که کسی همزمان هم در بند باشد و هم آزاد، این تجمیع دو مفهوم متضاد در یک جا و همزمان پارادوکس و متناقض‌نما است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «جمع و پراکندگی» یکی برای دل و دیگری برای کشور آمده است. / دل و کشور: لف‌ها؛ جمع و معمور: نشرها

گزینهٔ «۲»: در مصراع اول، حاضرِ غایب پارادوکس است و دو مفهوم ضدّ هم در یک جا تجمیع شده است که پارادوکس (متناقض‌نما) هم هست. در مصراع دوم هم درست است دو موضوع برای دو چیز آمده است، ولی چون جدا جدا آمده‌اند، لف و نشر نیستند.

فیلم پاسخ

گزینه «۴»: در مصراع دوم، دو امر تضاد (بیشی و کمی - کاهی و فزایی) آمده است، اما چون تجميع نشده‌اند، ديگر متناقض‌نما نيستند.

۲۶. آرایه‌های ادبی «تضاد، لف و نشر، تلمیح، تشبیه و متناقض‌نما» به ترتیب

در کدام ابیات آمده‌اند؟

الف) شکر ایزد که به اقبال کُله گوشه گل

نخوت باد دی و شوکت خار آخر شد

ب) با آن که جیب و جام من از مال و می تهی است

ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت

ج) عجب مدار که در عین درد خاموشم

که درد یار پری چهره عین درمان است

د) آب آتش‌فروز عشق آمد

آتش آب‌سوز عشق آمد

ه) گر ندیدی قبض و بسط عشق را در یک بساط

گریه مینا نگر، خندیدن ساغر ببین

۱ الف، ب، ه، د، ج

۲ الف، ه، ب، د، ج

۳ ه، الف، ب، ج، د

۴ ه، ب، الف، ج، د

پاسخ

۲. تنها بیتی که تلمیح دارد بیت «ب» است، پس گزینه‌های «ا» و

«۴» حذف می‌شوند، بین بیت‌های «الف» و «ه» تنها بیت «ه» لف و

نشر دارد.

بررسی آرایه‌ها:

الف) تضاد: گل و خار

ب) تلمیح و اشاره دارد به زندگی و ماجرای جمشید

ج) پارادوکس یا متناقض‌نما: این که درد عین درمان باشد.

د) تشبیه: عشق به آب و آتش

ه) لف و نشر: قبض (لف ۱)، گریه مینا (نشر ۱) - بسط (لف ۲):

خندیدن ساغر (نشر ۲)

فیلم پاسخ

۲۷. در کدام گزینه هر سه اختیار زبانی «کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند»، «بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه» و «حذف همزه» با هم به کار رفته است؟

- ۱) دولت عشق بین که چون از سر فقر و افتخار
گوشه تاج سلطنت می شکند گدای تو
- ۲) هزار شاخه سرسبز گشت زرد و خمید
به سحر بازی و ترفند گنبد اخضر
- ۳) عجب از کشته نباشد به در خیمه دوست
عجب از زنده که چون جان به در آورد سلیم
- ۴) سعادت به بخشایش داور است
نه در چنگ و در بازوی برتر است

پاسخ

۴) حذف همزه آغاز کلمه «است» در هر دو مصراع به کار رفته است. مصوت کوتاه «-» در پایان کلمه بخشایش، بلند تلفظ شده است. مصوت بلند «و» در کلمه «بازوی» کوتاه تلفظ شده است. بررسی گزینه‌ها:
گزینه «۱»: هیچ یک از اختیارات زبانی در این بیت به کار نرفته است، تنها با تغییر تلفظ و تکیه روی «و» در کلمه «چون» می‌توان همزه آغاز کلمه «از» را حذف کرد.
گزینه «۲»: اختیار حذف همزه ندارد چون همزه آغازین «اخضر» تلفظ می‌شود. مصوت بلند «ی» در پایان کلمه سحر بازی کوتاه تلفظ می‌شود، مصوت کوتاه «-» در پایان کلمه «گنبد» بلند تلفظ می‌شود.
گزینه «۳»: حذف همزه «از» و «در آورد»، بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه کسره در پایان «در».

فیلم پاسخ

۲۸. در کدام گزینه کاربرد اختیار زبانی «کوتاه تلفظ کردن مصوت

بلند» از سایر گزینه‌ها بیشتر است؟

۱) سعدی از بارگاه قربت دوست

تا خیر یافته است بی‌خبر است

۲) مه‌کم آید مدّتی در راه عشق

آن کمیّ عشق جمله سود باد

۳) تو به تقصیر خود افتادی از این در محروم

از که می‌نالی و فریاد چرا می‌داری

۴) پیش کمان ابرویش لابه‌همی‌کنم ولی

گوش کشیده است از آن گوش به من نمی‌کند

پاسخ

۳

میدانید

اگر پس از مصوت پایانی «ی» حذف همزه رخ دهد یا کسره نقش‌نما یا واو عطف بیاید و متصل شود، اختیار کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند است.

افتادی از ← افتادیز / می‌نالی و ← می‌نالی ...

در این مورد اختیار کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند «ی» رخ داده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: سعدی از ← سعدیز (یک مورد)

گزینه «۲»: اختیار کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند ندارد چون در پایان

کلمه «مدّتی» اتصال و تغییری رخ نداده است و پس «کمی» هم

تشدید آورده شده است و به صورت: ک / می / ی ... تلفظ شده است.

گزینه «۴»: تنها یک مورد اختیار کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند (و)

رخ داده است: آبرو.

فیلم پاسخ

۲۹. در کدام گزینه اختیار وزنی «ابدال» به کار نرفته است؟

① می نوش به ماهتاب، ای ماه که ماه

بسیار بتابد و نیابد ما را

② خوش باش و بیندیش که مهتاب بسی

اندر سر گور یک به یک خواهد تافت

③ این یک نفس عزیز را خوش می‌دار

کز حاصل عمر ما همین یک نفس است

④ شادی بطلب که حاصل عمر دمی است

هر ذره ز خاک کیقبادی و جمی است

پاسخ

۴. در گزینه‌های «۱» و «۲»؛ در رکن‌های سوم مصراع دوم و در

گزینه «۳» در رکن سوم مصراع اول، شاعر از اختیار وزنی ابدال

استفاده کرده است و به جای دو هجای کوتاه کنار هم، یک هجای

بلند آورده است که ابدال محسوب می‌شود.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»:

-	UU	-	-		U	-	U	-		U	U	-	-
-	-	-	-		U	-	U	-		U	U	-	-

گزینه «۲»:

-	UU	-	-		U	U	-	-		U	U	-	-
-	-	-	-		U	-	U	-		U	U	-	-

گزینه «۳»:

-	-	-	-		U	-	U	-		U	U	-	-
-	UU	-	-		U	-	U	-		U	U	-	-

گزینه «۴»:

-	U	U	-	-		U	-	U	-		U	U	-	-
-	U	U	-	-		U	-	U	-		U	U	-	-

فیلم پاسخ

۳۰. اختیار وزنی به کار رفته در بیت زیر، در کدام گزینه نیز به کار رفته است؟

«کیست که پیغام من به شهر شروان بَرَد»

یک سخن از من بدان مرد سخندان بَرَد»

۱. این قافلهٔ عمر عجب می‌گذرد

دریاب دمی که با طرب می‌گذرد

۲. دلم شکسته‌تر از شیشه‌های شهر شماست

شکسته باد کسی کاین چنین مان می‌خواست

۳. من ندانم به نگاه تو چه رازی است نهان

که من آن راز توان دیدن و گفتن نتوان

۴. من به زبان اشک خود می‌دهمت سلام و تو

بر سر آتش دلم همچو زبانه می‌روی

پاسخ

۱

میدانید

اختیار وزنی به کار رفته در بیت سؤال، اختیار وزنی «قلب» است، یعنی شاعر در رکن سوم مصراع اول با جابه‌جا کردن هجای کوتاه و بلند کنار هم، رکن «مفاعِلن» را به جای «مفتعلن» آورده است. در گزینهٔ «۱» هم، در رکن دوم مصراع دوم، با جابه‌جایی هجای کوتاه و بلند کنار هم رکن «فاعلاتن» را به جای «مستفعلن» آورده است.

این	قا	فِ	لِ	یِ	عَم	ر	عَ	جَب	می	گُ	ذَ	رَد
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
دَر	یا	ب	دَ	می	کِ	با	طَ	رَب	می	گُ	ذَ	رَد
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-

فیلم پاسخ

۳۱. اختیارات وزنی به کار رفته در رباعی زیر از خیام در کدام

گزینه نادرست آمده است؟

«وقت سحر است، خیز ای مایه ناز»

نرمک نرمک باده خور و چنگ نواز

کان‌ها که به جاینند نیایند بسی

و آنها که شدند، کس نمی‌آید باز»

۱) در مصراع سوم هیچ اختیار وزنی به کار نرفته است.

۲) در رکن دوم مصراع‌های اول و چهارم اختیار وزنی قلب به کار رفته است.

۳) در رکن پایانی مصراع‌های اول، دوم و چهارم، اختیار وزنی به کار رفته است.

۴) اختیار وزنی ابدال فقط در رکن اول مصراع دوم به کار رفته است.

پاسخ

۴

میدانید

برخلاف اختیارات زبانی که شاید با خوانش و بدون تقطیع قابل تشخیص باشند، اختیارات وزنی با تقطیع هجای کامل و مقایسه رکن‌ها به دست می‌آیند.

وق	ت	س	ح	رَس	ت	خِی	ز	ای	ما	ی	ی	ناز
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-	U	U	U -
نر	مک	نر	نر	-	مک	با	د	رُ	چن	گ	ن	واز
-	-	-	-	-	U	U	-	-	-	U	U	U -
کان	ها	ک	ب	جا	ین	د	ن	پا	ین	د	ب	سی
-	-	U	U	-	U	U	-	-	-	U	U	-
وان	ها	ک	ش	دن	د	کس	ن	می	آ	ید	باز	باز
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-	-	U -	U -

بررسی اختیارات وزنی:

۱- شاعر هجای پایانی مصراع‌های اول، دوم و چهارم را کشیده آورده و بلند شمرده است.

فیلم پاسخ

۲- در وزن رباعی رکن دوم «مستفعل» است، در مصراع‌های اول و چهارم، شاعر با اختیار وزنی قلب، جای هجاهای کوتاه و بلند کنار هم را عوض کرده و رکن «فاعلات» آورده است.

۳- شاعر اختیار وزنی ابدال (آوردن هجای بلند به جای دو هجای کوتاه کنار هم) را دوبار به کار برده است، یکی در رکن اول مصراع دوم و دیگری در رکن سوم مصراع آخر.

۳۲ کدام گزینه با بیت زیر قرابت معنایی دارد؟

«سعدی نظر از کویت کوتاه نکند هرگز

ور روی بگردانی در دامن آویزد»

۱) گو خلق بدانند که من رندم و رسوا

از رندی و بدنامی خود عار ندارم

۲) عنان میبچ که گر می‌زنی به شمشیرم

سپر کنم سر و دستت ندارم از فتراک

۳) برو طواف دلی کن که کعبه مخفی است

که آن خلیل بنا کرد و این خدا خود ساخت

۴) من که از آتش دل چون خم می در جوشم

مهر بر لب زده خون می‌خورم و خاموشم

پاسخ

۲) مفهوم مشترک هر دو بیت:

حتی اگر از من روی بگردانی و دوری کنی، دست از تو بر نمی‌دارم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: من از عشق تو احساس ننگ و عار نمی‌کنم حتی اگر موجب بدنامی من باشد.

گزینه «۳»: دل مانند کعبه مقدس است.

گزینه «۴»: هر چند خاموش هستم اما دلم از آتش عشق می‌سوزد.

فیلم پاسخ

۳۳. کدام گزینه با بیت زیر قرابت معنایی ندارد؟

«سرو را مانی ولیکن سرو را رفتار نه

ماه را مانی ولیکن ماه را گفتار نیست»

۱) امشب ای ماه به درد دل من تسکینی

آخر ای ماه تو همدرد من مسکینی

۲) هر بوستان که می‌رود اشک روان من

سرو روانش از همه سروی روان‌تر است

۳) امشب تو را به خوبی مانند ماه گفتم

تو خوب‌تر ز ماهی، من اشتباه گفتم

۴) ماهی ار ماه فلک را از کمان ابرو بود

سروی ار سرو سهی را عنبرین گیسو بود

پاسخ

۱) در این گزینه شاعر ماه را مخاطب قرار داده است و با ماه گفتگو

می‌کند، اما در سایر گزینه‌ها مانند بیت سؤال، معشوق به ماه یا به

سرو تشبیه شده و از ماه و سرو زیباتر و برتر دانسته شده است.

فیلم پاسخ

۳۴. کدام گزینه با فراز پایانی شعر زیر قرابت معنایی دارد؟

«سه ره پیداست / نوشته بر سر هر یک به سنگ اندر / حدیثی
کش نمی‌خوانی بر آن دیگر / نخستین: راه نوش و راحت و شادی /
به ننگ آغشته، اما رو به آبادی / دو دیگر راه: نیمش ننگ، نیمش
نام / اگر سر بر کنی، غوغا و گردم در کشی، آرام / سه دیگر: راه
بی‌برگشت بی‌فرجام / من اینجا بس دلم تنگ است / و هر سازی
که می‌بینم، بدآهنگ است بیا ره‌توشه برداریم ...»

۱) کدام دانه فرو رفت در زمین که نرُست

چرا به دانهٔ انسانیت این گمان باشد

۲) بیا و برگ سفر ساز و زاد ره بگیر

که عاقبت برود هر که او ز مادر زاد

۳) به ترک نام کن ای اوحدی و خرمن ننگ

بیار باده و بنشین و باده نوش امشب

۴) غلام همّت آنم که بهر راحت خلق

نهد چو بانی این بقعه گوشه‌ای بنیاد

پاسخ

۲) در این شعر وصف سه راه آمده است و در انتها و در فراز پایانی
پس از وصف این سه راه توصیه شده است برای راه‌توشه بردار و
آماده شو.

مفهوم گزینهٔ «۲» هم دعوت به همین آمادگی و برداشتن توشه
(زادراه) برای این سفر است.

فیلم پاسخ

۳۵ کدام گزینه با ابیات زیر قرابت معنایی دارد؟

«ساحلِ افتاده گفت: گرچه بسی زیستم

هیچ نه معلوم شد، آه که من چیستم

موج ز خود رفته‌ای تیز خرامید و گفت:

هستم اگر می‌روم، گر نروم، نیستم»

① خروش موج با من می‌کند نجوا/ که هر کس دل به دریا زد رهایی

یافت / مرا آن دل که بر دریا زخم نیست

② لب دریا نسیم و آب و آهنگ / شکسته ناله‌های موج بر سنگ / مگر

دریا دلی داند که ما را / چه توفان‌هاست در این سینه تنگ

③ صدای موجت ای دریا! / برایم شعر زیبایی‌ست / پر از راز و پر از

لذت / همانند معمایی‌ست

④ ما زنده به آنیم که آرام نگیریم

موجیم که آسودگی ما عدم ماست

پاسخ

④ مفهوم مشترک:

لزوم حرکت و تلاش و تکاپو و این که سکون و ایستایی موجب مرگ

و نیستی خواهد شد.

فیلم پاسخ

۳۶. اطلاعات مربوط به کدام شخصیت ادبی نادرست است؟

- ① از پرکارترین شاعران فارسی‌زبان، معروف‌ترین شاعر سبک هندی و خداوندگار مضامین تازه شعری ← صائب تبریزی
- ② مشهور در ابداع معانی و خیال‌های رنگین، نزدیکی زبان غزل او به افق خیال عامّه و صاحب مضمون‌های ابداعی ← کلیم کاشانی
- ③ معروف‌ترین شاعر مکتب واقع‌گرایی، سبک شعری حدّ واسط شعر سبک عراقی و سبک هندی ← بابا فغانی شیرازی
- ④ شاعر غزل‌های خیال‌انگیز، مضمون‌های بدیع، پیچیده و گاه دور از ذهن و استعاره‌های رنگین ← بیدل دهلوی

پاسخ

- ③ واقع‌گرایی شاخصه اصلی شعر وحشی بافقی است. سبک شعر او حدّ واسط سبک دوره عراقی و دوره بعد یعنی سبک هندی است.

فیلم پاسخ

۳۷ کدام گزاره دربارهٔ وضعیت فرهنگی و ادبی قرن دهم هجری

نادرست است؟

- ۱ در آشتی‌های اجتماعی و سیاسی حکومت جانشینان تیمور و پس از سیطرهٔ درازمدت مغولان و تیموریان جایی برای رشد زبان و ادبیات فارسی و ادیبان باقی نماند.
- ۲ شاعران و ادبای این عصر تنها راه حفظ زبان و ادب فارسی را در این دیدند که با ادامهٔ پایبندی به سنن ادبی قرون هفتم و هشتم و شاعرانی چون مولوی، سعدی و حافظ، شعر فارسی به ویژه غزل، نجات می‌یابد.
- ۳ در این دوره دو جریان ادبی رایج بود: یکی شیوهٔ کسانی چون حافظ و سعدی در شعر شاعرانی چون بابافغانی شیرازی و دیگری مکتب وقوع که بازتاب طبیعی محیط اجتماعی بود.
- ۴ حس رقابت شاهان صفوی با شاهان عثمانی و هندی و نیز جایگاه مقام شیخی و رهبری طریقت آنها، موجب توجه آنها به شعر و شاعری و معماری و انواع هنر شد.

پاسخ

- ۲ شاعران قرن دهم تشخیص داده بودند که سبک عراقی از واقعیت دور شده و کاملاً جنبهٔ ذهنی و تخیلی یافته است و با ادامهٔ پایبندی به سنن ادبی نابود می‌شود. پس باید به سوی حقیقت‌گویی و واقع‌گویی بازگشت.

فیلم پاسخ

۳۸. در کدام گزینه یکی از بارزترین ویژگی‌های ادبی شعر سبک

هندی در به کار بردن قافیه و ردیف به چشم می‌خورد؟

۱) گوهر خود را هویدا کن کمال این است و بس

خویش را در خویش پیدا کن کمال این است و بس

۲) ای گل که موج خنده‌ات از سر گذشته است

آماده باش گریه تلخ گلاب را

۳) به یک کرشمه که در کار آسمان کردی

هنوز می‌پرد از شوق چشم کوكب‌ها

۴) تو این عهدی که با من بسته بودی

مگر بهر شکستن بسته بودی

پاسخ

۱) یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های ادبی شعر سبک هندی استفاده از

ردیف‌های طولانی و خوش‌آهنگ است: مثل خواهم شدن، می‌شود

پیدا ...

شاعر در این بیت سه جمله را در ردیف شعر خود گنجانده است:

«کن، کمال این است و بس»

فیلم پاسخ

۳۹. کدام گزاره دربارهٔ نثر سبک هندی صحیح نیست؟

۱) کاربرد افعال یا پیشوندهای متعدد، فراوانی لغات ترکی و مغولی، آوردن تتابع اضافات به سبب قرینه‌پردازی‌ها و موازنه، تبعیت از زبان عربی در مطابقت صفت و موصوف و کاربرد وجه وصفی از ویژگی‌های زبانی نثر هندی است.

۲) استفاده از آیات، احادیث و عبارات عربی رایج در آرایهٔ تلمیح و همراهی متن‌های ادبی با تصنع و تکلف از ویژگی‌های ادبی نثر سبک هندی است.

۳) نثر سبک هندی از دیدگاه ادبی ارزش والایی ندارد زیرا به زبان عامیانه نزدیک است. کاربرد شعرهای ضعیف خصوصاً سرودهٔ خود مؤلفان و بی‌دقتی در ذکر تاریخ و حوادث تاریخی، نثر سبک هندی را از رونق انداخته است.

۴) تواریخ عمومی این دوره خصوصاً عصر اعتلای صفوی و زمان شاه عباس اوّل در کنار نهادهای سیاسی و فرهنگی صفویه در جهت نهادینه کردن فرهنگ شیعه و تشیع گام برداشتند و نثر را از انحطاط رهانیدند.

پاسخ

۴) نثر عصر صفوی و سبک هندی چه از نظر زبانی، چه از نظر ادبی و چه از نظر فکری رونق و اعتبار چندانی ندارد و دچار انحطاط شده است. تأثیر فساد و تیره‌بختی چند قرن گذشته و کشتار مردم و فرار دسته‌جمعی افراد با ذوق و آزاده از بیم استبداد، به خارج از ایران و کشته شدن یا مردن آنان از گرسنگی و فقر، بیانگر آن است که در عصر اعتلای صفوی، ایران از نویسندهٔ قوی خالی ماند. تاریخ‌نگاری هم از این حادثهٔ بزرگ متأثر گردید.

۴۰. در تمام گزینه‌ها به جز گزینه استعاره مصرحه به کار رفته است.

۱) صبحگاهی سر خوناب جگر بگشاید

ژاله صبحدم از نرگس تر بگشاید

۲) ما ز آغاز و ز انجام جهان بی‌خبریم

اول و آخر این کهنه کتاب افتاده است

۳) درون دلت شهر بند است راز

نگر تا نبیند در شهر باز

(شهر بند: محبوس)

۴) اگر گل را نظر بودی چو نرگس تا جهان بیند

ز شرم رنگ رخسارش چو نیلوفر در آبستی

پاسخ

۴. استعاره مصرحه در سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ژاله: استعاره از اشک، نرگس: استعاره از چشم

گزینه «۲»: کهنه کتاب: استعاره از دنیا

گزینه «۳»: شهر: استعاره از دل

فیلم پاسخ

۴۱. در تمام گزینه‌ها به جز مجازی به کار رفته است که بر بنیاد مجاورت استوار است.

- ۱) خداوندا! کیست که ساغر محبت از دست تو نوش کرد و حلقه بندگی دیگری در گوش کرد؟!
- ۲) معشوقا! کدامین انسان پیشانی عشق بر خاک ربوبیت تو سایید و دل به دیگری سپرد؟!
- ۳) ای آرزوی دل‌های آرزومندان، ای اشتیاق مشتاقان، ای امید امیدواران و ای عشق عاشقان.
- ۴) آتش عشقت را در خرمن وجودم بیفکن و سبزینه محبت را در برگ‌های به زردی گراییده وجودم بدوان.

پاسخ

۳) آنچه در صورت سؤال آمده است تعریفی است که در سطر اول درس کنایه آمده است؛ پس باید دنبال گزینه‌ای بگردیم که کنایه ندارد.

متن گزینه «۳» هم مثل سایر گزینه‌ها خطاب به خداوند است ولی تمام واژه‌ها در معنای لغوی (قاموسی و واژگانی) یعنی معنای نزدیک خودشان به کار رفته‌اند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «نوش کردن ساغر محبت» و «در گوش کردن حلقه بندگی» کنایه است.

گزینه «۲»: «پیشانی عشق بر خاک ربوبیت ساییدن» و «دل سپردن» کنایه است.

گزینه «۴»: «فکندن آتش عشق در خرمن وجود کسی» و «دواندن سبزینه محبت در برگ‌های وجود کسی» کنایه است.

فیلم پاسخ

۴۲. استعاره‌های مکنیه به کار رفته در کدام گزینه از سایر گزینه‌ها بیشتر است؟

- ۱) ای نسیم سحر آرامگه یار کجاست
منزل آن مه عاشق کش عیار کجاست
- ۲) کس چو حافظ نگشود از رخ اندیشه نقاب
تا سر زلف سخن را به قلم شانه زدند
- ۳) شب را به بوستان با یکی از دوستان اتفاق مبیت افتاد، موضعی
خوش و خرم و درختان درهم که خرده مینا بر خاکش ریخته و عقد
ثریا از تاکش آویخته.
- ۴) باز امشب ای ستاره تابان نیامدی
باز ای سپیده شب هجران نیامدی

پاسخ

۲. رخ اندیشه، سر زلف و زلف سخن هر کدام اضافه استعاری هستند. اضافه استعاری گونه‌ای از استعاره پنهان (مکنیه) است. بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: مخاطب قرار دادن غیر انسان (ای نسیم) تشخیص و نوعی استعاره مکنیه است. اما در مصراع دوم «مه» استعاره مصرّحه از معشوق است.
گزینه «۳»: «خرده مینا» استعاره (مصرّحه) از گیاهان و گل‌ها و «عقد ثریا» استعاره (مصرّحه) از خوشه انگور است.
گزینه «۴»: «ستاره تابان» و «سپیده» هر یک استعاره (مصرّحه) از معشوق هستند.

فیلم پاسخ

۴۳. آرایه‌های ادبی «کنایه، مجاز، تشبیه، استعاره مصرّحه و استعاره مکنیه» به ترتیب در موارد کدام گزینه آمده است؟

الف) جهان را سربه‌سر آینه می‌دان
ب) دلم شکستی و رفتی، خلاف شرط مودّت

ج) چون در این آیات تأمل کنند، بهار توحید از دل‌های ایشان سر برزند.

د) اگر تو ز آموختن سر بتابی

ه) تو قامت بلند تمنایی ای درخت / همواره خفته است در آغوش آسمان / بالای ای درخت!

۱) ب، الف، ج، ه د

۲) ج، د، الف، ب، ه

۳) ه الف، ج، ب، د

۴) الف، ب، ج، ه د

پاسخ

۲) بررسی ابیات:

الف) تشبیه: تشبیه جهان به آینه

ب) استعاره مصرّحه: آبگینه استعاره از دل

ج) کنایه: سر زدن بهار توحید از دل (یگانه دانستن خداوند)

د) مجاز: سر (در مصراع دوم): مجاز از تمام وجود

ه) استعاره مکنیه (تشخیص): ای درخت، خفتن آسمان

فیلم پاسخ

۴۴. بیت کدام گزینه وزن دوری دارد و می‌توان به دو صورت آن را

برش هجایی زد؟

۱) به نان خشک قناعت کنیم و جامه دلّی

که بار محنت خود به که بار منت خلق

۲) بی‌خبرند زاهدان نقش بخوان و لاتقل

مست ریاست محتسب باده بده و لاتخف

۳) سر آلب ارسلان دیدی ز رفعت رفته بر گردون

به مرو آ تاکنون در گل تن آلب ارسلان بینی

۴) هنگام تنگدستی در عیش کوش و مستی

کاین کیمیای هستی قارون کند گدا را

پاسخ

۴۴. بیت گزینه «۴» بر وزن «مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن»

(مستفعّلن فعولن مستفعّلن فعولن) است.

وزن سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مفاعِلن فعَلاتن مفاعِلن فعَلن

گزینه «۲»: مفعِلن مفاعِلن مفعِلن مفاعِلن

گزینه «۳»: مفاعِلین مفاعِلین مفاعِلین مفاعِلین

فیلم پاسخ

۴۵. وزن کدام گزینه نادرست است؟

① نظر آوردم و بردم که وجودی به تو ماند

همه اسمند و تو جسمی، همه جسمند و تو جانی

(فعلاتن فعلاتن فعلاتن)

② ای به ازل بوده و نابوده ما

وی به ابد زنده و فرسوده ما

(مفتعلن مفتعلن فاعلن)

③ جُرمی ندارم بیش از این، کز جان وفادارم تو را

ور قصد آزارم کنی، هرگز نیازم تو را

(مستفعلن مستفعلن مستفعلن)

④ نتوان از سر او برد هوای شیرین

لشگر خسرو اگر بر سر فرهاد رود

(فعلاتن فعلاتن فعلاتن)

پاسخ

۴. تقطیع بیت گزینه «۴» چنین است:

نَ	تَ	وَ	اَن	اَز	سَ	رِ	اَو	بَر	دَ	هَ	وَ	یَ	شِ	رِ
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	U	U
لَش	گَ	رِ	خُس	رُ	وَ	گَر	بَر	سَ	رِ	قَر	هَ	دَر	وَد	-
-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	U	U	-
فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن

رکن پایانی به صورت «U U -» یعنی فَعَلَن آمده است.

فیلم پاسخ

۴۶. پایه آوایی مشخص شده در کدام گزینه درست است؟

① بخندد، همی باغ چون روی دلبَر

بیوید همی خاک، چون مشک اذفر

(دومین پایه آوایی مصراع دوم: می خا ک)

② ای نَفَس خرم باد صبا

از بر یار آمده‌ای مرحبا

(اولین پایه آوایی مصراع دوم: ا ز ب ر یا ر)

③ گر جان عاشق دم زند، آتش در این عالم زند

وین عالم بی‌اصل را چون ذره‌ها برهم زند

(دومین پایه آوایی مصراع دوم: بی اص ل را)

④ هین سخن تازه بگو، تا دو جهان تازه شود

وارهد از حدّ جهان، بی حد و اندازه شود

(چهارمین پایه آوایی مصراع دوم: ان دا ز ش وَد)

پاسخ

۳. بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»:

بِ	خَن	دَد	هَ	مِ	با	غ	چُن	رو	ی	دِل	بَر
بِ	بو	یَد	هَ	مِ	خا	ک	چُن	مُش	کِ	اَد	قَر

گزینه «۲»:

ای	نَ	فَ	سِ	خُر	رَ	مِ	با	دِ	صَ	با
از	بَ	رِ	یا	را	مَ	دِ	ای	مر	حَ	با

گزینه «۳»:

گر	جان	عَا	شِق	دَم	ز	نَد	عَا	تَش	دَ	رین	عَا	لَم	زَ	نَد	
وین	عَا	لَ	مِ	بی	اَص	لَ	را	چُن	ذَر	رِ	ها	بَر	هَم	زَ	نَد

گزینه «۴»:

هین	سُ	خَ	نِ	تا	زِ	بِ	گو	تا	دُ	جَ	هان	تا	زِ	شَ	وَد
وا	رَ	هَ	دَز	حَد	دِ	جَ	هان	بی	حَ	دُ	آن	دا	زِ	شَ	وَد

فیلم پاسخ

۴۷. در کدام گزینه به ضرورت نظم همسان دولختی هجای کشیده

پایان نیم‌مصراع بلند شمرده شده است؟

① در پیش ما فتاده‌ست مستی و هوشیاری

در هر که هر چه باشد، رفتار می‌نماید

② هر که شدت حلقه در زود برد حقه زر

خاصه که در باز کنی محرم دروازه شود

③ الا یا ایها السّاقی ادر کأساً و ناولها

که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکل‌ها

④ علی! ای همای رحمت! تو چه آیتی خدا را

که به ماسوی فکندی همه سایه هما را

پاسخ

① بیت بر وزن مستفعّلن فعولن مستفعّلن فعولن (مفعول فاعلاتن

مفعول فاعلاتن) دارای وزن دوری (دولختی) است، پس هجای پایانی

نیم‌مصراع‌ها هم مثل هجای پایانی مصراع‌ها بلند خواهد بود:

در	پی	ش	ما	ف	تا	دست	مس	تی	و	هو	ش	یا	ری
-	-	U	-	U	-	U	-	-	U	-	U	-	-
در	هر	ک	هر	چ	با	شد	رف	تا	ر	می	ن	ما	ید
-	-	U	-	U	-	-	-	-	U	-	U	-	-

هجای پایانی نیم‌مصراع اول کشیده است و بلند شمرده می‌شود تا با

مصراع دیگر برابر شود.

فیلم پاسخ

۴۸. بیت زیر با کدام گزینه قرابت معنایی کمتری دارد؟

«دهقان سالخورده چه خوش گفت با پسر

کای نور چشم من به جز از کشته ندروی»

① اگر شادی است ما را، گر غم از ماست

که بر ما هر چه می‌آید هم از ماست

② هر کاو نکاشت مهر و ز خوبی گلی نجید

در رهگذار باد نگهبان لاله بود

③ تو نیکی می‌کن و در دجله انداز

که ایزد در بیابانت دهد باز

④ نه سایه دارم و نه بر بیفکنندم و سزاست

و گر نه بر درخت تر کسی تبر نمی‌زند

پاسخ

② در بیت سؤال تأکید روی جمله پایانی است.

به جز از کشته ندروی: هر چه بکاری همان را درو می‌کنی و نتیجه

کارهای تو به تو برمی‌گردد.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: چه شادی، چه غم، هر چه برای ما پیش می‌آید از

کارهای خود ماست.

گزینه «۲»: هر کس که محبت نکرد و خوبی نکرد، زندگی او بیهوده

بوده است. در این گزینه به محبت و نیکی کردن سفارش شده که

با بیت صورت سؤال، قرابت کمتری دارد.

گزینه «۳»: تو خوبی و نیکوکاری کن، قطعاً خدا به تو پاداش خواهد

داد.

گزینه «۴»: خودم بی‌ثمر و بی‌نتیجه بودم که این بلا بر سر من آمد،

و گر نه کسی درخت سبز و میوه‌دار را قطع نمی‌کند.

فیلم پاسخ

۴۹. بیت زیر با تمام گزینه‌ها به جز قرابت معنایی دارد.

«لاله و گل زخمی خمیازه‌اند

عیش این گلشن خماری بیش نیست»

۱) چون غنچه در ریاض (باغ‌ها) جهان برگ عیش ما

اوراق همتی است که بر باد داده‌ایم

۲) تا نفس را راست می‌داری در این بستان‌سرا

می‌رود بر باد اوراق خزان زندگی

۳) از گردش فلک، شب کوتاه زندگی

زان‌سان به سر رسید که خوابی ندید کس

۴) ای دوست بیا تا غم فردا نخوریم

وین باده عمر را غنیمت شمیریم

پاسخ

۴) مضمون مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها کوتاهی و ناپایداری

عمر و دنیا است اما در گزینه «۴» به «اغتنام فرصت عمر» و لذت
بردن از آن اشاره شده است.

فیلم پاسخ

۵۰ دو بیت مندرج در هر گزینه به جز قرابت معنایی دارند.

① بگذارید که بی‌واهمه شادی بکند

خنده‌اش خنده گلهاست، بخندانیدش

به یک کرشمه که در کار آسمان کردی

هنوز می‌پرد از شوق چشم کوكب‌ها

② ای گل که موج خنده‌ات از سر گذشته است

آماده باش گریه تلخ گلاب را

پس از دشواری آسانی است ناچار

ولیکن آدمی را صبر باید

③ ز منجنیق فلک سنگ فتنه می‌بارد

من ابلهانه گریزم به آبگینه حصار

آسمان کشتی ارباب هنر می‌شکند

تکیه آن به که بر این بحر معلق نکنیم

④ دست رغبت کس نمی‌سازد به سوی من دراز

چو گل پژمرده بر روی مزار افتاده‌ام

سینه مالا مال درد است ای دریغا مرهمی

دل ز تنهایی به جان آمد خدا را همدمی

پاسخ

۲ در بیت اول گزینه «۲» این مفهوم آمده است که انسان مانند

گل است، چند روزی می‌خندد ولی پس از آن باید شرایط دشواری

را تحمل کند؛ در بیت دوم مفهومی دقیقاً ضد این آمده است: اگر

صبور باشی پس از سختی به آسانی و آسایش می‌رسی.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: زیبایی خنده و کرشمه یار و تأثیر آن بر همه چیز.

گزینه «۳»: آسمان و روزگار ستمگر است و بی اعتبار.

گزینه «۴»: هیچ کس به من توجهی ندارد، من تنها و پژمرده‌ام.

فیلم پاسخ

۵۱. در کدام گزینه، همه موارد به «معنای زندگی» اشاره دارند؟

- ① در هر بخش از زندگانی، شکل بیرونی عوض شدنی است. شاید هم باید تغییر کند ولی جان کلام همان است که بود. - کوبه‌ها، نشانه‌ای از فرهنگ ایرانی بر در خانه‌های روزگار قدیم هستند. - زندگی‌نامه‌های خودنوشت، سفرنامه‌ها و کتاب‌های خاطرات
- ② باغ سنگی سیرجان، حکایت غریبی است از مردی که یکی از زیباترین موزه‌های هنر انتزاعی را در میان بیابان برپا کرده است. - گافمن از جامعه‌شناسانی بود که برای تحقیق درباره یک بیماری روانی، ماه‌ها به عنوان کارمند در آنجا مشغول به کار شد. - مستند مردم‌نگاری تاراز، یکی از مطرح‌ترین آثار درباره ایل بختیاری است.
- ③ به نظرم درگیرودار زندگانی مدرن، بیش از اندازه مفتون ظاهر امور شده‌ایم. - پرسش از معنای زندگی در میان صاحب‌نظران علوم اجتماعی در جهان متجدد، مطرح نبوده است. - خودکشی یک کنش غیرعادی است که از گرایش به مردن به جای زنده ماندن حکایت دارد.
- ④ آزمایش فلیپ زیمباردو در ایجاد یک زندان ساختگی - درس خواندن یک دانش‌آموز می‌تواند نشان‌دهنده فضای رقابتی در مدرسه باشد. - از قرار معلوم، زنده ماندن و رفاه داشتن، دلیل موجهی برای زندگانی نبوده و نیست.

پاسخ

① همه عبارت‌های گزینه «۱» مربوط به اهمیت معنای زندگی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: درست است. - نادرست است؛ گافمن مثالی از روش قوم‌نگاری است. - نادرست است؛ مستند مردم‌نگاری تاراز، مثالی از قوم‌نگاری است.

گزینه «۳»: درست است. - نادرست است؛ پرسش از معنای زندگی و ده‌ها پرسش دیگر مرتبط با آن، همواره ذهن انسان‌ها و بسیاری از اندیشمندان را به خود مشغول کرده است. این پرسش‌ها در جهان متجدد و در میان صاحب‌نظران علوم اجتماعی نیز مطرح است. - درست است.

فیلم پاسخ

گزینه «۴»: نادرست است؛ آزمایش فیلیپ زیملباردو مثالی از کاربرد مفید آزمایش در جامعه‌شناسی است. - درست است. - درست است.

۵۲ جاهای خالی جدول زیر، به ترتیب با کدام گزینه کامل می‌شود؟

هویت‌زدایی	«ج»	هدف جامعه‌شناسی تفسیری	«الف»
«د»	وجه افتراق شهادت طلبی و فدا کردن جان در راه وطن	«ب»	دشواری فهم پدیده‌های اجتماعی

- ۱ پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی - نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آنها اجتماعی - هویت متفاوت - نادیده گرفتن پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی
- ۲ خلاقیت و فعالیت انسان در تولید معانی - معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی - دست شستن از جان و زندگی در دنیا - پیامد حاکمیت رویکرد تبیینی
- ۳ وجود نظریات متفاوت - معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی - معنای متفاوت - پاسخ ساده و قابل پیش‌بینی درباره چرایی وقوع پدیده‌ها
- ۴ تنوع و تکثر معانی - نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آنها - رفتن به استقبال مرگ - پاسخ ساده درباره چگونگی وقوع پدیده‌ها

پاسخ

- ۳ الف) وجود نظریات متفاوت، نشانه پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی و البته دشواری فهم آنهاست.
- ب) هدف جامعه‌شناسی تفسیری، معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی است.
- ج) تفاوت پدیده‌های شهادت‌طلبی، فدا کردن جان در راه وطن و خودکشی، در معنای متفاوت آنهاست.
- د) برخی رویکردها (رویکرد تبیینی) برای دستیابی به پاسخ‌های ساده و کاملاً قابل پیش‌بینی درباره چرایی وقوع پدیده‌های اجتماعی، پیچیدگی و عمق این پدیده‌ها را نادیده می‌گیرند و از آنها هویت‌زدایی می‌کنند.

فیلم پاسخ

۵۳ به ترتیب «پیامد غلبه رویکرد تفسیری»، «جامعه‌شناسی وبر»، «تفسیر» و «کار جامعه‌شناس از نظر وبر» در کدام گزینه آمده است؟

- ۱) تفسیر به عنوان روش مستقل و ویژه علوم انسانی و اجتماعی به رسمیت شناخته شد. - تفهیمی، تفسیری - دانش جهان‌شمول، اینجایی و همیشگی - داوری درباره ارزش‌ها و آرمان‌های اجتماعی
- ۲) تبیین در حاشیه تفسیر قرار گرفت. - تفسیری - دانش جهان‌شمول، همیشگی و همه‌جایی - فهم معنای کنش‌های انسان
- ۳) علوم انسانی و اجتماعی دیگر دغدغه نزدیک شدن به علوم طبیعی را نداشتند. - تفهیمی، تبیینی - دانش محلی، اینجایی و اکنونی - صرفاً توصیف آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی
- ۴) نتایج این باور که مرز علم و غیرعلم را تجربه و تبیین تجربی تعیین می‌کند، مورد تردید قرار گرفت. - تفسیری، تبیینی - دانش محلی، فرهنگی و اکنونی - فهم، توصیف و داوری پدیده‌های اجتماعی

پاسخ

۳

- پیامد غلبه رویکرد تفسیری ← تبیین در حاشیه تفسیر قرار گرفت. علوم انسانی و اجتماعی دیگر دغدغه نزدیک شدن به علوم طبیعی را نداشتند و تفسیر به عنوان روش مستقل و ویژه علوم انسانی و اجتماعی به رسمیت شناخته شد.
- جامعه‌شناسی وبر ← تفهیمی - تبیینی
- تفسیر ← دانش محلی، اینجایی و اکنونی
- کار جامعه‌شناس از نظر وبر ← صرفاً توصیف آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی

فیلم پاسخ

۵۴ هر یک از عبارت‌های زیر، به ترتیب به چه مفهومی اشاره دارند؟

(الف) رابطهٔ همکاران، هموطنان و هم‌کیشان را در برمی‌گیرد.

(ب) در جوامع نخستین، منبع دستیابی به قدرت تنبیهی بود.

(ج) پیروی‌کننده نسبت به تبعیت و پیروی خود، آگاهی دارد.

(د) در درجهٔ نخست با قدرت اقناعی خویشاوند است.

① ساختار اجتماعی - شخصیت - وجه مشترک قدرت تشویقی و

اقناعی - مالکیت

② سازمان - قد بلند و هیکل تنومند - تفاوت قدرت تشویقی و تنبیهی -

سازمان

③ یکپارچگی نظام - ویژگی‌های جسمانی - ویژگی قدرت اقناعی -

شخصیت

④ انسجام اجتماعی - قدرت بدنی - وجه مشترک قدرت تنبیهی و

تشویقی - سازمان

پاسخ

④ (الف) رابطهٔ همکاران، هموطنان و هم‌کیشان را در برمی‌گیرد. ←

انسجام اجتماعی

(ب) در جوامع نخستین، منبع دستیابی به قدرت تنبیهی بود. ←

قدرت بدنی

(ج) پیروی‌کننده نسبت به تبعیت و پیروی خود، آگاهی دارد. ← وجه

مشترک قدرت تنبیهی و تشویقی

(د) در درجهٔ نخست با قدرت اقناعی خویشاوند است. ← سازمان

فیلم پاسخ

۵۵ کدام گزینه به ترتیب، به نظر رویکرد تفسیری و تبیینی نسبت به ارزش‌های سیاسی اشاره دارد؟

- ۱ سیاست و قدرت را پدیده‌هایی معنادار و ارزشی می‌داند، اما صرفاً به توصیف ارزش‌های سیاسی مختلف بسنده می‌کند. - با معنازدایی و ارزش‌زدایی از سیاست و قدرت و فروکاستن آنها به پدیده‌های مادی و فاقد معنا، از شناخت واقعی آنها باز می‌ماند.
- ۲ یافتن راهی برای داوری علمی درباره ارزش‌های اجتماعی به ویژه در عرصه سیاست و قدرت را ضروری می‌داند. - ارزش‌های انسانی از جمله ارزش‌های سیاسی را که تماماً مادی و محسوس نیستند، قابل مطالعه علمی می‌داند.
- ۳ نمی‌تواند برای مقایسه ارزش‌ها و تشخیص درست از غلط یا خوب از بد، ملاک و معیاری به دست آورد. - به علت تمرکز بر ذهنیت‌ها توانایی مطالعه وجوه محسوس سیاست و قدرت را ندارد.
- ۴ با معنازدایی و ارزش‌زدایی از سیاست و قدرت و فروکاستن آنها به پدیده‌های مادی و فاقد معنا، از شناخت واقعی آنها باز می‌ماند. - دست شستن از داوری علمی درباره ارزش‌های سیاسی را مرگ سیاست و بن‌بست زندگی انسان می‌داند.

پاسخ

۱

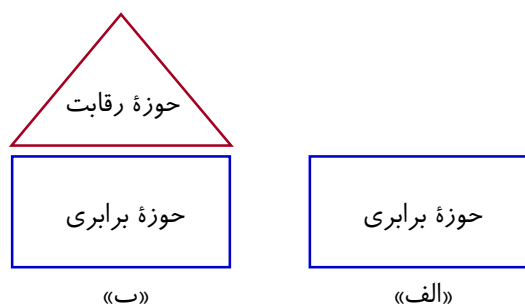
- رویکرد تفسیری: سیاست و قدرت را پدیده‌های معنادار و ارزشی می‌داند، اما صرفاً به توصیف ارزش‌های سیاسی مختلف بسنده می‌کند و نمی‌تواند برای مقایسه آنها با یکدیگر و تشخیص درست از غلط یا خوب از بد، ملاک و معیاری به دست آورد. علاوه بر این، سیاست و قدرت، خارج از ذهن مردم و مستقل از ادراک آنها، وجوهی محسوس و واقعی دارد که رویکرد تفسیری به علت تمرکز بر ذهنیت‌ها، توان مطالعه و بررسی آن را نیز ندارد.
- رویکرد تبیینی: با منحصر کردن علم به علوم تجربی که صرفاً موضوعات مادی و محسوس را مطالعه می‌کند، ارزش‌های انسانی از جمله ارزش‌های سیاسی را که تماماً مادی و محسوس نیستند، قابل

فیلم پاسخ

مطالعه علمی نمی‌داند و با معنازدایی و ارزش‌زدایی از سیاست و قدرت و فروکاستن آنها به پدیده‌های مادی و فاقد معنا، از شناخت واقعی آنها باز می‌ماند.

۵۶ کدام گزینه به ترتیب به شکل‌های زیر اشاره دارد؟

۱ این رویکرد نه با رهاسازی مطلق موافق است و نه با کنترل مطلق و نه اجرای عدالت را به دست نامرئی بازار می‌سپارد و نه دخالت همه جانبه دولت را می‌پذیرد. با حذف مالکیت خصوصی، انگیزه رقابت را از بین می‌برد.

۲ با طبیعی دانستن قشربندی اجتماعی، نقش انسان‌ها و جوامع در پدید آمدن و ادامه یافتن آن را نادیده می‌گیرند. رقابت را در زندگی اجتماعی ضروری می‌دانند اما از این نکته مهم غفلت می‌کنند که در رقابت عادلانه باید نقطه شروع رقابت یکسان باشد.

۳ عدالت اقتصادی را مهم می‌دانند و معتقدند که با توزیع برابر ثروت، عدالت برقرار خواهد شد. نابرابری‌های اجتماعی نتیجه تفاوت‌ها یا نابرابری‌های طبیعی هستند، بنابراین عادلانه‌اند.

۴ مالکیت خصوصی موجب برقراری روابط ظالمانه میان افراد و در نتیجه، نابرابری اجتماعی شده است. به دنبال برقراری عدالت اجتماعی است، اما به بهانه عدالت اجتماعی، آزادی‌های افراد و امکان رقابت میان آنها را از بین نمی‌برد.

پاسخ

۴ الف) مربوط به مخالفان قشربندی اجتماعی (مدل کمونیستی) است: در این دیدگاه مالکیت خصوصی موجب برقراری روابط ظالمانه میان افراد و در نتیجه، نابرابری اجتماعی دانسته می‌شود؛ بنابراین این دیدگاه معتقد است که برای ایجاد برابری، باید مالکیت خصوصی را از میان برداشت.

فیلم پاسخ

ب) مربوط به رویکرد عدالت اجتماعی است. در این دیدگاه هدف برقراری عدالت اجتماعی است، اما به بهانه عدالت اجتماعی، آزادی‌های افراد و امکان رقابت میان آنها را از بین نمی‌برند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: رویکرد عدالت اجتماعی - رویکرد مخالفان قشربندی اجتماعی
گزینه «۲»: رویکرد طرفداران قشربندی اجتماعی - رویکرد طرفداران قشربندی اجتماعی

گزینه «۳»: رویکرد مخالفان قشربندی اجتماعی - رویکرد طرفداران قشربندی اجتماعی

۵۷ در کدام گزینه همه موارد در مورد جامعه‌شناسی انتقادی درست است؟

- ۱) بر توانایی و خلاقیت افراد در ساختن جهان اجتماعی تأکید می‌کند. -
بر اساس حقیقت و فضیلتی که کشف می‌کند به نقد کنش‌ها در روابط میان انسان‌ها می‌پردازد. - از جدایی دانش و ارزش سخن می‌گوید. - علم را به معنای حسی و تجربی آن محدود می‌کند.
- ۲) علم را به معنای حسی و تجربی آن محدود نمی‌کند. - از درون رویکرد تفسیری شکل می‌گیرد. - با ملاک‌های ارزشی و هنجاری، پدیده‌های اجتماعی را ارزیابی می‌کند. - بر ضرورت انتقاد علمی از ساختارهای سرکوبگر تأکید می‌کند.
- ۳) کار داوری درباره ارزش‌ها را خارج از قلمرو علوم اجتماعی قرار می‌دهد. - به توصیف و تبیین پدیده‌های اجتماعی بسنده نمی‌کند. - تمامی معانی و ارزش‌ها ساخته و پرداخته اراده‌های افراد، گروه‌ها و فرهنگ‌هاست. - از وضعیت موجود انتقاد می‌کند.
- ۴) کم‌توجهی رویکرد تفسیری به ساختارهای اجتماعی و تأثیر این ساختارها بر زندگی افراد را درست نمی‌داند. - برای داوری و انتقاد به معیارهای علمی نیاز ندارند. - از تقابل ارزش و دانش سخن می‌گوید. - هیچ‌گونه حقیقت و فضیلتی را کشف نمی‌کند.

پاسخ

۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: درست است. - نادرست است؛ رویکرد انتقادی هیچ حقیقت و فضیلتی را کشف نمی‌کند. - نادرست است؛ از پیوند دانش و ارزش سخن می‌گوید. - نادرست است؛ علم را به معنای حسی و تجربی آن محدود نمی‌کند.

گزینه «۳»: نادرست است؛ مربوط به رویکرد تبیینی است. - درست است. - درست است. - درست است.

گزینه «۴»: درست است. - نادرست است؛ برای داوری و انتقاد، به معیارهای علمی نیاز دارند. - نادرست است؛ از پیوند دانش و ارزش سخن می‌گوید. - درست است.

فیلم پاسخ

۵۸ هر یک از عبارت‌های زیر، به ترتیب به چه اشخاص، رویکرد یا مفهومی اشاره دارد؟

- به حمایت و دستگیری از فقرا قائل نبود.
- نوانخانه‌ها و فیلسوفانی را که مدافع آنها بودند، به سخره گرفت.
- کشاورزان، اجازه مهاجرت و تصمیم‌گیری در مورد شیوه زندگی خود را نداشتند.

- طبیعت حکم به رفتن فرد فقیر می‌دهد و این حکم را اجرا می‌کند.

① لیبرالیسم اقتصادی - دیوید ریکاردو - نظام فئودالی - چارلز دیکنز

② نظریه پردازان لیبرال - توماس مالتوس - لیبرالیسم اولیه - دیوید ریکاردو

③ لیبرالیسم اولیه - چارلز دیکنز - روابط اجتماعی ارباب، رعیتی -

توماس مالتوس

④ توماس مالتوس - مارکس - لیبرالیسم اقتصادی - روابط اجتماعی

ارباب، رعیتی

پاسخ

۳

- به حمایت و دستگیری از فقرا قائل نبود. ← لیبرالیسم اولیه

- نوانخانه‌ها و فیلسوفانی را که مدافع آنها بودند، به سخره گرفت.

← چارلز دیکنز

- کشاورزان، اجازه مهاجرت و تصمیم‌گیری در مورد شیوه زندگی

خود را نداشتند. ← روابط اجتماعی ارباب - رعیتی

- طبیعت حکم به رفتن فرد فقیر می‌دهد و این حکم را اجرا می‌کند.

← توماس مالتوس

فصل ۳: چالش‌های جهانی

واحد یادگیری
درس ۹: جهان دوقطبی

زیرواحد یادگیری
چالش فقر و غنا

حیطه شناختی
مقدماتی

فیلم پاسخ

۵۹ در کدام گزینه عبارت‌هایی آمده که بخش اول نادرست و

بخش دوم آن درست است؟

الف) بلوک شرق و غرب با آنکه از نظر سیاسی، اقتصادی و فرهنگی در دو بخش متمایز و جدا قرار می‌گرفتند، به فرهنگ سکولار غرب تعلق داشتند.

ب) بلوک شرق و غرب از نوع چالش‌هایی است که درون یک فرهنگ و تمدن پدید می‌آید؛ پس چالشی درون فرهنگی است.
ج) رویکرد مارکس نسبت به عالم، رویکردی سکولار بود، یعنی از چارچوب بنیان‌های فرهنگ غرب فراتر می‌رفت و به حل چالش‌های جامعه خود می‌پرداخت.

د) مخالفان و طرفداران سرمایه‌داری طی قرن بیستم، به ترتیب بلوک غرب و شرق را شکل دادند. چالش و نزاع بلوک شرق و غرب در سراسر قرن بیستم تا زمان فروپاشی بلوک شرق در سال ۱۹۹۱م ادامه یافت.

ه) بعد از انقلاب فرانسه، طرفداران نظریه‌های سوسیالیستی در طرف راست و منتقدان این نظریه در طرف چپ مجلس فرانسه قرار می‌گرفتند، به همین دلیل آنها را با عنوان دو جریان چپ و راست می‌شناختند.

۱) ه- ج

۲) د- الف- ه

۳) الف- ب

۴) ب- الف- ج

پاسخ

۲) بررسی عبارت‌ها:

الف) نادرست است؛ بلوک شرق و غرب از نظر اقتصادی، سیاسی و جغرافیایی در دو بخش جدا و متمایز قرار می‌گرفتند. - درست است.
ب) درست است. - درست است.

ج) درست است. - نادرست است؛ مارکس، در چارچوب همان بنیان‌های فرهنگ غرب به حل چالش‌های جامعه خود می‌پرداخت.

فیلم پاسخ

د) نادرست است؛ مخالفان و طرفداران سرمایه‌داری طی قرن بیستم، به ترتیب بلوک شرق و غرب را شکل دادند. - درست است.

ه) نادرست است؛ بعد از انقلاب فرانسه، طرفداران نظریه‌های لیبرالیستی در طرف راست و منتقدان این نظریه در طرف چپ مجلس فرانسه قرار می‌گرفتند. - درست است.

فصل

فصل ۳: چالش‌های جهانی

واحد یادگیری

درس ۹: جهان دوقطبی

زیرواحد یادگیری

شکل‌گیری بلوک شرق و غرب

حیطه شناختی

پیشرفته

۶۰ هر یک از عبارتهای زیر، به ترتیب به کدام قسمت از جدول مربوط است؟

- به اقتصاد کشورهای صنعتی وابسته به تسلیحات نظامی، رونق داد.
- زمانی آغاز شد که آتش جنگ کره به تازگی خاموش شده بود.
- برای اولین بار در این جنگ، از سلاح‌های شیمیایی استفاده شد.
- آخرین مرحله درگیری‌ها در جهان معاصر است.
- به مرزها محدود نماند و به درون شهرها کشیده شد.

جنگ ویتنام	جنگ اول جهانی	جنگ سرد	جنگ تمدن‌ها	جنگ جهانی دوم
«الف»	«ج»	«د»	«ب»	«ه»

۱ د - الف - ه - ب - ج

۲ ه - د - ج - الف - ب

۳ د - ب - الف - ه - ج

۴ د - الف - ج - ب - ه

پاسخ

۴

- به اقتصاد کشورهای صنعتی وابسته به تسلیحات نظامی، رونق داد. ← جنگ سرد (د)
- زمانی آغاز شد که آتش جنگ کره به تازگی خاموش شده بود. ← جنگ ویتنام (الف)
- برای اولین بار در این جنگ، از سلاح‌های شیمیایی استفاده شد. ← جنگ جهانی اول (ج)
- آخرین مرحله درگیری‌ها در جهان معاصر است. ← جنگ تمدن‌ها (ب)
- به مرزها محدود نماند و به درون شهرها کشیده شد. ← جنگ جهانی دوم (ه)

فیلم پاسخ

۶۱ پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

الف) برخی اندیشمندان، بحران‌های محیط زیست را ناشی از چه چیز می‌دانند؟

ب) بحران زیست محیطی ابتدا در چه حوزه‌ای قرار داشت و به تدریج به چه حوزه‌ای سرایت کرد؟

ج) امروزه بحران‌های زیست محیطی به کدام مناطق مربوط می‌شوند؟

۱) رویکرد انسان مدرن به طبیعت - ابتدا در حوزه رابطه انسان با طبیعت بود ولی به تدریج به روابط انسان‌ها و جوامع با یکدیگر نیز سرایت کرد. - به منطقه خاصی محدود نمی‌شوند و همه محیط طبیعی را فرا گرفته‌اند.

۲) نگاه فرهنگ‌های معاصر غرب به طبیعت - ابتدا در حوزه رابطه انسان‌ها با یکدیگر بود ولی به تدریج به روابط انسان با طبیعت سرایت کرد. - به طبیعت و فضای سبز مربوط می‌شوند.

۳) فرهنگ سکولار دنیوی - ابتدا در حوزه داخلی کشورها بود ولی به تدریج به دیگر جوامع نیز سرایت کرد. - به منطقه خاصی محدود نمی‌شوند و همه محیط طبیعی را فرا گرفته‌اند.

۴) بحران‌های اقتصادی و نتایج جهانی آن - ابتدا در حوزه رابطه انسان‌ها و جوامع با یکدیگر بود ولی به تدریج به رابطه انسان با طبیعت نیز سرایت کرد. - به طبیعت و فضای سبز مربوط می‌شوند.

پاسخ

۱ الف) برخی اندیشمندان، بحران‌های محیط زیست را ناشی از رویکرد انسان مدرن و فرهنگ معاصر غرب به طبیعت می‌دانند.

ب) بحران زیست محیطی، ابتدا در حوزه رابطه انسان با طبیعت قرار داشت، ولی به تدریج به روابط انسان‌ها و جوامع با یکدیگر نیز سرایت کرد.

فیلم پاسخ

ج) امروزه بحران‌های زیست‌محیطی به منطقه خاصی محدود نمی‌شوند و همه محیط طبیعی زندگی انسان، آب، خاک و هوا را فراگرفته‌اند.

۶۲ کدام گزینه به ترتیب در مورد «اعتراض روشنفکران چپ به روشنفکران نسل اول» و «ریشه قدرت حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان» درست است؟

- ۱ به دلیل گریز آنان از اسلام یا اسلام ستیزی آنها بود. - تحت تأثیر جریان‌های چپ در کشورهای اسلامی بود.
- ۲ از نوع اعتراضاتی بود که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل می‌گرفت. - وابسته به قدرت جهانی استعمار بود.
- ۳ از نوع اعتراضاتی بود که طی قرن بیستم در کشورهای اسلامی نسبت به عملکرد سیاسی جریان چپ و نظام‌های سوسیالیستی و کمونیستی شکل می‌گرفت. - ریشه در اعتقادات و پیشینه تاریخی این کشورها نداشت.
- ۴ به دلیل گریز آنان از اسلام یا اسلام ستیزی آنها نبود، بلکه به خاطر عملکرد نسل اول بود. - ریشه در اندیشه‌های سوسیالیستی و کمونیستی بلوک شرق داشت.

پاسخ

۲

- اعتراض روشنفکران چپ به روشنفکران نسل اول، به دلیل گریز آنان از اسلام یا اسلام ستیزی آنان نبود، بلکه از نوع اعتراضاتی بود که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل می‌گرفت.
- قدرت حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان، ریشه در اعتقادات و پیشینه تاریخی این کشورها نداشت. قدرت آنها وابسته به قدرت جهانی استعمار بود.

فصل

فصل ۴: بیداری اسلامی و جهان جدید

واحد یادگیری

درس ۱۳: سرآغاز بیداری اسلامی

زیرواحد یادگیری

منورالفکران و روشنفکران غرب‌گرا

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۶۳ کدام گزینه به ترتیب، به «ویژگی جنبش عدالتخانه»، «نمونه حرکت نخستین بیدارگران اسلامی در ایران» و «مشروطه از نظر منورالفکران غرب گرا» اشاره دارد؟

- ۱ رفتار عادلانه را به کسانی تحمیل می کرد که با معیارهای الهی به قدرت نرسیده بودند. - جنبش تنباکو - مکانی که در آن قوانین براساس اراده و خواست بشر تنظیم می شود.
- ۲ فعالیت رقابت آمیز را از اصلاح رفتار به اصلاح ساختار تغییر داد. - اصلاحات امیرکبیر - مشروط کردن حاکمیت به احکام عادلانه الهی
- ۳ از آن جهت که ساختار سیاسی جامعه را تغییر می داد، یک انقلاب اجتماعی بود. - تدوین رساله های جهادیه - نوعی حاکمیت سکولار مانند دولت انگلستان
- ۴ با اوج گیری جنبش عدالتخانه، منورالفکران غرب زده به آن پیوستند. - اقدامات سید جمال الدین اسدآبادی - نوعی حاکمیت سکولار مانند دولت فرانسه

پاسخ

۳

- جنبش عدالتخانه ← از آن جهت که ساختار سیاسی جامعه را تغییر می داد، یک انقلاب اجتماعی بود.
- نمونه حرکت نخستین بیدارگران اسلامی در ایران ← تدوین رساله های جهادیه
- مشروطه از نظر منورالفکران غرب گرا ← نوعی حاکمیت سکولار مانند دولت انگلستان

فیلم پاسخ

۶۴

هر یک از عبارت‌های زیر، به ترتیب به کدام انقلاب اشاره دارد؟

- با آرمان‌ها و ارزش‌های مدرنی شکل می‌گرفت که پس از رنسانس به وجود آمده بودند.
- تقلیدی از انقلاب‌های مدرن بود.
- فرصت جدیدی برای حل بحران‌های معرفتی و معنوی جهان غرب پدید آورد.
- به دلیل رویکرد چپ و سوسیالیستی، با دیگر انقلاب‌های اروپایی تفاوت داشت.

۱) انقلاب فرانسه - انقلاب اکتبر - انقلاب‌های آزادی‌بخش - انقلاب

اسلامی ایران

۲) انقلاب اکتبر - انقلاب‌های آزادی‌بخش - انقلاب فرانسه - انقلاب

روسیه

۳) انقلاب روسیه - انقلاب فرانسه - انقلاب اسلامی ایران - انقلاب‌های

آزادی‌بخش

۴) انقلاب فرانسه - انقلاب‌های آزادی‌بخش - انقلاب اسلامی ایران -

انقلاب اکتبر

پاسخ

۴

- با آرمان‌ها و ارزش‌های مدرنی شکل گرفت که پس از رنسانس به وجود آمده بودند. ← انقلاب فرانسه
- تقلیدی از انقلاب‌های مدرن بود. ← انقلاب‌های آزادی‌بخش
- فرصت جدیدی برای حل بحران‌های معرفتی و معنوی جهان غرب پدید آورد. ← انقلاب اسلامی ایران
- به دلیل رویکرد چپ و سوسیالیستی، با دیگر انقلاب‌های اروپایی تفاوت داشت. ← انقلاب اکتبر

فیلم پاسخ

۶۵ هر یک از موارد زیر، به ترتیب به عبارت‌های کدام گزینه مربوط است؟

- الف) مضمون نامه امام خمینی (ره) به گورباچف
 ب) از تأثیرات انقلاب اسلامی ایران بر فراتر از مرزهای جهان اسلام
 ج) نظریه‌ای که فروپاشی بلوک شرق را به شکل‌گیری نظم نوین جهانی بر مدار یک قطب واحد معنا می‌کرد.
 د) از نخستین تلاش‌هایی که برای مقابله با انقلاب اسلامی ایران انجام شد.

- ۱ با مادی‌گرایی نمی‌توان بشریت را از بحران خارج کرد. - از بین رفتن رویکرد دینی و معنوی در جوامع غربی - جنگ تمدن‌ها - هشت سال جنگ تحمیلی
 ۲ پیش‌بینی فروپاشی بلوک شرق - شکل‌گیری یا گسترش اندیشه‌های پسامدرن - پایان تاریخ - طراحی و اجرای کودتای نوژه
 ۳ پیشنهاد روی آوردن به آموزه‌های اسلام برای حل بحران‌های غرب - شکل‌گیری نظریه‌های افول سکولاریسم - نظریه هانتینگتون - تبلیغ معنویت‌های کاذب و سکولار
 ۴ اشاره به اشکالات محدود کردن علم به شناخت حسی و عقلی - اعتبار یافتن ارزش‌ها و آرمان‌های پس از رنسانس - نظریه فوکویاما - محاصره و تحریم اقتصادی

پاسخ

- ۲ الف) امام خمینی (ره) در نامه‌ای که برای گورباچف نوشت، به اشکالاتی اشاره کرد که در محدود کردن دانش و علم به شناخت حسی یا شناخت عقلی وجود دارد. امام ضمن پیش‌بینی فروپاشی بلوک شرق، از آنان خواست که برای حل همه بحران‌ها، به سوی آموزه‌های اسلام گام بردارند و نخبگان خود را برای فراگیری علوم اسلامی به ایران بفرستند.
 ب) انقلاب اسلامی، در شکل‌گیری یا گسترش اندیشه‌های پسامدرن، به وجود آمدن رویکرد دینی و معنوی به زندگی اجتماعی در جوامع

غربی، از دست رفتن اعتبار ارزش‌ها و آرمان‌های پس از رنسانس و شکل‌گیری نظریه‌های افول سکولاریسم مؤثر بود.

ج) نظریه «پایان تاریخ» فوکویاما، فروپاشی بلوک شرق را به شکل‌گیری نظم نوین جهانی بر مدار یک قطب واحد معنا می‌کرد.

د) طراحی و اجرای کودتای نوژه و هشت سال جنگ تحمیلی از نخستین تلاش‌هایی بود که برای مقابله با انقلاب اسلامی ایران انجام شد.

۶۶ کدام گزینه بیانگر «ناهماهنگی شناختی» است؟

- ۱) عدم هماهنگی بین رفتار و شناخت
- ۲) ناهماهنگی بین دو شناخت متضاد ناهم‌زمان
- ۳) عدم ارتباط متقابل بین رفتار و پیامد
- ۴) عدم هماهنگی لازم بین رفتار و شواهد محیطی

پاسخ

۱

میدانید

یکی از عوامل بروز رفتار در افراد، ناهماهنگی شناختی است که می‌تواند در ۲ حالت ایجاد شود.

۱- ناهماهنگی رفتار و شناخت (باور) در فرد که منجر به ناهماهنگی ذهنی می‌شود، مثل فردی که می‌داند سیگار کشیدن باعث سرطان ریه می‌شود (شناخت) و باز هم به کشیدن سیگار ادامه می‌دهد. (رفتار)

۲- ناهماهنگی بین دو شناخت هم‌زمان متضاد، مثل فردی که می‌گوید «من حافظه خوبی دارم» (شناخت اول) و در جمله بعدی می‌گوید: «من نام معلم پایه اول ابتدایی‌ام را فراموش کرده‌ام.» (شناخت دوم)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: ناهماهنگی شناختی بین دو شناخت «هم‌زمان» متضاد اتفاق می‌افتد نه دو شناخت ناهم‌زمان.

گزینه «۳»: وقتی بین رفتار و پیامد (نتیجه) رفتار، رابطه نباشد دچار «درماندگی آموخته‌شده» می‌شویم و نه ناهماهنگی شناختی.

گزینه «۴»: این عبارت ارتباطی به ناهماهنگی ندارد و اگر آن را انتخاب کرده‌اید به این علت است که «عدم هماهنگی لازم بین ادراک کنترل و ادراک کارایی با شواهد محیطی» (ادراک کنترل و کارایی کاذب) را با این موضوع اشتباه گرفته‌اید.

نکته

- نبود رابطه بین رفتار و پیامد رفتار ← درماندگی آموخته‌شده
- وجود دو شناخت متضاد ← ناهماهنگی شناختی

فیلم پاسخ

- تضاد بین شناخت و رفتار ← ناهماهنگی شناختی
- ناهماهنگی بین شناخت و رفتار ← ناهماهنگی شناختی

نگرش و مهم‌ترین عوامل نگرشی (مثبت و منفی)

۶۷

باتوجه به عبارت‌های زیر به ترتیب کدام گزینه صحیح است؟
الف) مجموعه عوامل فرازیستی که باعث به حرکت درآوردن رفتار و شناخت می‌شود.

ب) نیروی محرکه و موتور حرکتی انسان است.

ج) عوامل شکل‌دهنده به آن تحت تأثیر نظام شناختی، باورها و ارزش‌های فرد است.

د) عاملی که ما را به حرکت درمی‌آورد و مسیری که باید طی کنیم را معین می‌کند.

ه) پاسخ به این سوال که چرا وقتی موجود زنده گرسنگی مفرط را تجربه کند ممکن است برای رفع گرسنگی موجود دیگری را بکشد.

۱ انگیزش - نظام باور - نگرش - انگیزه - انگیزش

۲ نگرش - انگیزه - نگرش - انگیزه - انگیزش

۳ انگیزش - نظام باور - انگیزش - نگرش - انگیزه

۴ نگرش - انگیزه - انگیزش - نگرش - انگیزه

پاسخ

۲ الف) مجموعه عوامل فرازیستی که باعث به حرکت درآوردن رفتار و شناخت در انسان می‌شوند، «نگرش» نامیده می‌شود.
ب) انگیزه برای انسان، نیروی محرکه و موتور است.

 نکته

۱) نظام باورهای هر فرد و جامعه، موتور محرکه قوی جهت‌دستابی به هدف‌های فردی و جمعی است.

۲) انگیزه نیروی محرکه و موتور برای انسان است.

(این دو جمله با هم اشتباه گرفته نشوند.)

ج) عوامل شکل‌دهنده «نگرش» متفاوت است و تحت تأثیر
۱- نظام شناختی فرد، ۲- باورها و ۳- ارزش‌های او قرار دارد.

د) عاملی که شدت و جهت حرکت ما را به سوی رفتاری معین مشخص می‌کند، ما را به حرکت درمی‌آورد و مسیری که باید طی کنیم را معین می‌کند، «انگیزه» نامیده می‌شود.

فیلم پاسخ

ه) جستجوی «چرایی» یا «علت رفتار» به معنای توجه به عوامل انگیزشی آن رفتار است که این عامل در این پرسش، یک عامل انگیزشی زیستی است.

۶۸ آنچه موجب می‌شود فرد در حالت درماندگی آموخته‌شده به ناتوانی خود اذعان کند چیست و نتیجه آن کدام است؟

- ۱) نداشتن هدف - ادراک کارایی کاذب
- ۲) باور نادرست - عدم ادراک کنترل
- ۳) نداشتن اراده - عدم ادراک کنترل
- ۴) اسناد درونی - ادراک کارایی کاذب

پاسخ

۲

میدانید

بخش اول سؤال: در درماندگی آموخته‌شده فرد به این باور می‌رسد که هیچ کاری از دستش ساخته نیست تا موقعیت ناگوار خود را تغییر دهد. این باور نادرست است؛ چون بسیاری از ناتوانی‌های ما ناشی از یادگیری است نه اینکه واقعاً نمی‌توانیم. در این شرایط فرد اطمینان به خود را از دست می‌دهد و به ناتوانی خود اذعان (اعتراف) می‌کند؛ یعنی احساس می‌کند «کنترل اوضاع» از دستش خارج شده است و این اعتقاد در فرد ایجاد می‌شود که رویدادها در «کنترل» او نیستند. ← عدم ادراک کنترل (بخش دوم سؤال)

بررسی سایر موارد: اسناد درونی و نداشتن هدف و اراده، هیچ‌یک به حالت درماندگی آموخته‌شده منجر نمی‌شود. ضمناً ادراک کنترل و کارایی کاذب در اثر عدم هماهنگی لازم با شواهد محیطی حاصل می‌شود که در نتیجه آن رفتار بروز پیدا نمی‌کند.

فیلم پاسخ

۶۹

هر یک از عبارات زیر، به ترتیب با کدام مورد ارتباط دارد؟

- اعتقاد راسخ به امکان پذیر بودن یا امکان پذیر نبودن کاری است.
- هر چیزی که انسان سعی دارد به آن برسد و برایش مفید است.
- انتظار فرد از اینکه توانایی، دانش و مهارت لازم برای انجام کاری در موقعیتی خاص را دارد.

۱) باور - هدف - ادراک کارایی

۲) هدف - نظام باور - ادراک کارایی

۳) هدف - نظام ارزشی - ادراک کنترل

۴) نظام ارزشی - هدف - اراده

پاسخ

۱

میدانید

- تعریف «باور»: اعتقاد راسخ و واقعی به بودن یا نبودن چیزی یا انجام پذیر بودن یا انجام ناپذیر بودن کاری است.
- اعتقاد قوی به چیزی که شناخت داریم، نظام باور و ارزش ما را شکل می‌دهد.
- تعریف «هدف»: هر چیزی که انسان سعی دارد به آن برسد و فکر می‌کند برای او مؤثر و مفید است.
- تعریف «ادراک کنترل»: باور فرد به اینکه (انتظار فرد از اینکه) انجام یک عمل خاص توسط او مؤثر واقع می‌شود.
- تعریف «ادراک کارایی»: باور فرد به اینکه (انتظار فرد از اینکه) توانایی، دانش و مهارت لازم برای انجام یک کار در یک موقعیت خاص را دارد و می‌تواند از پس انجام دادن کار برآید.

فیلم پاسخ

۷۰. فردی که احساس عدم ادراک کنترل دارد، خنثی و منفعل شده است و کوشش را با پیشرفت مرتبط نمی‌داند، فردی است که

.....

۱) بارها در آزمون زبان آیلتس شرکت کرده و علت شکست خود را سیستم تصحیح ناعادلانه آزمون می‌داند.

۲) می‌داند برای قبولی در آزمون زبان آیلتس باید روزانه مطالعه منظم داشته باشد، اما همچنان برنامه‌ریزی و مطالعه نمی‌کند.

۳) به خاطر احساس ناامیدی، بی‌ارزشی و تحقیری که از کودکی توسط سیستم آموزشی شده است هیچ وقت به فکر شرکت در آزمون زبان آیلتس نمی‌افتد.

۴) بعد از دو بار عدم قبولی در آزمون زبان آیلتس با شنیدن خبر لغو دائمی برگزاری این آزمون در کشور خود می‌پذیرد که تلاش او نمی‌تواند موقعیتش را تغییر دهد.

پاسخ

۴

میدانید

«درماندگی آموخته‌شده» مربوط به افرادی است که کوشش را با پیشرفت مرتبط نمی‌دانند. فکر می‌کنند هر کاری بکنند به موفقیت نمی‌رسند؛ در نتیجه این اعتقاد در آن‌ها ایجاد می‌شود که رویدادها در کنترل آن‌ها نیستند (عدم ادراک کنترل). توان حرکت و خلاقیت از آن‌ها سلب می‌شود و به موجودی بی‌تحرك و خنثی تبدیل می‌شوند؛ یعنی احساس می‌کنند کنترل اوضاع از دست آن‌ها خارج شده است. پس در گزینه‌ها باید به دنبال نشانه‌های «درماندگی آموخته‌شده» باشیم:

گزینه «۱»: پدیده اسناد اتفاق افتاده است؛ چون فرد علت شکست را به عاملی بیرونی و غیرقابل کنترل نسبت می‌دهد.

گزینه «۲»: فرد می‌داند باید مطالعه کند (باور و شناخت) اما مطالعه و برنامه‌ریزی نمی‌کند (رفتار)؛ پدیده «ناهماهنگی شناختی» اتفاق افتاده است (تضاد بین باور و رفتار).

فیلم پاسخ

گزینه «۳»: به عامل «باور و نظام ارزشی فرد» اشاره دارد. عوامل درونی (بی‌ارزشی، ناامیدی، ناتوانی) و عوامل بیرونی (تحقیر دیگران، عدم حمایت اجتماعی و ...) در فرد باعث شکل‌گیری باورهای غلط می‌شود. گزینه «۴»: فرد در اثر شکست‌های مکرر و ناکامی در رسیدن به هدف، دست از تلاش برمی‌دارد و «دچار درماندگی آموخته‌شده» می‌شود.

۷۱. کدام مورد در خصوص روایت زیر، صحیح نیست؟

«آوا و شایا هر دو در مرحلهٔ اوّل المپیاد اقتصاد و مدیریت شرکت کرده‌اند و قبول شده‌اند. آوا برای مرحلهٔ دوم مطالعه نکرد و انصراف داد؛ چون با مدال المپیاد اقتصاد برخلاف سایر المپیادها نمی‌توان بدون کنکور وارد دانشگاه شد، اما شایا فارغ از اینکه مدال او چه تأثیری در ورود به دانشگاه دارد، به‌خاطر علاقهٔ جدی به اقتصاد، خود را برای مرحلهٔ دوم آماده می‌کند.»

۱) عامل خارجی آوا را از آمادگی برای مرحلهٔ بعد دلسرد کرده است.

۲) تطابق با نیازهای فطری منبع انگیزهٔ تصمیم شایا است.

۳) تفاوت در شدت انگیزه، عامل برجسته در تصمیم آوا است.

۴) این دو تصمیم متفاوت، معلول تفاوت در منبع انگیزه هستند.

پاسخ

۳

میدانید

انگیزه‌های رفتار به دو دستهٔ «درونی» و «بیرونی» تقسیم می‌شوند.

انگیزه‌های بیرونی:

۱- منبع لذت در پاداش خارج از تکلیف است.

۲- فرد کار را به خاطر عامل خارجی انجام می‌دهد.

۳- پیامد و نتایج انجام فعالیت لذت‌بخش است.

۴- رفتار ماندگاری کمتری دارد.

انگیزه‌های درونی:

۱- منبع لذت در خود تکلیف است.

۲- فرد کار را به خاطر خود آن کار انجام می‌دهد چون:

• برایش جالب است.

• به آن علاقه دارد.

• با نیازهای فطری‌اش مطابقت دارد.

۳- خود فعالیت لذت‌بخش است.

۴- رفتار ماندگاری بیشتری دارد.

بررسی سؤال:

فیلم پاسخ

انگیزه آوا برای شرکت در المپیاد یک انگیزه بیرونی است؛ چون پیامد قبولی در المپیاد (کسب مدال، امتیاز ورود به دانشگاه بدون کنکور)، برای او لذت بخش و در اولویت است و چون المپیاد اقتصاد چنین امکانی به او نمی دهد، انگیزه او برای شرکت در مرحله دوم از بین می رود. اما انگیزه شایا یک انگیزه درونی است چون خود فرایند مطالعه عمیق اقتصاد، برایش جالب و لذت بخش است و با نیاز فطری او (نیاز درونی به یادگیری) مطابقت دارد، پس خود را برای مرحله دوم آماده می کند.

متن «منبع انگیزه» را برجسته می کند نه «شدت انگیزه» را. شدت انگیزه آوا می توانست زیاد باشد اما عامل بیرونی باعث شد دلسرد شود. به همین جهت این گزینه نادرست است؛ چون «شدت» را دلیل می داند و نه «جهت» و «منبع» را.

شدت انگیزه: نشان می دهد فرد «چقدر انگیزه دارد» (کم، متوسط، زیاد)

جهت انگیزه: نشان می دهد انگیزه فرد به سمت «چه هدفی» و از «چه منبعی» هدایت می شود:

جهت انگیزه در:

- انگیزه درونی: به سمت درون فرد / به سمت خود فعالیت و رضایت شخصی

- انگیزه بیرونی: به سمت بیرون فرد / پیامدهای بیرونی

- شدت انگیزه = چقدر؟ (میزان انرژی)
- جهت انگیزه = به کجا و از کجا؟ (مسیر و منبع انرژی)

۷۲. در هر یک از موارد زیر، فرد دچار کدام یک از علائم فشار روانی شده است؟

- سینای ۹ ساله بعد از جدایی پدر و مادر، دچار لکنت زبان شده است.
- مریم شب امتحان نهایی روانشناسی از شدت اضطراب نمی تواند مطالب را به حافظه بسپرد.
- تینا بعد از دیدن سؤالات آزمون، دستانش عرق می کند و معده درد می گیرد.

۱ رفتاری - شناختی - جسمانی

۲ جسمانی - هیجانی - جسمانی

۳ رفتاری - رفتاری - هیجانی

۴ جسمانی - شناختی - هیجانی

پاسخ

۱

میدانید

علائم فشار روانی نشانه هایی هستند که در اثر فشار روانی (چه مثبت و چه منفی) در افراد به وجود می آیند و به صورت چهار علامت کلی بروز می کنند:

- ۱) جسمانی (درد معده)
- ۲) شناختی (عدم تمرکز)
- ۳) رفتاری (فرار)
- ۴) هیجانی (ترس و عصبانیت)

بدانید

- علائم جسمانی ← علائم فیزیولوژیک و غیرارادی در بدن (واکنش های خودکار بدن)
- علائم شناختی ← علائم فرایندهای ذهنی مثل توجه، ادراک، حافظه، تفکر، استدلال، قضاوت، حل مسئله، تصمیم گیری، هوش و ...
- علائم رفتاری ← علائم در رفتارهای قابل مشاهده و عمدتاً ارادی
- علائم هیجانی ← علائم در هیجانات انسان

فیلم پاسخ

مثال:

- علائم جسمانی ← درد معده، سردرد، بزرگ شدن مردمک چشم، تپش قلب، تعریق و ...
 - علائم شناختی ← افت یا بهبود عملکرد حافظه، افزایش یا کاهش تمرکز، تصمیم‌گیری نادرست، افزایش میزان خطا در قضاوت و استدلال، حواس‌پرتی و حواس‌جمعی و ...
 - علائم رفتاری ← حمله کردن، فریاد زدن، خندیدن، گریه کردن و ...
 - علائم هیجانی ← ترس، عصبانیت، افسردگی، ناراحتی و ...
- * لکنت زبان سینا علامت رفتاری، عرق کردن دست‌ها و معده درد در مورد تینا، علامت جسمانی و افت عملکرد حافظه در مریم، از علائم شناختی فشار روانی است.

نکته

منظور از علائم رفتاری، آزاد کردن هیجانات است و شامل پرخاش کردن، ناخن جویدن، لکنت زبان گرفتن و ... می‌شود. علائم رفتاری الزاماً ارادی نیستند. هر نشانه قابل مشاهده‌ای که در رفتار فرد ظاهر شود (حتی اگر ناآگاهانه باشد) می‌تواند در طبقه علائم «رفتاری» قرار بگیرد. لکنت زبان ناشی از فشار روانی اگرچه ریشه هیجانی دارد (اضطراب شدید، ترس از ترک شدن و ...) اما به عنوان علامتی رفتاری در نظر گرفته می‌شود.

۷۳. کدام گزاره در رابطه با «ادراک کنترل و کارایی کاذب» صحیح است؟

- ۱) معلول هماهنگی با واقعیت موجود است.
- ۲) مانع بروز رفتار است.
- ۳) باعث تغییر نگرش است.
- ۴) عامل سلب حرکت و خلاقیت است.

پاسخ

۲

میدانید

ادراک کنترل و کارایی باید «سازنده» باشد؛ یعنی با شواهد محیطی هماهنگی لازم را داشته باشد؛ زیرا در صورت ناهماهنگی، نوعی «ادراک کنترل» و «کارایی کاذب» ایجاد می‌شود که مانع بروز رفتار است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ادراک کنترل و کارایی سازنده معلول (نتیجه) هماهنگی با واقعیت‌های موجود و شواهد محیطی هستند، نه ادراک کنترل و کارایی کاذب.

گزینه «۳»: ادراک کنترل کاذب مانع بروز رفتار می‌شوند و تغییر در نگرش فرد ایجاد نمی‌کنند.

گزینه «۴»: این عبارت مربوط به عامل نگرش درماندگی آموخته‌شده است که حرکت و خلاقیت را از فرد سلب می‌کند.

فیلم پاسخ

۷۴. وضعیت «داوطلب کنکوری که بعد از دو سال متوالی شرکت در آزمون و عدم قبولی در رشته و دانشگاه دلخواه، دچار سردردهای میگرنی شده است.» بیانگر کدام نقش متغیرهای روان‌شناختی در روانشناسی سلامت است؟

- ۱ نقش متغیرهای روان‌شناختی در بیماری جسمانی به عنوان عامل
- ۲ نقش بیماری‌های جسمانی در سلامت روانی به عنوان معلول
- ۳ نقش بیماری‌های جسمانی در سلامت روانی به عنوان عامل
- ۴ نقش متغیرهای روان‌شناختی در بیماری جسمانی به عنوان معلول

پاسخ

۱

میدانید

در روان‌شناسی سلامت، «متغیرهای روان‌شناختی» در دو نقش بررسی می‌شوند:

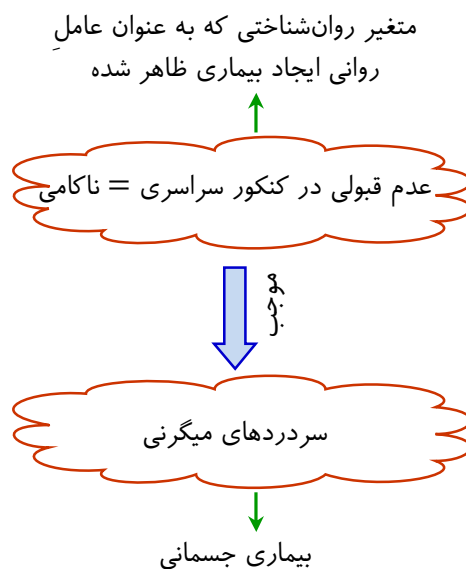
۱- عامل ایجاد بیماری‌های جسمانی

۲- پیامد (معلول) بیماری‌های جسمانی

متغیر روان‌شناختی در اینجا «ناکامی مکرر» است. در واقع «کنکور سراسری» مسئله‌ای است که داوطلب قادر به حل آن نبوده است و می‌دانیم که یکی از پیامدها و نتایج ناتوانی در حل مسئله، ناکامی است؛ پس ناکامی مکرر در قبولی کنکور سراسری، به عنوان عاملی برای ایجاد بیماری جسمانی یعنی سردردهای میگرنی بوده است.

فیلم پاسخ

بدانید

۱- منظور از «متغیرهای روان‌شناختی»، وضعیت و حالات روانی مختلف مثل ناکامی، تعارض، استرس، افسردگی، اضطراب، فشار روانی و ... است.

۲- در روان‌شناسی سلامت، «متغیرهای روان‌شناختی» در دو نقش «عامل و پیامد (معلول)» بررسی می‌شوند و نه متغیرهای جسمانی ← بنابراین گزینه‌های «۲» و «۳» نادرست هستند.

نکته

برای تست‌های «نقش متقابل عوامل جسمانی و روانی»، اول «متغیر روان‌شناختی» را در صورت سؤال تشخیص دهید. (افسردگی، ناکامی، تعارض و ...)؛ سپس بررسی کنید که:

۱- آیا این مسئله روانی باعث بیماری جسمانی شده است؟ ← متغیر روانی در نقش «عامل»

یا

۲- آیا این مسئله روانی در نتیجه یک عامل جسمانی ایجاد شده است؟ ← متغیر روانی در نقش پیامد (معلول)

۷۵. درستی یا نادرستی عبارات زیر به ترتیب در کدام گزینه بیان شده است؟

- وقتی فرد بین کشور اتریش و انگلیس برای مهاجرت، اتریش را انتخاب می‌کند و سپس تنها به مزایای اتریش و معایب انگلیس توجه می‌کند، در تلاش برای هماهنگی شناختی است.
- عوامل مؤثر بر رشد و پیشرفت هر کشوری علاوه بر شناسایی موانع بیرونی تابع روش‌های درست اسناددهی است.
- انگیزه، پس از شکل‌گیری از ثبات بیشتری برخوردار شده و تابع اصل ناهماهنگی شناختی است.
- با جداسازی عنصر احساسی نگرش از عنصر شناختی آن می‌توان ادراک کنترل سازنده داشت.

۱) درست - درست - نادرست - نادرست

۲) نادرست - نادرست - درست - نادرست

۳) درست - درست - نادرست - درست

۴) نادرست - نادرست - نادرست - درست

پاسخ

۱

- عبارت اول: درست است و مربوط به مفهوم «ناهماهنگی شناختی بعد از تصمیم» است.

میدانید

هرگاه فرد مجبور شود بین دو انتخاب مطلوب (تعارض گرایش - گرایش) یکی را برگزیند، دچار ناهماهنگی شناختی بعد از تصمیم می‌شود.

بدانید

راه برطرف کردن ناهماهنگی بعد از تصمیم این است که فرد:
۱- مزایای گزینه انتخاب شده را برشمارد و ۲- معایب گزینه رد شده را برشمارد.

- عبارت دوم: درست است.

میدانید

عوامل مؤثر بر رشد و پیشرفت هر کشور تابع دو عامل است:

فصل

درس ۷

واحد یادگیری

انگیزه و نگرش

زیرواحد یادگیری

نگرش و مهم‌ترین عوامل نگرشی (مثبت و منفی)

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

- ۱- شناسایی موانع بیرونی، مثل: فشار کشورهای استکباری، تحریم‌ها
- ۲- روش‌های درست اسناددهی، مثل روش‌های تحت کنترل: کار بیشتر، افزایش بهره‌وری، نظم و انضباط، پشتکار، قدرت، اراده
- عبارت سوم: نادرست است؛ زیرا نگرش‌ها (و نه انگیزه‌ها) پس از شکل‌گیری از ثبات بیشتری برخوردارند و تابع اصل هماهنگی شناختی هستند؛ یعنی در برابر تغییر مقاومت می‌کنند.
- عبارت چهارم: نادرست است. هر نگرش دارای یک عنصر شناختی، یک عنصر احساسی و یک عنصر آمادگی برای عمل است که در هماهنگی با هم (و نه جداسازی) عمل می‌کنند و ارتباطی با ادراک کنترل ندارند.

۷۶. تبیین علیّ افراد از عدم موفقیت، بیانگر کدام مفهوم است و

کدام ویژگی‌ها دربرگیرنده بهترین سبک این مفهوم است؟

۱) درماندگی آموخته‌شده - تغییر نگرش، تغییر رفتار

۲) اسناد - درونی، ناپایدار

۳) درماندگی آموخته‌شده - تغییر شناخت، تغییر باور

۴) اسناد - تحت کنترل، بیرونی

پاسخ

۲

میدانید

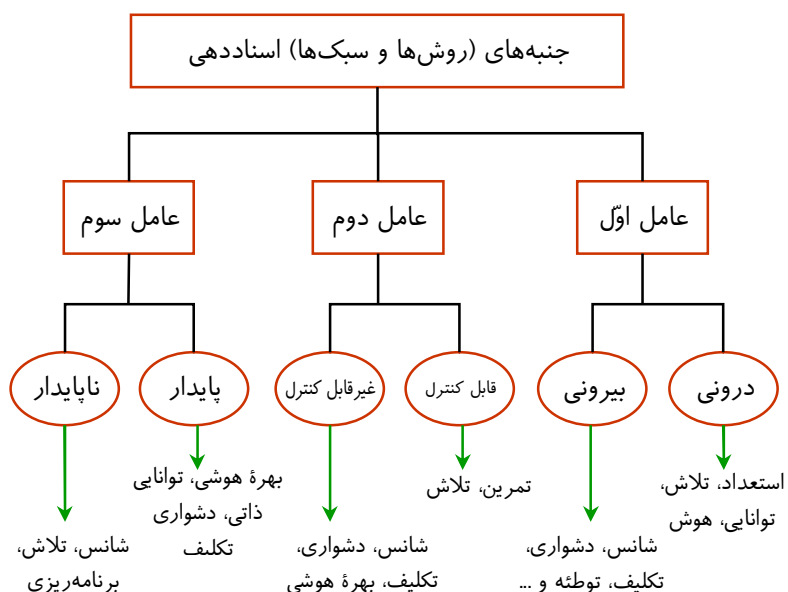
اینکه موفقیت‌ها یا شکست‌هایمان را به چه چیزی نسبت می‌دهیم به مفهوم «اسناد» مرتبط است.

نکته

۱- اسناد به معنی نسبت دادن یا منسوب کردن است و «تبیین علیّ» به معنای بیان علت و معلولی (علت‌یابی) است.

۲- در تعریف مفهوم اسناد در تست‌های کنکور و آزمون‌ها با عبارت‌های «قضاوت علیّ»، «تبیین علیّ»، «انتساب علیّ»، «انتساب علیّتی» در موفقیت و شکست روبه‌رو می‌شوید که همگی به معنی این است: در شکست چه کسی یا چه چیزی را مقصر می‌دانیم و در موفقیت چه چیز را عامل پیروزی می‌دانیم.

بدانید

فیلم پاسخ

- روش درست اسناددهی: لازمه موفقیت در هر کاری، اسناد به عملی است که این ۳ ویژگی را داشته باشند:
 - ۱- قابل کنترل باشد.
 - ۲- ناپایدار باشد. (تا بتوان تغییر در آن ایجاد کرد یعنی بتواند با تلاش موانع رسیدن به هدف را برطرف کند).
 - ۳- درونی باشد.

فصل

درس ۷

واحد یادگیری

انگیزه و نگرش

زیرواحد یادگیری

نگرش و مهم‌ترین عوامل نگرشی (مثبت و منفی)

حیطه شناختی

پیشرفته

۷۷. به ترتیب هر یک از موارد زیر به کدامیک از روش‌های مقابله‌ای مربوط است؟

• امیر در شش ماه گذشته به خاطر اضافه وزن شدیدی که به آن دچار شده دائماً از سمت اعضای خانواده و اطرافیان توصیه‌هایی برای لاغری می‌شنود و بار آخر که خواهرش به او تذکر داد از شدت عصبانیت ظرف غذا را پرت کرد و شکست.

• علی از فشار روانی اضافه وزن به اضطرابی فلج کننده دچار شده و مدتی است که هیچ اقدامی برای کاهش وزن خود انجام نمی‌دهد.

• مریم برای مقابله با فشار روانی ناشی از اضافه وزن، تحت نظارت یک متخصص تغذیه هر ماه با انجام تمرین‌های ورزشی و مراعات غذایی به مقایسه وزن ایده‌آل دلخواه و وزن فعلی می‌پردازد و در تلاش برای کاهش فاصله این وضعیت است.

- ۱) تکانشی رفتار کردن - منفعل بودن - استفاده از مهارت حل مسئله
- ۲) رفتار بدون تأمل - در انتظار معجزه بودن - مشورت و راهنمایی گرفتن
- ۳) اجتناب از موقعیت - منفعل بودن - استفاده از مهارت حل مسئله
- ۴) تکانشی رفتار کردن - در انتظار معجزه بودن - فعالیت بدنی و ورزش کردن

پاسخ

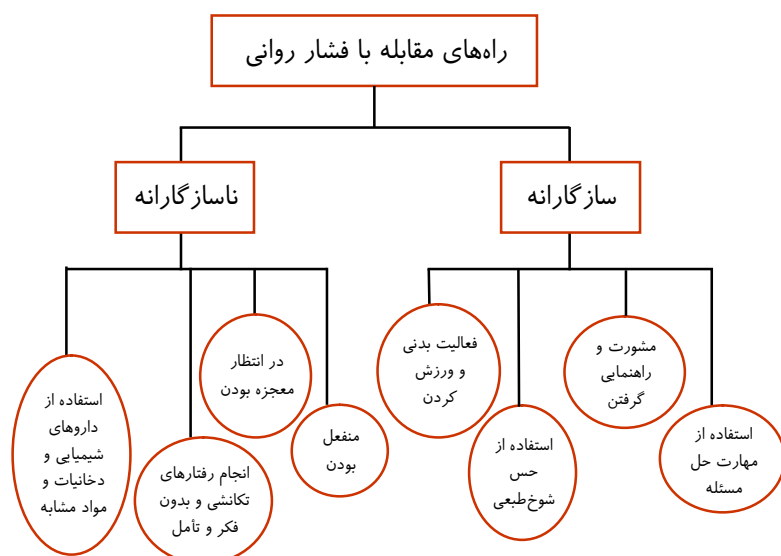
۱

میدانید

روش‌هایی که افراد برای مقابله با فشار روانی انجام می‌دهند طبق تقسیم‌بندی زیر است:

فیلم پاسخ

- پرت کردن ظرف غذا از شدت عصبانیت توسط امیر ← رفتار تکانشی = رفتار بدون فکر و بدون تأمل. (قسمت اول گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» درست هستند؛ اجتناب از موقعیت به معنی مواجه نشدن و انکار موقعیت است که ارتباطی به رفتار امیر ندارد).
- اضطرابی که منجر به بی‌عملی می‌شود و باعث می‌شود علی از فعالیت دست بردارد و برای از بین بردن فشار روانی تلاشی نکند. ← منفعل بودن (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

نکته

- در روش «منفعل بودن» فرد دست از تلاش و فعالیت برمی‌دارد؛ چون امید خود را از دست می‌دهد ولی در روش «در انتظار معجزه بودن» فرد نوعی امید کاذب دارد و به همین دلیل تلاش نمی‌کند.
- مریم از روش حل مسئله اکتشافی یعنی کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب استفاده کرده و علاوه بر آن از متخصص تغذیه راهنمایی گرفته و ورزش می‌کند.

۷۸. موارد زیر به ترتیب به کدام عامل نگرشی اشاره دارند؟

- خلبان با توجه به رادار، مستقیم از مبدأ به سمت مقصد در حال پرواز است و دچار انحراف نمی‌شود.
- دوست دارم آتش‌نشان شوم ولی در مأموریت‌های سخت و خطرناک شرکت نمی‌کنم.
- در انتخاب نماینده کلاس، چه رأی بدهید و چه ندهید، شخص خاصی انتخاب خواهد شد.
- تیم ما خیلی شانس آورد؛ حریف هندبال ما ضعیف بود و به همین خاطر برنده شدیم.

- ۱) هدفمندی - باور و نظام ارزشی - درماندگی آموخته‌شده - اراده
- ۲) ادراک کنترل - ناهماهنگی شناختی - اسناد - اراده
- ۳) ادراک کنترل - باور و نظام ارزشی - اسناد - اسناد
- ۴) هدفمندی - ناهماهنگی شناختی - درماندگی آموخته‌شده - اسناد

پاسخ

۴

میدانید

هدف معین، فرد را از بیراهه رفتن و ائتلاف منابع انرژی خود مصون می‌دارد.

- در مورد اوّل وجود هدف مشخص (و نه هدف کلی و مبهم)، جلوی بیراهه رفتن و انحراف خلبان را می‌گیرد.
- ادراک کنترل «باور» فرد (انتظار فرد) به این است که انجام یک عمل خاص توسط او مؤثر واقع می‌شود. (پس گزینه‌های «۲» و «۳» رد می‌شوند).

- مورد دوم به ناهماهنگی شناختی اشاره دارد:

- دوست دارم آتش‌نشان شوم. ← شناخت (باور)
- ولی در مأموریت‌های سخت و خطرناک شرکت نمی‌کنم. ← رفتار
- باور فرد (شناخت) با رفتار او هماهنگی ندارد.

فیلم پاسخ

• مورد سوم: وقتی بین عمل (رای دادن) و نتیجه آن (انتخاب شخص اصلح طبق اکثریت آرا) رابطه متقابل نبینیم دچار درماندگی آموخته شده می شویم.

• مورد چهارم:

این که علت موفقیت ها و شکست ها را به چه چیزی نسبت می دهیم مربوط به عامل نگرش «اسناد» می شود.
 علت برنده شدن در اینجا به یک عامل بیرونی غیرقابل کنترل ناپایدار یعنی «شانس» نسبت داده شده است.

فصل

درس ۷

واحد یادگیری

انگیزه و نگرش

زیر واحد یادگیری

نگرش و مهم ترین عوامل نگرشی (مثبت و منفی)

حیطه شناختی

پیشرفته

۷۹. رفتار برانگیخته شده در کدام گزینه احتمال ماندگاری

پایین‌تری دارد؟

- ۱) سروش مدتی است برای التیام زخم‌های روحی‌اش، خودکاو می‌کند و تمرین‌های کتاب «زندگی خود را دوباره بیافرینید» جفری یانگ را انجام می‌دهد.
- ۲) هلیا برای گرفتن بورسیه مقطع دکتری دانشگاه آکسفورد مطالعه عمیق و جدی می‌کند تا بتواند روان‌درمانگر ماهری شود و درآمد بالایی کسب کند.
- ۳) تارا به دنبال فهم الگوی مشترک انقلابات اجتماعی برای باز کردن گره‌های ذهنی خود، به مطالعه کتاب‌ها و مقالات جامعه‌شناسی می‌پردازد.
- ۴) ریحانه با وجود مشغله‌های کاری زیاد به علت علاقه شدید به اقتصاد، دوره‌های آموزش آنلاین مبانی اقتصاد دانشگاه کمبریج را شرکت می‌کند.

پاسخ

۲

میدانید

«انگیزه»، عاملی است که شدت و جهت حرکت ما را به سوی رفتاری معین مشخص می‌کند انگیزه‌ها هم درونی هستند و هم توسط عامل بیرونی برای انسان ایجاد می‌شوند. در انگیزه درونی منبع لذت در خود تکلیف و در انگیزه بیرونی منبع انگیزه در پاداش و لذت خارج از فرد قرار دارد.

بدانید

پایداری و ماندگاری رفتارهای ناشی از انگیزه‌های درونی بیشتر از رفتارهای ناشی از انگیزه‌های بیرونی است.

در گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» منبع انگیزه‌های افراد درونی است. سروش برای برطرف کردن نیازهای فطری خود (نیازهای درونی) به دنبال علم روان‌شناسی می‌رود، تارا برای نیازهای درونی و فطری خود و باز کردن گره‌های ذهنی و سؤالات شخصی خود از تحولات و

فیلم پاسخ

انقلابات اجتماعی به سراغ جامعه‌شناسی می‌رود و ریحانه نیز به دلیل علاقه شخصی خود و این که مباحث اقتصادی برایش جذاب است سراغ یادگیری خودخواسته اقتصاد می‌رود در نتیجه احتمال ماندگاری رفتارهای سروش، تارا و ریحانه بیشتر است. اما در گزینه «۲» هلیا به خاطر یک انگیزه بیرونی (ارتقای شغلی، سبک و افزایش درآمد) به دنبال ادامه تحصیل است و در نتیجه احتمال ماندگاری رفتار او شاید نسبت به سه نفر دیگر کمتر باشد.

فصل

درس ۷

واحد یادگیری

انگیزه و نگرش

زیرواحد یادگیری

انگیزه و انواع آن (بیرونی - درونی)

حیطه شناختی

پیشرفته

۸۰ به ترتیب «مواجهه با ناکامی‌های مکرر در پیامد انجام تکلیف» و «پیامد تعارض گرایش- گرایش» به کدام یک از عوامل نگرشی مرتبط است؟

- ۱) عدم ادراک کارایی- ناهماهنگی شناختی
- ۲) عدم ادراک کنترل- درماندگی آموخته‌شده
- ۳) درماندگی آموخته‌شده- ناهماهنگی شناختی
- ۴) عدم هدفمندی- درماندگی آموخته‌شده

پاسخ

۳

میدانید

فرد وقتی به تکلیفی مشغول است انتظار دارد نتایج خوبی از رفتار و کارهایش به دست بیاورد و اگر در اثر تجربه‌های مکرر به این نتیجه برسد بین رفتار و پیامد آن ارتباطی وجود ندارد، دست از تلاش برمی‌دارد و دچار درماندگی آموخته‌شده می‌شود.

نکته

یکی از پیامدهای ناتوانی در حل مسئله (که در فصل ۵ خوانده‌اید) ناکامی است. درماندگی آموخته‌شده در اثر شکست مکرر در رسیدن به هدف، یعنی در اثر «ناکامی» حاصل می‌شود.

بخش دوم سؤال:

میدانید

هرگاه فرد مجبور شود بین دو انتخاب مطلوب یکی را برگزیند، دچار «ناماهنگی شناختی بعد از تصمیم» می‌شود.

نکته

در فصل ششم خواندیم که افراد در موقعیت‌های تصمیم‌گیری دچار «تعارض» می‌شوند. پدیده «ناماهنگی بعد از تصمیم‌گیری» در نتیجه تعارض گرایش- گرایش یعنی تعارض ناشی از انتخاب بین دو پدیده مطلوب و خواستنی حاصل می‌شود.

فیلم پاسخ

۸۱. عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي التَّرْجَمَةِ:

﴿هَذَا خَلَقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ...﴾

- ۱) این خلقت الهی است، پس کسانی که به جای او خلق شده را به من نشان دهید!
- ۲) این خلقت خدا است، پس به من نشان دهید، دیگران چه چیزی آفریدند!
- ۳) این آفریدهٔ الله است، پس ببینید کسانی که غیر از او هستند، چه چیزی خلق کردند!
- ۴) این آفرینش خداوند است، پس به من نشان دهید، کسانی که جز او هستند، چه چیزی خلق کرده‌اند!

پاسخ

۴) «خلقُ الله: خلقت خدا، آفرینش خدا» ترکیب اضافی است؛
 (ردّ گزینۀ «۱»). «أروني: به من نشان دهید، به من بنمایانید»؛
 (ردّ گزینۀ «۳»). «خَلَقَ: آفرید» فعل ماضی و معلوم است؛
 (ردّ گزینۀ «۱»). «من دونه: به جای او، جز او، غیر از او» در گزینۀ «۲»
 به شکل دیگران ترجمه شده که صحیح نیست.

نکته

رَأَى: دید

أَرَى: نشان داد

أَرَّ: نشان بده

فصل

الدرس الرابع

واحد یادگیری

نِظَامُ الطَّبِيعَةِ / الْمَفْعُولُ الْمُطْلَقُ

زیر واحد یادگیری

ترجمه و تعریب

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۸۲ عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي التَّرْجَمَةِ:

«لَمَّا قُمْنَا لِنَخْرُجَ مِنَ الصَّفِّ قَالَتْ زَمِيلَتُنَا: لِنَبْقَ سَاعَةً أُخْرَى هُنَا!»

۱) وقتی برخاستیم از کلاس بیرون بیاییم، هم‌کلاسی ما گفت: یک

ساعت دیگر اینجا بمانیم!

۲) بلند شدیم تا از کلاس خارج شویم، در این هنگام دوست ما گفت:

باید ساعتی دیگر اینجا باشیم!

۳) موقعی که برای خارج شدن از کلاس بلند شدیم، دوستان به ما

گفت: تا یک ساعت اینجا باقی بمانیم!

۴) زمانی که برخاستیم تا از کلاس بیرون برویم، هم‌کلاسی ما گفت: باید

ساعتی دیگر اینجا بمانیم!

پاسخ

۴) «لَمَّا قُمْنَا: زمانی که برخاستیم، وقتی که بلند شدیم»؛ (ردّ گزینه «۲»).

«لِنَخْرُجَ: تا خارج شویم» معادل مضارع التزامی ترجمه می‌شود؛ (ردّ

گزینه «۳»). «زَمِيلَتُنَا: هم‌کلاسی ما»؛ (ردّ گزینه‌های «۲» و «۳»).

«لِنَبْقَ: باید بمانیم»؛ «لام» امر غایب به صورت «باید + مضارع

التزامی» ترجمه می‌شود؛ (ردّ گزینه «۱»). «سَاعَةً أُخْرَى: ساعتی

دیگر، یک ساعت دیگر»؛ (ردّ گزینه «۳»).

۸۳ عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي التَّرْجَمَةِ:

«شَاهَدْتُ أَطْفَالَ لَعِبُوا بِالْكُرَةِ عَلَى الشَّاطِئِ وَ صَارُوا نَشِيطِينَ جَدًّا
بَعْدَ اللَّعْبِ!»:

① کودکانی را دیدم که با توپ در ساحل بازی می کردند و بعد بازی،
بسیار بانشاط شدند!

② در ساحل بچه‌هایی را مشاهده کردم که با توپ بازی کرده بودند و
پس از بازی خیلی بانشاط شدند!

③ دیدم که کودکان در ساحل با توپ بازی کردند و بعد از بازی،
بسیار بانشاط شده‌اند!

④ بچه‌هایی را دیدم که با توپ در ساحل بازی کردند و بسیار بعد از
بازی بانشاط گشتند!

پاسخ

④ «شَاهَدْتُ أَطْفَالَ: بچه‌هایی را دیدم»، «أَطْفَالًا» اسم نکره است، نه
معرفه؛ (رَدّ گزینه «۳»). «عَلَى الشَّاطِئِ» برای فعل دوم جمله است،
نه اول؛ (رَدّ گزینه «۲»). «شَاهَدْتُ لَعِبُوا: دیدم ... بازی کردند،
کرده بودند» فعل ماضی پس از فعل ماضی، به شکل ماضی ساده یا
بعید ترجمه می‌شود؛ (رَدّ گزینه «۱»).

فیلم پاسخ

۸۴ عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي التَّرْجَمَةِ:

«مَنْ لَا يُكْرَمُ إِلَّا ابْنُهُ وَ يُفَرَّقُ بَيْنَ أَوْلَادِهِ لَا يُثِيرُ عَمَلُهُ إِلَّا الْاِنْزِعَاجَ فِي!»:

- ۱) کسی که تنها پسرش را اکرام کند و میان بچه‌هایش فرق بگذارد، کار او تنها آزرده‌گی خاطر را در من برمی‌انگیزد!
- ۲) کسی که جز پسرش را گرامی ندارد و در بین فرزندان تفاوت قائل شود، کارش جز سبب آزرده‌گی خاطر نمی‌شود!
- ۳) کسی که به غیر از پسر خود را اکرام نکند و میان فرزندان فرق بگذارد، این کارش در من جز ناراحتی را بر نمی‌انگیزد!
- ۴) هر کسی که فقط پسر خود را اکرام می‌کند و بین فرزندان فرق می‌گذارد، کارش جز آزرده‌گی خاطر را بر نمی‌انگیزاند!

پاسخ

- ۱) «لَا يُثِيرُ» در گزینه «۲» ترجمه نشده است. «عمله: کار او» در گزینه «۳»، «این» معادل ندارد. «فی: در من» در گزینه‌های «۲» و «۴» ترجمه نشده است. ضمن اینکه در گزینه «۳» ضمیر در «أولاده» ترجمه نشده است.

فصل

الدرس الثالث

واحد یادگیری

ثَلَاثُ قِصَصٍ قَصِيْرَةٍ / اَلْاِسْتِثْنَاءُ

زیر واحد یادگیری

ترجمه و تعریب

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي التَّرْجَمَةِ:

«إِنْ لَمْ تُسَاعِدْنِي مُسَاعِدَةً مُثْمِرَةً فَلَنْ أَسْتَطِيعَ أَنْ أُرَبِّي هَذِهِ الطِّيُورَ تَرْبِيَةً!»

۱ چنانچه من را کمکی ثمربخش نکنی، نخواهم توانست که این پرندگان را تربیت نمایم!

۲ اگر به گونه‌ای ثمربخش به من کمک نکنی، نخواهم توانست که این پرندگان را به درستی تربیت کنم!

۳ هرگاه به من کمکی نتیجه‌بخش ننمایی، بر تربیت این پرندگان، قطعاً قادر نخواهم بود!

۴ اگر به گونه‌ای ثمربخش، من را مساعدت ننمایی، بی‌گمان هرگز نمی‌توانم که این پرندگان را تربیت نمایم!

پاسخ

۲ «إِنْ: اگر، چنانچه» معنی هرگاه نمی‌دهد؛ (ردّ گزینه «۳»). «لَنْ أَسْتَطِيعَ: نخواهم توانست» آینده ترجمه می‌شود، نه حال؛ (ردّ گزینه «۴»). «أُرَبِّي تَرْبِيَةً: قطعاً، به درستی تربیت کنم» مفعول مطلق تأکیدی معادل قیدهای تأکید «قطعاً، حتماً و بی‌گمان» در ترجمه است؛ (ردّ گزینه «۱») ضمن اینکه «أَنْ أُرَبِّي» در گزینه «۳» ترجمه نشده است.

فیلم پاسخ

۴۶ عین الخطأ:

- ۱) أَخَذَ الْمُعَلِّمُ يَكْتُبُ بِالطَّبَاشِيرِ عَلَى السَّبُورَةِ لِيُشْرَحَ الدَّرْسَ لَنَا: مُعَلِّمٌ كَجِ
را گرفت تا روی تخته بنویسد برای اینکه درس را برایمان شرح بدهد!
- ۲) تَخَلَّصْتُ مِنْ شَرِّ الْمَعَاصِي بَعْدَ أَنْ جَالَسْتُ مُؤْمِنًا صَالِحًا: بَعْدَ از اینکه
با یک مؤمن صالح همنشینی کردم از شرّ گناهان خلاص شدم!
- ۳) أَرْجُو أَنْ تَرُدَّ عَلَيَّ الْأَمَانَةَ الَّتِي سَلَّمْتُهَا إِلَيْكَ مَاضِيًا: اميدوارم که
امانتی را که در گذشته به تو دادم به من برگردانی!
- ۴) نَعْرِفُ «حَاتِمًا» مُعِينًا فِي الشَّدَائِدِ مُفَرِّجًا عَنِ الْمَسَاكِينِ: حَاتِمٌ را ياورى
در سختی‌ها و برطرف کننده گرفتاری بیچارگان می‌شناسیم!

پاسخ

- ۱) ترجمه صحیح گزینه «۱»: «معلم با گچ، شروع به نوشتن روی
تخته کرد تا درس را برایمان شرح دهد.» فعل مضارع پس از «بدأ»،
أَخَذَ» به شکل مصدر ترجمه می‌شود.

فصل

الدرس السابع

واحد یادگیری

لاتقنطوا / معانى الأفعال الناقصة

زیرواحد یادگیری

ترجمه و تعریب

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۸۷ عَيْن الصَّحِيح:

- ۱) قَدْ خَيْرْتُمْ بَيْنَ أَنْ تَمُوتُوا مُعَزَّزِينَ أَوْ تَعِيشُوا مُحْتَقَرِينَ: شما مختار هستید که با عزت بمیرید یا اینکه با تحقیر زندگی کنید!
- ۲) يَغْفِرُ اللَّهُ ذُنُوبَ مَنْ يَسْتَغْفِرُونَهُ إِسْتِغْفَارَ التَّائِبِينَ: خداوند گناهان کسانی را که توبه‌کنان از او آمرزش می‌طلبند، می‌آمرزد!
- ۳) يَجِبُ أَنْ تَلِينَ فَالْخَشُونَةُ لَا تُسَبِّبُ إِلَّا ابْتِعَادَهُمْ عَنْكَ: باید که نرم شوی، چه فقط خشونت، سبب دور کردن آنها از تو می‌شود!
- ۴) ادْعُوا رَبَّكُمْ دَعَاءً كَثِيرًا آمَلِينَ أَنْ يَسْتَجِبَ لَكُمْ مَا تَرِيدُونَ: پروردگارتان را امیدوارانه بسیار دعا کنید که اجابت کند برای شما آنچه را می‌خواهید!

پاسخ

۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه «۱»: «قَدْ خَيْرْتُمْ: به شما اختیار داده شده است.» این فعل معادل ماضی نقلی و مجهول است.
- گزینه «۲»: «خداوند گناهان کسانی را که مثل توبه‌کنندگان از او آمرزش می‌خواهند، می‌آمرزد.» در ترجمه مفعول مطلق نوعی که مضاف واقع شده از قیده‌ای «مثل، مانند و هم‌چون» استفاده می‌کنیم.
- گزینه «۳»: «چه خشونت فقط سبب دور شدن آنها از تو می‌شود.» «ابتعاد» مصدر باب افتعال معنای لازم دارد.

فیلم پاسخ

عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي التَّعْرِيبِ: «تَاكُونُ هَجْدَهُ مَقَالَهُ مَطَالَعَهُ كَرْدَهُام

و از آنها فقط مقاله هجدهم را پسندیدم!»

① قد طالعتُ حتّى الآنَ ثَمَانِي عَشْرَةَ مَقَالَةً و لم تُعْجِبْنِي إِلَّا الْمَقَالَةُ

الثَّامِنَةُ عَشْرَةَ مِنْهَا!

② إِنَّمَا طالعتُ حتّى الآنَ ثَمَانِي عَشْرَةَ مَقَالَةً و ما أَعْجَبَنِي إِلَّا الثَّامِنُ

عَشْرَةَ مِنْهَا!

③ قد قرأتُ لِحَدِّ الآنَ ثَامِنَةَ عَشْرَةَ مَقَالَةً و أَعْجَبْتُ مِنْهَا بِالْمَقَالَةِ الثَّامِنَةِ

عَشْرَةَ فَقَط!

④ طالعتُ لِحَدِّ الآنَ ثَمَانِي عَشْرَةَ مَقَالَةً و إِنَّمَا أَعْجَبَتْنِي الْمَقَالَةُ الثَّامِنَةُ

عَشْرَةَ مِنْهَا!

پاسخ

① «مطالعه کرده‌ام: قد طالعتُ» معادل ماضی نقلی است؛ (ردّ

گزینۀ های «۲» و «۴»). «فقط پسندیدم: ما أَعْجَبَتْنِي إِلَّا، لم تُعْجِبْنِي

إِلَّا، إِنَّمَا أَعْجَبَتْنِي»؛ (ردّ گزینۀ «۳»). «مقاله هجدهم: المقالة الثَّامِنَةُ

عَشْرَةَ»؛ (ردّ گزینۀ «۲»). «هجده مقاله: ثَمَانِي عَشْرَةَ مَقَالَةً» عدد اصلی

است، نه ترتیبی؛ (ردّ گزینۀ «۳»).

فیلم پاسخ

۸۹ «الدَّهْرُ يَوْمَانِ؛ يَوْمٌ لَكَ وَ يَوْمٌ عَلَيْكَ.»: عَيْنُ الصَّحِيحِ فِي الْمَفْهُومِ:

① منه بر جهان دل که بیگانه‌ای است

چو مطرب که هر روز در خانه‌ای است!

② هر که آمد، هر که آید بگذرد

این جهان محنت‌سرای بیست نیست!

③ مجو درستی عهد از جهان سست نهاد

که این عجز، عروس هزار داماد است!

④ دور گردون گر دو روزی بر مراد ما نرفت

دائماً یکسان نباشد حال دوران غم مخور!

پاسخ

④ ترجمه عبارت: «روزگار دو روز است؛ روزی به سودت و روزی

به زیانت.» تنها در گزینه «۴» آمده و بر این نکته تأکید دارد که

همیشه روزگار یکسان نمی‌ماند. مفهوم گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» بر

ناپایداری دنیا و زر و زیورهایش تأکید دارد.

فیلم پاسخ

۹۰

إِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَ بِدَقَّةٍ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ:

تُعَدُّ حماية البيئة من أهم التحدّيات التي تواجهها المجتمعات الحديثة. فَمَعَ ازدياد النشاطات الصناعية و استهلاك الثروات الطبيعية، بدأت الأرض تُعاني (رنج می برد) من تلوث الهواء و المياه و تراجع (پس رفت) الغابات. إن الحفاظ على التوازن البيئي لا يتحقق إلا من خلال تعاون الأفراد و الحكومات معاً، و ذلك عبر استخدام أساليب مستدامة في الإنتاج و الاستهلاك، كما يجب نشر الوعي البيئي في المدارس و وسائل الإعلام لِيشجّع الناس على حماية الكوكب للأجيال القادمة.

ما الفكرة الرئيسية في النص؟

- ① تأثير التكنولوجيا على الحياة اليومية!
- ② أهمية حماية البيئة و التعاون لتحقيق استدامتها!
- ③ دور الحكومات في دعم و حماية الاقتصاد!
- ④ أسباب التغير البيئي و الجوى فقط!

پاسخ

② ترجمة متن:

حفاظت از محیط زیست از مهم ترین چالش های است که جوامع امروزی با آن روبه رو هستند. پس با افزایش فعالیت های صنعتی و مصرف ثروت های (منابع) طبیعی، زمین دچار آلودگی هوا و آب و کاهش جنگل ها شده است. حفظ تعادل زیست محیطی تنها با همکاری مردم و دولت ها با هم و از طریق به کارگیری روش های پایدار در تولید و مصرف امکان پذیر است. همچنین باید آگاهی زیست محیطی در مدارس و رسانه ها گسترش یابد تا مردم به حفاظت از سیاره برای نسل های آینده تشویق شوند.

ایده اصلی متن چیست؟

گزینه «۱»: تأثیر فناوری بر زندگی روزمره!

گزینه «۲»: اهمیت حمایت از محیط زیست و همکاری برای محقق ساختن پایداری آن!

گزینه «۳»: نقش حکومت ها در پشتیبانی و حمایت از اقتصاد!

فیلم پاسخ

گزینه «۴»: علت‌های تغییر زیست‌محیطی و آب و هوایی فقط!

فصل
الدرس الرابعواحد یادگیری
نِظَامُ الطَّبِيعَةِ / اَلْمَفْعُولُ الْمُطْلَقُزیر واحد یادگیری
درک مطلبحیطه شناختی
پیشرفته

۹۱. اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَ بِدَقَّةٍ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ:

تَعَدُّ حِمَايَةُ الْبَيِّئَةِ مِنْ أَهَمِّ التَّحَدِّيَّاتِ الَّتِي تُوَاكِهُهَا الْمُجْتَمَعَاتُ الحديثة. فَمَعَازِيدِ النَّشَاطَاتِ الصَّنَاعِيَّةِ وَاسْتِهْلَاكِ الثَّرَوَاتِ الطَّبِيعِيَّةِ، بَدَأَتِ الْأَرْضُ تُعَانِي (رنج می برد) مِنْ تَلَوُّثِ الْهَوَاءِ وَ الْمِيَاهِ وَ تَرَاوَعِ (پس رفت) الْغَابَاتِ. إِنَّ الْحِفَافَةَ عَلَى التَّوَازَنِ الْبَيِّئِيِّ لَا يَتَحَقَّقُ إِلَّا مِنْ خِلَالِ تَعَاوُنِ الْأَفْرَادِ وَ الْحُكُومَاتِ مَعًا، وَ ذَلِكَ عِبْرَ اسْتِخْدَامِ أَسَالِيْبٍ مُسْتَدَامَةٍ فِي الْإِنْتَاكِ وَ الْاسْتِهْلَاكِ، كَمَا يَجِبُ نَشْرُ الْوَعْيِ الْبَيِّئِيِّ فِي الْمَدَارِسِ وَ وَسَائِلِ الْإِعْلَامِ لِئِشْجَعَ النَّاسَ عَلَى حِمَايَةِ الْكُوكَبِ لِلْأَجْيَالِ الْقَادِمَةِ.

لِمَاذَا تُعَانِي الْأَرْضُ مِنَ التَّلَوُّثِ؟

- ۱) بسببِ زیادةِ النَّشَاطَاتِ الصَّنَاعِيَّةِ وَ اسْتِهْلَاكِ الثَّرَوَاتِ!
- ۲) بسببِ ازديادِ عددِ سَكَّانِ الْأَرْضِ!
- ۳) لِأَنَّ النَّاسَ لَا يَزُورُونَ الْغَابَاتِ!
- ۴) لِأَنَّ التَّكْنُولُوجِيَا تَقَدَّمَتْ بِسُرْعَةٍ كَبِيرَةٍ!

پاسخ

۱ ترجمه متن:

حفاظت از محیط زیست از مهم ترین چالش های است که جوامع امروزی با آن روبه رو هستند. پس با افزایش فعالیت های صنعتی و مصرف ثروت های (منابع) طبیعی، زمین دچار آلودگی هوا و آب و کاهش جنگل ها شده است. حفظ تعادل زیست محیطی تنها با همکاری مردم و دولت ها با هم و از طریق به کارگیری روش های پایدار در تولید و مصرف امکان پذیر است. همچنین باید آگاهی زیست محیطی در مدارس و رسانه ها گسترش یابد تا مردم به حفاظت از سیاره برای نسل های آینده تشویق شوند.

چرا زمین از آلودگی رنج می برد؟

گزینه «۱»: به علت افزایش فعالیت های صنعتی و مصرف کردن منابع!

گزینه «۲»: به سبب زیاد شدن تعداد ساکنان زمین!

گزینه «۳»: زیرا مردم به جنگل ها سر نمی زنند!

گزینه «۴»: چون فناوری با سرعتی زیاد رشد کرده است!

فیلم پاسخ

۹۲

إِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَ بِدَقَّةٍ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ:

تُعَدُّ حمايةُ البيئةِ من أهمِّ التَّحَدِّيَّاتِ الَّتِي تُوَاكِهها المَجْتَمَعَاتُ الحديثةُ. فَمَعَ ازديادِ النَّشَاطَاتِ الصَّنَاعِيَّةِ و استهلاكِ الثَّرَوَاتِ الطَّبِيعِيَّةِ، بدأتِ الْأَرْضُ تُعَانِي (رنج می برد) من تَلَوُّثِ الهَوَاءِ و المِيَاهِ و تراجُعِ (پس رفت) الغاباتِ. إِنَّ الحِفَافَةَ عَلَى التَّوَازَنِ البيئيِّ لَا يَتَحَقَّقُ إِلَّا مِنْ خِلَالِ تَعَاوُنِ الْأَفْرَادِ و الحكوماتِ معاً، و ذَلِكَ عِبْرَ اسْتِخْدَامِ أُسَالِيْبٍ مُسْتَدَامَةٍ فِي الْإِنْتاجِ و الاستهلاكِ، كما يَجِبُ نَشْرُ الوَعْيِ البيئيِّ فِي الْمَدَارِسِ و وَسَائِلِ الْإِعْلَامِ لِئِشْجَعَ النَّاسُ عَلَى حِمَايةِ الْكُوكَبِ لِلْأَجْيَالِ الْقَادِمَةِ.

ما الَّذِي يُسَاعِدُ عَلَى تَحْقِيقِ التَّوَازَنِ البيئيِّ؟

① تجاهُّلُ القوانينِ البيئية!

② التَّعَاوُنُ بَيْنَ الْأَفْرَادِ و الحكومات!

③ انْتِشَارُ الوَعْيِ البيئيِّ فَقَط!

④ قَطْعُ الْمَزِيدِ مِنَ الْغَابَاتِ!

پاسخ

② ترجمة متن:

حفاظت از محیط زیست از مهم ترین چالش های است که جوامع امروزی با آن روبه رو هستند. پس با افزایش فعالیت های صنعتی و مصرف ثروت های (منابع) طبیعی، زمین دچار آلودگی هوا و آب و کاهش جنگل ها شده است. حفظ تعادل زیست محیطی تنها با همکاری مردم و دولت ها با هم و از طریق به کارگیری روش های پایدار در تولید و مصرف امکان پذیر است. همچنین باید آگاهی زیست محیطی در مدارس و رسانه ها گسترش یابد تا مردم به حفاظت از سیاره برای نسل های آینده تشویق شوند.

چه چیزی بر محقق شدن تعادل زیست محیطی کمک می کند؟

گزینه «۱»: نادیده گرفتن قوانین محیط زیستی!

گزینه «۲»: همکاری بین افراد و حکومت ها!

گزینه «۳»: گسترش آگاهی زیست محیطی فقط!

گزینه «۴»: قطع بسیاری از جنگل ها!

فیلم پاسخ

۹۳

إِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَ بِدَقَّةٍ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ:

تُعَدُّ حِمَايَةُ الْبَيْئَةِ مِنْ أَهَمِّ التَّحَدِّيَّاتِ الَّتِي تُوَاكِههَا الْمُجْتَمَعَاتُ الْحَدِيثَةُ. فَمَعَازِيدِ النَّشَاطَاتِ الصَّنَاعِيَّةِ وَاسْتِهْلَاكِ الثَّرَوَاتِ الطَّبِيعِيَّةِ، بَدَأَتْ الْأَرْضُ تُعَانِي (رنج می برد) مِنْ تَلَوُّثِ الْهَوَاءِ وَ الْمِيَاهِ وَ تَرَاجُعِ (پس رفت) الْغَابَاتِ. إِنَّ الْحِفَاظَ عَلَى التَّوَازَنِ الْبَيْئِيِّ لَا يَتَحَقَّقُ إِلَّا مِنْ خِلَالِ تَعَاوُنِ الْأَفْرَادِ وَ الْحُكُومَاتِ مَعًا، وَ ذَلِكَ عَبْرَ اسْتِخْدَامِ أُسَالِيْبٍ مُسْتَدَامَةٍ فِي الْإِنْتَاكِ وَ الْاسْتِهْلَاكِ، كَمَا يَجِبُ نَشْرُ الْوَعْيِ الْبَيْئِيِّ فِي الْمَدَارِسِ وَ وَسَائِلِ الْإِعْلَامِ لِئِشْجَعَ النَّاسَ عَلَى حِمَايَةِ الْكُوكَبِ لِلْأَجْيَالِ الْقَادِمَةِ.

عَيْنُ الْخَطَأِ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ:

«تُعَدُّ - أَهَمٌّ - تَوَاجِهَ - الْمُجْتَمَعَاتِ»:

① تُعَدُّ: فعل مضارع - مفرد مؤنث غائب - مجرد ثلاثي - متعدّد - مبنيّ

للمجهول / فعل و نائب فاعله «حماية»

② أَهَمٌّ: اسم تفضيل من مصدر «اهتمام» - مفرد - مذكّر - على وزن

«أَفَلٌّ» - معرب / مجرور و مضاف لـ «التَّحَدِّيَّاتِ»

③ تَوَاجِهَ: فعل مضارع - مفرد مؤنث غائب - مزيد ثلاثي من مصدر

«مُؤَاجَهَةٌ» - متعدّد - معلوم / فعل و مع فاعله جملة فعلية

④ الْمُجْتَمَعَاتِ: اسم مكان - جمع سالم للمؤنث - معرفّ بـأل - معرب /

فاعل و مرفوع

پاسخ

② ترجمه متن:

حفاظت از محیط زیست از مهم ترین چالش های است که جوامع امروزی با آن روبه رو هستند. پس با افزایش فعالیت های صنعتی و مصرف ثروت های (منابع) طبیعی، زمین دچار آلودگی هوا و آب و کاهش جنگل ها شده است. حفظ تعادل زیست محیطی تنها با همکاری مردم و دولت ها با هم و از طریق به کارگیری روش های پایدار در تولید و مصرف امکان پذیر است. همچنین باید آگاهی زیست محیطی در مدارس و رسانه ها گسترش یابد تا مردم به حفاظت از سیاره برای نسل های آینده تشویق شوند.

فیلم پاسخ

اسم‌های تفصیل بر وزن‌های «أَفْعَل، فُعْلَى، أَفَلَّ و أَفْعَى» از فعل‌های ثلاثی مجرد ساخته می‌شوند، لذا مصدر «اهتمام» نادرست است.

۹۴

إِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَ بِدَقَّةٍ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ:

تَعَدُّ تَعَدُّ حِمَايَةُ الْبَيِّئَةِ مِنْ أَهَمِّ التَّحَدِّيَّاتِ الَّتِي تُوَاكِههَا الْمُجْتَمَعَاتُ الْحَدِيثَةُ. فَمَعَازِيدِ النَّشَاطَاتِ الصَّنَاعِيَّةِ وَاسْتِهْلَاكِ الثَّرَوَاتِ الطَّبِيعِيَّةِ، بَدَأَتْ الْأَرْضُ تُعَانِي (رنج می برد) مِنْ تَلَوُّثِ الْهَوَاءِ وَ الْمِيَاهِ وَ تَرَاوُجِ (پس رفت) الْغَابَاتِ. إِنَّ الْحِفَافَةَ عَلَى التَّوَاظُنِ الْبَيِّئِيِّ لَا يَتَحَقَّقُ إِلَّا مِنْ خِلَالِ تَعَاوُنِ الْأَفْرَادِ وَ الْحُكُومَاتِ مَعًا، وَ ذَلِكَ عَبْرَ اسْتِخْدَامِ أُسَالِيبِ مُسْتَدَامَةٍ فِي الْإِنْتِاجِ وَ الْاسْتِهْلَاكِ، كَمَا يَجِبُ نَشْرُ الْوَعْيِ الْبَيِّئِيِّ فِي الْمَدَارِسِ وَ وَسَائِلِ الْإِعْلَامِ لِئِشْجَعَ النَّاسَ عَلَى حِمَايَةِ الْكُوكَبِ لِلْأَجْيَالِ الْقَادِمَةِ. عَيِّنِ الْخَطَأَ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ:

«بَدَأَتْ - يَتَحَقَّقُ - أُسَالِيبُ - الْقَادِمَةُ»:

① بَدَأَتْ: فعل ماضٍ - للمفرد المخاطب - مجرد ثلاثي / فعل و له فاعل و

الجملة فعلية

② يَتَحَقَّقُ: فعل مضارع - للمفرد المذكر الغائب - مزيد ثلاثي من باب

«تَفَعَّلَ» - لازم / فعل و الجملة فعلية

③ أُسَالِيبُ: اسم - جمع التَّكْسِيرِ «مفردة: أُسْلُوبُ» - نكرة - معرب /

مضاف إليه و موصوف معاً

④ الْقَادِمَةُ: اسم فاعل من فعل مجرد ثلاثي - على وزن «فاعلة» - معرف

بأل - معرب / صفة و مجرور بالكسرة

پاسخ

① ترجمه متن:

حفاظت از محیط زیست از مهم ترین چالش هایی است که جوامع امروزی با آن روبه رو هستند. پس با افزایش فعالیت های صنعتی و مصرف ثروت های (منابع) طبیعی، زمین دچار آلودگی هوا و آب و کاهش جنگل ها شده است. حفظ تعادل زیست محیطی تنها با همکاری مردم و دولت ها با هم و از طریق به کارگیری روش های پایدار در تولید و مصرف امکان پذیر است. همچنین باید آگاهی زیست محیطی در مدارس و رسانه ها گسترش یابد تا مردم به حفاظت از سیاره برای نسل های آینده تشویق شوند.

فیلم پاسخ

در گزینه «۱»، «بَدَأَتْ» فعل ماضی صیغه مفرد مؤنث غایب است.
سایر گزینه‌ها صحیح هستند.

۹۵. عَيْنُ الْخَطَا فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- ① لَوْ كَانَ النَّبِيُّ فُظًّا لَانْفَضَّ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِ!
- ② شَارَكَتُ فِي جَمِيعِ الْمُبَارَاةِ حَتَّى الْآنَ إِلَّا كُرَّةَ الْمِنْضَدَةِ!
- ③ الْجَوْزُ ثَمَرَةٌ قِشْرُهَا صُلْبٌ وَغَيْرُ صَالِحٍ لِلْأَكْلِ فَيُكْسَرُ لَتَنَاوِلِهَا!
- ④ دَعَتِ الشَّيْمَاءُ قَبِيلَتَهَا إِلَى الْإِسْلَامِ بَعْدَ أَنْ أَعْتَقَهَا النَّبِيُّ!

پاسخ

۲ در گزینه «۲»، «المباريات» مصدر باب «مُفَاعَلَة» است که به اشتباه به شکل «المباريات» حرکت گذاری شده است. سایر گزینه‌ها صحیح هستند.

فیلم پاسخ

۹۶. عَيْن ما ليس فيه معادلاً لـ «المضارع التزامي» في الترجمة:

- ① لَا تَكْذِبْ أَيُّهَا الْإِنْسَانُ يُحِبُّكَ رَبُّكَ الرَّؤُوفُ!
- ② ارحموا مَنْ فِي الْأَرْضِ يَرْحَمُكُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ!
- ③ لِيَتَحَقَّقِ الْإِنْتِصَارُ النَّهَائِي نُوَاصِلُ جِهَادَنَا!
- ④ مَنْ أَرَادَ السَّعَادَةَ طَوَالَ حَيَاتِهِ فَلْيُسَاعِدِ الْآخَرِينَ!

پاسخ

۳. در گزینه «۳»، «نواصل: ادامه می‌دهیم» فعل مضارعی است که به شکل مضارع اخباری ترجمه می‌شود.
بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱»، فعل مضارع «يُحِبُّ» پس از فعل نهی آمده که به شکل مضارع التزامی «تا دوست بدارد» ترجمه می‌شود. در گزینه «۲»، فعل مضارع «يَرْحَمُ» تا رحم کند» همچون گزینه «۱» معادل مضارع التزامی است. در گزینه «۴» نیز فعل مضارع «لْيُسَاعِدِ» باید کمک کند» معادل مضارع التزامی در ترجمه است.

فیلم پاسخ

۹۷. عَيْنَ فعلاً لا يعادل الماضى البعيد:

- ① لَمْ يَكُنْ زميلی العزیز قد تَرَكَ درسه بعدَ فقدانِ والده فی التّصادم!
- ② كَانَ صَدِيقِی الصّادقَ تَعَامَلَ مع تاجرٍ مِصریٍّ قَبْلَ أُسْبُوعَینِ!
- ③ اشترتُ أُمِّی العزیزةَ الْیَوْمَ فُستَانًا جَمِیلًا شَاهَدْتُه ماضیًا!
- ④ أَعْرِفُ إِنْسَانًا اشْتَهَرَ فی مَدِینَتِنَا بِکَرَمِهِ وَ أَخْلَاقِهِ الطَّیِّبَةِ!

پاسخ

۴ در گزینه «۴»، فعلی که معادل ماضی بعید باشد، نداریم در این عبارت دو فعل «أعرف» به صورت مضارع و «اشتهر» ماضی ساده به کار رفته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱»، فعل «لَمْ یَکُنْ ... قد تَرَكَ: رها نکرده بود» معادل ماضی بعید منفی است.

در گزینه «۲» ترکیب «كَانَ» با فعل ماضی «تَعَامَلَ» = «كَانَ تَعَامَلَ» داد و ستد کرده بود» معادل ماضی بعید است.

در گزینه «۳» نیز طبق فرمول جمله بعد از نکره: «فعل ماضی + اسم نکره + فعل ماضی» فعل ماضی دوم را می‌توان به صورت ماضی بعید ترجمه کرد، بنابراین «شَاهَدْتُه: دیده بود» معادل ماضی بعید است.

فصل

الدرس السابع

واحد یادگیری

لاتقنطوا / معانی الأفعال الناقصة

زیرواحد یادگیری

قواعد

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۹۸. عَيْنُ الْمُسْتَثْنَى مِنْهُ مَفْعُولًا:

- ① لَا يَنْسَى زَمِيلِي الصَّادِقُ إِلَّا ذِكْرِيَاتِ تِلْكَ السَّفَرَةِ!
- ② لَا يَسْهَرُ النَّاسُ اللَّيَالِي لِإِقَامَةِ صَلَاةِ اللَّيْلِ إِلَّا الْعَبْدُ الْمُخْلِصُ!
- ③ لَا يَكْتَسِبُ رِضَا اللَّهِ إِلَّا الَّذِي يَخْدُمُ النَّاسَ دُونَ مَنْهُ!
- ④ وَجَدْتُ زُمَلَاءِي فِي حَفْلَةِ يَوْمِ الْمُعَلِّمِ إِلَّا زَمِيلِي الْمَرِيضَ!

پاسخ

۴ در گزینه «۴»، «زملاء» مفعول است که مستثنی منه نیز می باشد.

بررسی سایر گزینه ها:

در گزینه «۱»، «زمیل» فاعل است و مستثنی منه نداریم؛ در گزینه «۲»، «الناس» فاعل و مستثنی منه است و در گزینه «۳»، «رضا» مفعول است ولی مستثنی منه نیست.

فیلم پاسخ

۹۹. عَيْنَ عبارةٍ ما جاء فيها المفعول المطلق للنوع:

- ① اتَّبِعْ مَا يُعْجِبُكَ وَلَا تُعَسِّرْ عَلَى نَفْسِكَ تَعْسِيرًا يَنْدَمُكَ!
- ② عِنْدَ مَوْتِ الدِّينَا بَكَتْ أُمِّي بُكَاءَ آلَمَ الْجَمِيعِ!
- ③ إِنَّ نَقْرًا هَذِهِ الْقِصَّةَ قَرَاءَةً نَطَّلَعَ عَلَى أَعْمَالِ الْإِنْسَانِ الْمَخْرَبَةِ!
- ④ إِنْ تَجْتَهِدُوا اجْتَهِادَ الْأَشْخَاصِ الْمُخْلِصِينَ يُكْتَبَ لَكُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ!

پاسخ

۳ در گزینه «۳» ساختار شرط داریم؛ لذا «قراءة» مفعول مطلق تأکیدی است و فعل پس از آن جواب شرط است و جمله وصفیه نیست که مفعول مطلق نوعی باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱»، «تعسیراً» مفعول مطلق نوعی است؛ زیرا فعل «یندمک» آن را توصیف می‌کند. در گزینه «۲»، «بُكاء» مفعول مطلق نوعی است؛ زیرا فعل «آلم» آن را وصف می‌کند و در گزینه «۴»، «اجتهاد» مفعول مطلق نوعی و «الأشخاص» مضاف‌إلیه است.

فیلم پاسخ

۱۰۰. عَيْنَ جَمَلَةٍ لَا تَصِفُ اسْمَ فَاعِلٍ نَكْرَةٍ:

- ① إِنَّ تُسَاعِدَ مُؤْمِنًا مَسْكِينًا فَاللَّهُ يُغْنِيكَ فِي عَالَمِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ!
- ② تَجْذِبُ قَرِيبَتُنَا الْجَمِيلَةَ سَيَّاحًا يَعْشَقُونَ رُؤْيَا مَنَاطِرِهَا الرَّائِعَةَ الْخَلَّابَةَ!
- ③ دَخَلَ فِي الْمُبَارَاةِ مُهَاجِمٌ سَجَّلَ أَهْدَافًا جَمِيلَةً لِفَرِيقِهِ الْمَحْبُوبِ!
- ④ لَدَيْنَا فِي هَذِهِ الْمَدْرَسَةِ طُلَّابٌ نَجَحُوا فِي امْتِحَانِ دُخُولِ مَدْرَسَةِ الْفُنُونِ الْجَمِيلَةِ!

پاسخ

- ① در گزینه «۱»، «مؤمناً» اسم فاعل و نکره است، اما بعد از آن فعلی نیامده است که دربارهٔ این اسم فاعل نکره توضیحی بدهد. بررسی سایر گزینه‌ها:
- در گزینه «۲»، «سَيَّاحًا» اسم فاعل نکره است که فعل «يعشقون» دربارهٔ آن توضیح می‌دهد، در گزینه «۳»، «مُهَاجِمٌ» اسم فاعل نکره است که فعل «سَجَّلَ» آن را توضیح می‌دهد و در گزینه «۴» نیز «طُلَّابٌ» اسم فاعل نکره است که فعل «نَجَحُوا» آن را توضیح می‌دهد.

فیلم پاسخ

۱۰۱. کدام یک از وقایع زیر به عنوان اولین مرحله اتحاد نیروهای ضد استبداد در ایران عصر قاجار محسوب می‌شود؟

- ۱) نهضت تحریم تنباکو
- ۲) مهاجرت مردم و علما به شهر مقدس قم
- ۳) اعتراض عمومی به ماجرای تأسیس بانک استقراضی روس
- ۴) تحصن در صحن حرم حضرت عبدالعظیم

پاسخ

۴) مهاجرت روحانیون و مردم به شهرری و تحصن در صحن حضرت عبدالعظیم به مهاجرت صغری معروف است. این مهاجرت، اولین مرحله اتحاد نیروهای ضد استبداد بود. هر روز بر عده این مهاجران افزوده می‌شد. عین‌الدوله برای بازگرداندن علما و مهاجران، به هر شیوه که متوسل شد، نتیجه نگرفت. از آنجا که درباریان فاسد، مانع از رسیدن خبرهای صحیح به مظفرالدین شاه بودند، مهاجران مجبور شدند سفیر عثمانی را واسطه قرار دهند و توسط او، خواسته‌های خود را به گوش شاه برسانند.

فیلم پاسخ

۱۰۲. کدام گزینه در خصوص «انقلاب روسیه» درست است؟

- ① لنین برای به چنگ آوردن مستعمرات، برنامه‌هایی در جهت توسعه‌طلبی سیاسی و نظامی در پیش گرفت که موجب شد روسیه وارد جنگ‌های متعددی در نقاط مختلف جهان شود.
- ② بلشویک‌ها معتقد بودند که انجام اصلاحات با استفاده از شیوه‌های ملایم امکان‌پذیر نیست و چاره کار، انقلابی بنیادافکن است که طی آن از قدرت طبقه اشراف کاسته شود.
- ③ وقوع انقلاب روسیه در جبهه جنگ جهانی اول نیز تأثیر گذاشت و روسیه ۱۵ میلیون نفر که بیشتر آنها کارگر و کشاورز بودند را برای مقابله با متحدین به جبهه جنگ فراخواند.
- ④ شکل‌گیری گروه‌های مخالف علیه تزارها، باعث شد حکومت روسیه در سال ۱۹۰۵ میلادی، تن به اصلاحات بدهد، اما برخی این اصلاحات را کافی نمی‌دانستند.

پاسخ

④ بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تزارهای روس از زمان پترکبیر برای به چنگ آوردن مستعمرات، برنامه‌هایی در جهت توسعه‌طلبی سیاسی و نظامی در پیش گرفتند که موجب شد روسیه وارد جنگ‌های متعددی در نقاط مختلف جهان شود.

گزینه «۲»: در بین مارکسیست‌های معترض، گروهی که به «بلشویک‌ها» معروف بودند، می‌گفتند که انجام اصلاحات مورد نظرشان با استفاده از شیوه‌های مسالمت‌جویانه و ملایم امکان‌پذیر نیست و انقلابی بنیادافکن که طی آن طبقه اشراف از قدرت برکنار می‌شدند چاره کار است.

گزینه «۳»: وقوع انقلاب در جبهه جنگ جهانی اول هم تأثیر گذاشت. لنین که به مردم وعده صلح داده بود، متصرفات وسیعی را به متحدین واگذار کرد و در مقابل با آنها قرارداد صلح بست و سربازان روسی را از جبهه‌های جنگ خارج کرد.

نکته

فیلم پاسخ

در سال ۱۹۱۷ میلادی تزار روسیه، پانزده میلیون نفر که بیشتر کارگران و کشاورزان بودند را برای مقابله با متحدین به جبهه جنگ فراخواند و این امر باعث بروز مشکل در تولید کالاهای مورد نیاز و در نتیجه بالا رفتن خشم عمومی و شورش علیه حکومت شد.

فصل

درس ۶

واحد یادگیری

جنگ جهانی اول و ایران

زیر واحد یادگیری

جنگ جهانی اول

حیطه شناختی

پیشرفته

۱۰۳. کدام مورد از اقدامات رضاشاه، سبب برانگیخته شدن خشم

عمومی در سطوح مختلف شد؟

- ۱) اسکان اجباری عشایر
- ۲) احداث خط راه آهن سراسری
- ۳) یک شکل کردن لباس و کشف حجاب
- ۴) انباشت سرمایه شخصی

پاسخ

۴) با افزایش استبداد فردی رضاشاه، زندگی فردی او نیز به کلی دگرگون گشت. او که تا قبل از کودتا، یک نظامی ساده بود توانست در این شرایط آن قدر ملک و زمین تصاحب کند که او را به ثروتمندترین فرد ایران مبدل سازد. بیشتر این املاک مرغوب و پردرآمد در منطقه اجدادی وی قرار داشت. بخشی از این املاک با مصادره مستقیم، بخشی دیگر با نقل و انتقال مشکوک اموال دولتی و بخشی دیگر با مجبور کردن زمین داران بزرگ و کوچک به فروش زمین هایشان به دست آمده بود. این اقدامات وی باعث برانگیخته شدن خشم عمومی در سطوح مختلف شده تا جایی که هنگام ورود متفقین در جنگ جهانی دوم و اقدام آنها برای برکناری و تبعید رضاشاه، تقریباً هیچ صدای اعتراضی برنخاست.

فصل

درس ۷

واحد یادگیری

ایران در دوره حکومت رضاشاه

زیر واحد یادگیری

ماهیت برخی از اصلاحات و اقدامات رضاشاه

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۱۰۴. کدام یک از گزاره‌های زیر، در ارتباط با تحولات رخ داده در

چین پس از جنگ جهانی دوم صحیح می‌باشد؟

۱ با تلاش آمریکا، اختیارات امپراتور کاهش یافت و از این زمان با برنامه‌ریزی بر روی تولید و صنعت، به اقتصادی پیش‌رو در جهان تبدیل شد.

۲ با شدت گرفتن جنگ داخلی در چین، کمونیست‌ها به رغم حمایت آمریکا از ملی‌گرایان، جمهوری خلق چین را در این کشور تأسیس کردند.

۳ آزادی‌خواهان این کشور با حمایت شوروی علیه امپراتور، دست به اعتراض زدند و موفق به برکناری امپراتور و ایجاد دموکراسی در چین شدند.

۴ نمایندگان کنگره به رهبری مائو علیه ظلم موجود در کشور به پا خاستند و انگلستان به ناچار در برابر درخواست استقلال چین تسلیم شد.

پاسخ

۲ یکی از تحولات مهم جهان پس از جنگ جهانی دوم، به قدرت رسیدن کمونیست‌ها در چین بود. پس از شکست و تسلیم ژاپن، جنگ داخلی در چین میان ملی‌گرایان و کمونیست‌ها شدت گرفت. در این میان، آمریکا از ملی‌گرایان و شوروی از کمونیست‌ها پشتیبانی می‌کردند. سرانجام، کمونیست‌ها به رهبری مائو بر ملی‌گراها پیروز شدند و جمهوری خلق چین را تأسیس کردند.

فیلم پاسخ

۱۰۵. کدام یک از موارد زیر جزو عوامل ضعف جامعه ملل در فاصله

دو جنگ محسوب نمی‌شود؟

- ۱ هدف آن که انعقاد قراردادهای صلح با کشورهای مغلوب در جنگ جهانی اول بود، محقق نشد.
- ۲ تصمیمات این نهاد بین‌المللی، ضمانت اجرایی لازم را نداشت.
- ۳ آمریکا که پیشنهاد تأسیس جامعه ملل را داده بود و چند کشور اروپایی به عضویت این نهاد درنیامدند.
- ۴ ژاپن، آلمان و ایتالیا از این نهاد بین‌المللی خارج شدند.

پاسخ

۱ جامعه ملل که برای کمک به حل و فصل اختلافات کشورها و جلوگیری از دشمنی و جنگ میان دولت‌ها به وجود آمده بود، فاقد قدرت کافی برای تحقق این هدف بود و تصمیماتش ضمانت اجرایی لازم را نداشت. آمریکا که خود پیشنهاد تأسیس جامعه ملل را داده بود، به عضویت آن درنیامد. خروج ژاپن، آلمان و ایتالیا و نیز اخراج شوروی از جامعه ملل، موجب بی‌اعتباری بیشتر این نهاد بین‌المللی شد. به همین سبب بود که جامعه ملل در فاصله میان دو جنگ در مقابل تهاجم نظامی برخی دولت‌ها به کشورهای دیگر، اقدام بازدارنده و مؤثری نتوانست انجام دهد.

فیلم پاسخ

۱۰۶. کدام رویداد تاریخی، اولین جرقه نهضت مشروطه به شمار می‌رود؟

- ۱) اعتراضات مردمی علیه انتشار عکس مربوط به پوشیدن لباس روحانیت توسط موسیو نوز بلژیکی در جشن بالماسکه
- ۲) تشکیل انجمن‌های مخفی توسط آیت‌الله بهبهانی و آیت‌الله شیخ فضل‌الله نوری علیه حکومت قاجار
- ۳) شلاق خوردن سه تن از علمای کرمان از عوامل حکومتی به دلیل مقابله آنها با فرقه شیخیه
- ۴) تجمع مردم تهران در مسجد شاه، در اعتراض به گرانی کالاهای اساسی و حمله مأموران حکومتی به آنها

پاسخ

۱) در عصر قاجار، اروپاییانی که در تهران بودند در مراسم سال نو محفلی می‌آراستند و در آن، با پوشیدن لباس‌های مختلف و زدن صورتک (ماسک) بر چهره، جشن بالماسکه برپا می‌کردند. در مراسم سال ۱۲۸۳ ش. موسیو نوز بلژیکی (کارگزار روس‌ها در امور گمرک ایران) با لباس روحانیان و در حالی که قلیان به دست داشت، عکس گرفت. این عکس در میان مردم عزادار پخش و موجب اعتراض مردم شد. رهبری این حرکت را آیت‌الله‌سیدعبدالله بهبهانی برعهده داشت. در واقع این اولین جرقه نهضت مشروطه بود.

فیلم پاسخ

۱۰۷. چرا مصدق اقدام به قطع رابطه سیاسی با لندن کرد؟ زیرا

- ۱) این کشور با فرستادن کشتی‌های جنگی خود به خلیج فارس، به تهدید نظامی ایران پرداخت.
- ۲) انگلستان ضمن خارج کردن سرمایه‌های شرکت نفت، خرید نفت از کشور ایران را تحریم کرد.
- ۳) دولت این کشور پرداخت بدهی‌های شرکت نفت و خسارت‌های ناشی از تأخیر آن را نپذیرفت.
- ۴) به منظور رد خلع ید از شرکت نفت ایران و انگلیس، از انگلستان در دیوان بین‌المللی لاهه شکایت کرد.

پاسخ

- ۳) دولت ایران پس از پیروزی در دادگاه لاهه، از انگلستان خواست که بدهی‌های شرکت نفت و خسارت‌های ناشی از تأخیر و غیره را بپردازد و چون دولت انگلستان این تقاضا را نپذیرفت، اقدام به قطع رابطه سیاسی با لندن کرد.

فیلم پاسخ

۱۰۸. کدام گزینه نسبت به سایر گزینه‌ها متقدم‌تر است؟

- ۱) حمله محمود غزنوی به ری
- ۲) مقام سپهسالاری الپتگین در دربار سامانیان
- ۳) جدال محمد و مسعود بر سر جانشینی
- ۴) لشکرکشی‌های پی در پی محمود به هند

۲) ترتیب حوادث دوران غزنوی به شرح زیر است:

- الف) به سپهسالاری رسیدن برخی از ترکان در دربار عباسی و سامانی
- ب) تشکیل حکومت غزنوی توسط محمود
- پ) حمله به ری
- ت) لشکرکشی به هند
- ث) نزاع محمد و مسعود بر سر جانشینی

نکته

بسیاری از لشکرکشی‌های محمود به نام جهاد در راه خدا و گسترش اسلام صورت می‌گرفت.

فیلم پاسخ

۱۰۹. طبقه بازرگان شهری در چه دوره‌ای و به چه دلیلی بیش از پیش اهمیت یافت؟

- ۱) سلجوقیان - گسترش بی‌سابقه قلمرو امپراتوری آنها
- ۲) غزنویان - حملات پی‌درپی به شرق سبب گسترش راه‌های بازرگانی شد.
- ۳) سلجوقیان - رشد شهرنشینی و توسعه مناسبات شهری
- ۴) ایلخانان - گسترده‌گی قلمرو و برقراری مجدد راه‌های بازرگانی

پاسخ

۳ در دوره سلجوقی، به دلیل رشد شهرنشینی و توسعه مناسبات شهری، طبقه بازرگان شهری بیش از پیش اهمیت یافت و بازرگانان به یکی از مهم‌ترین گروه‌های اجتماعی تبدیل شدند. در شهرها مشاغل گوناگون وجود داشتند. مهمترین شهرهای آن دوره عبارتند از: ری، اصفهان، مرو و نیشابور.

فصل

فصل ۳: ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه

واحد یادگیری

درس ۱۰: ایران در دوران غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاهی

زیرواحد یادگیری

اوضاع اجتماعی و اعتقادی

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۱۱۰. ترتیب عبارات زیر در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

الف) مسلمان شدن غازان خان

ب) مرگ ابوسعید

پ) لشکرکشی هلاکوخان به ایران

ت) تلاش عظاملک جوینی برای آشنایی مغولان با فرهنگ ایرانی

۱) ب - ت - پ - الف

۲) ت - پ - الف - ب

۳) الف - پ - ب - ت

۴) پ - ت - الف - ب

پاسخ

۴. ترتیب عبارات اینگونه است:

پ) ۶۵۰ ق: لشکرکشی هلاکوخان به ایران

ت) تلاش عظاملک جوینی برای آشنایی مغولان با فرهنگ ایرانی

الف) ۶۹۴ ق: مسلمان شدن غازان خان

ب) ۷۳۶ ق: مرگ ابوسعید

فیلم پاسخ

۱۱۱. کدام مورد درباره اعتقادات مغولان درست است؟

- ① مغولان در آغاز، پیرو آیین خاصی نبودند ولی عده‌ای از آنان آیینی به نام شمنی داشتند.
- ② اقوام مغول در مسائل دینی چندان تعصبی نداشتند و با پیروان دین‌های دیگر با ملایمت برخورد می‌کردند.
- ③ عدم تسامح و تساهل دینی مغولان باعث شد که پیروان سایر ادیان نتوانند دین خود را در میان آنان تبلیغ کنند.
- ④ پیروان آیین شمنی مجموعه‌ای از مظاهر طبیعت را می‌پرستیدند و دارای خداپرستی کاملی بودند.

پاسخ

- ② اقوام مغول در مسائل دینی چندان تعصبی نداشتند و با پیروان دین‌های دیگر با ملایمت برخورد می‌کردند. مدارای دینی مغولان از روی آگاهی نبود و بیشتر متأثر از شرایط زندگی آنها بود. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: از آغاز پیرو آیین شمنی بودند.
- گزینه «۳»: مغولان دارای تسامح و تساهل دینی بودند.
- گزینه «۴»: پیروان این آیین، مظاهر طبیعت را می‌پرستیدند و دارای خداپرستی ناقصی بودند.

فیلم پاسخ

۱۱۲. گزاره‌های زیر دربارهٔ دوران صفوی تدوین شده‌اند. در مورد صحت و قطعیت این موارد چه نظری می‌توان داد؟
الف) با وجود تحولات عظیم علمی در اروپا، علوم تجربی و ریاضیات در این دوره رو به افول گذاشت.
ب) این دوران را می‌توان عصر افول شعر و ادبیات فارسی در ایران دانست.

- ۱ قطعیت مورد «الف» محل تردید است، ولی مورد «ب» کاملاً درست است.
- ۲ مورد «الف» کاملاً درست است، ولی قطعیت مورد «ب» محل تردید است.
- ۳ قطعیت موارد «الف» و «ب» محل تردید است.
- ۴ موارد «الف» و «ب» کاملاً درست هستند.

پاسخ

۲ در دورهٔ صفوی، که با تحولات عظیم علمی در اروپا هم‌زمان بود، علوم تجربی و ریاضیات در ایران رو به افول گذاشت؛ پس مورد «الف» کاملاً درست است ولی در مورد عبارت «ب»، نمی‌توان با قطعیت صحبت کرد و جای تردید دارد.

فصل ۳: ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه

واحد یادگیری

درس ۱۴: فرهنگ و تمدن در عصر صفوی

زیرواحد یادگیری

تعلیم و تربیت و مراکز آموزشی

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۱۱۳. «مخترع ماشین چاپ»، «بنیانگذار سبک تحقیق در ریاضی»،

«مخترع تلسکوپ» به ترتیب، چه کسانی بودند؟

۱) نیکلاس کوپرنیک - دکارت - کپلر

۲) یوهانس گوتنبرگ - دکارت - گالیله

۳) نیکلاس کوپرنیک - بیکن - کپلر

۴) یوهانس گوتنبرگ - بیکن - گالیله

۲

- یوهانس گوتنبرگ: مخترع ماشین چاپ

- دکارت: بنیانگذار سبک تحقیق در ریاضی

- گالیله: مخترع تلسکوپ

پاسخ

فیلم پاسخ

۱۱۴. کدام عبارت با توجه به سیر تحول حمل و نقل از گذشته تا

کنون صحیح است؟

- ۱ در اواخر قرن بیستم، اختراع و تولید انبوه هواپیما، چهره فضاهاى شهری و خارج از شهرها را تغییر داد.
- ۲ طی جنگ جهانی اول، اولین کشتی‌های جنگی در آلمان ساخته شدند.
- ۳ در اوایل قرن نوزدهم، نخستین لوکوموتیوهای مجهز به موتور بخار در انگلستان ساخته شدند.
- ۴ بیش از چهار هزار سال قبل، در زمان انسان‌های نخستین، اختراع چرخ تحول بزرگی در زندگی انسان آن دوره پدید آورد.

پاسخ

۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه «۱»: اوایل قرن بیستم، اختراع و تولید انبوه خودرو، چهره فضاهاى شهری و خارج از شهرها را تغییر داد.
- گزینه «۲»: طی جنگ جهانی دوم، اولین هواپیمای جت در آلمان ساخته شد.
- گزینه «۴»: بیش از چهار هزار سال قبل، در زمان نخستین تمدن‌های کهن، اختراع چرخ تحول بزرگی در زندگی انسان آن دوره پدید آورد.

فیلم پاسخ

۱۱۵. در رابطه با حمل و نقل ریلی، عبارت‌های درست و نادرست را به ترتیب مشخص نمایید.

الف) قاره اروپا گسترده‌ترین شبکه خط آهن را در میان قاره‌های جهان دارد.

ب) چین دارای گسترده‌ترین و طولانی‌ترین شبکه ریلی در جهان است.

پ) طولانی‌ترین خط قطار تندروی جهان، متعلق به کشور ژاپن است.

ت) امروزه کشورهای اروپایی به ویژه فرانسه و آلمان، تولیدکنندگان عمده قطارهای پرسرعت هستند.

۱ غ - غ - ص - غ

۲ ص - غ - غ - ص

۳ غ - ص - ص - غ

۴ ص - ص - غ - ص

پاسخ

۲ عبارت‌های «الف» و «ت» درست هستند.

بررسی عبارت‌های نادرست:

«ب»: در این عبارت به جای چین، ایالات متحده دارای چین ویژگی‌هایی است.

«پ»: در این عبارت به جای ژاپن باید چین در نظر گرفته شود.

نکته

لازم به ذکر است که برای پاسخگویی بهتر به این سوالات باید ویژگی‌های هر کشور و یا قاره و خطوط ریلی آن به درستی در نظر گرفته شود.

فیلم پاسخ

۱۱۶. اگر طول مسیر مستقیم بین دو نقطه بر روی زمین ۲۰۰ کیلومتر در نظر گرفته شود و شاخص انحرافی در حدود ۱/۵ درصد داشته باشد، طول مسیر قابل احداث در بین این دو مکان چقدر خواهد بود؟

۱) ۱۳۳ کیلومتر

۲) ۵۱۰ کیلومتر

۳) ۳۳۰ کیلومتر

۴) ۳۰۰ کیلومتر

پاسخ

۴. با توجه به فرمول شاخص انحراف، باید طول مسیر قابل احداث بین دو نقطه (که مجهول مسئله می‌باشد) بر طول مسیر مستقیم بین دو نقطه (که در صورت مسئله ۲۰۰ کیلومتر ذکر شده است) تقسیم گردد.

از آن جا که صورت سوال شاخص انحراف را ۱/۵ درصد در نظر گرفته است، به راحتی در فرمول جاگذاری می‌شود و به عدد ۳۰۰ می‌رسیم؛ یعنی:

$$۱۵۰ \times ۲۰۰ = ۳۰,۰۰۰$$

و تقسیم بر ۱۰۰ که می‌شود ۳۰۰ جواب مسئله ما است.

فیلم پاسخ

۱۱۷. در کدام گزینه، به ترتیب به نقش نهادها در رابطه با مدیریت

حمل و نقل درست اشاره شده است؟

الف - وزارت راه و شهرسازی

ب - شهرداری

ج - پلیس راهور

د - وزارت نفت

۱) مدیریت حمل و نقل شهری - پایش امنیت و ایمنی حمل و نقل - مدیریت

حمل و نقل آبی و ریلی - حمل و نقل فراورده‌های نفتی و گاز

۲) مدیریت حمل و نقل آبی و ریلی - مدیریت حمل و نقل شهری - پایش

امنیت و ایمنی حمل و نقل - حمل و نقل فراورده‌های نفتی و گاز

۳) پایش امنیت و ایمنی حمل و نقل - مدیریت حمل و نقل آبی و جاده‌ای -

حمل و نقل فراورده‌های نفتی و گاز - مدیریت حمل و نقل شهری

۴) حمل و نقل فراورده‌های نفتی و گاز - مدیریت حمل و نقل شهری -

پایش امنیت و ایمنی حمل و نقل - مدیریت حمل و نقل آبی، ریلی و

جاده‌ای

پاسخ

۲) با توجه به مفاهیم ذکر شده، وظیفه مسائل مربوط به حمل و نقل

در کشور ما بدین شرح می‌باشد:

در ایران مدیریت حمل و نقل آبی، هوایی و جاده‌ای و ریلی بر عهده

سازمان‌ها و شرکت‌های تابعه وزارت راه و شهرسازی می‌باشد.

حمل و نقل فراورده‌های نفتی و گاز بر عهده شرکت‌های تابع وزارت

نفت است.

مدیریت حمل و نقل شهری نیز بر عهده شهرداری‌هاست.

همچنین پایش امنیت و ایمنی حمل و نقل در جاده‌ها، فرودگاه‌ها و

ایستگاه‌های راه‌آهن بر عهده پلیس راهور و سپاه پاسداران می‌باشد.

فیلم پاسخ

۱۱۸. اتلاف زمانی دو شهر مشهد و سبزوار حدود ۲۰ دقیقه است. اگر طول جغرافیایی مشهد ۵۱ درجه و ۲۵ دقیقه باشد و بدانیم سبزوار در غرب مشهد واقع شده، طول جغرافیایی سبزوار چقدر است؟

۱) ۴۶ درجه و ۲۵ دقیقه

۲) ۵۱ درجه و ۲۵ دقیقه

۳) ۶۴ درجه و ۵۲ دقیقه

۴) ۱۵ درجه و ۵۲ دقیقه

پاسخ

۱) برای حل مسائل زمان، به جای نقاط بر روی کره زمین باید به غرب و شرق بودن آنها توجه کرد. در نقاطی که به سمت شرق هستند زمان جلوتر از غرب می‌باشد. برای حل این مسئله ابتدا ۲۰ را در ۱۵ که اندازه قاعده‌های زمانی است تقسیم می‌کنیم و عدد حاصل شده را که ۳۰۰ می‌باشد بر ۶۰ دقیقه که نشان‌دهنده یک قاعده زمانی است، تقسیم می‌کنیم که به عدد ۵ درجه می‌رسیم. چون سبزوار در غرب مشهد واقع شده و به نصف النهار مبدأ نزدیک‌تر است، پس طول جغرافیایی آن ۵ درجه کمتر از مشهد می‌باشد، بنابراین: ۵۱ درجه مشهد را از ۵ درجه کم می‌نماییم و در نهایت به عدد ۴۶ که جواب مسئله ما می‌باشد می‌رسیم.

نکته

در این مسئله، دقیقه ثابت است و بدون تغییر باقی می‌ماند.

فیلم پاسخ

۱۱۹. چرا برنامه‌ریزان در برنامه‌های مختلف به جای یک شیوه

حمل‌ونقل از دو یا چند شیوه مختلف استفاده می‌نمایند؟

- ① به دلیل تقسیم منابع اقتصادی حاصل از درآمد حمل‌ونقل‌های چندوجهی
- ② رسیدگی به نیازهای مختلف جامعه در زمینه حمل‌ونقل
- ③ مدیریت مطلوب زمان و هزینه‌های حمل‌ونقل
- ④ تحقق شرایط لازم برای ایجاد یک شهر پایدار

پاسخ

③ امروزه برنامه‌ریزان تلاش می‌کنند که در برنامه‌های مختلف به

جای یک شیوه حمل کالا از مبدأ تا مقصد، از دو یا چند شیوه استفاده

شود تا بتوان زمان و هزینه‌های حمل‌ونقل را به خوبی مدیریت نمود.

فیلم پاسخ

۱۲۰. با توجه به مفاهیم خانواده زبانی، کدام گزینه دربردارنده مفهوم

صحیح می‌باشد؟

- ۱ گروهی از زبان‌ها در یک قلمرو جغرافیایی واحد تکلم می‌شوند؛ مانند خانواده زبانی چینی - ماندارین
- ۲ گروه بزرگی از زبان‌ها دارای ریشه مشترک هستند؛ مانند خانواده سامیایی - حامیایی
- ۳ گروهی از زبان‌ها تنوع گویش‌ها و تعداد متکلمان در آنها بیشتر است؛ مانند خانواده زبان عربی
- ۴ گروه بزرگی از زبان‌ها ریشه مشترک دارند؛ مانند خانواده زبانی هند و اروپایی

پاسخ

۴. زبان‌شناسان زبان‌های دنیا را به «خانواده‌های بزرگ زبانی» تقسیم کرده‌اند، توجه داشته باشید که منظور از یک خانواده زبانی، گروه بزرگی از زبان‌ها است که یک ریشه اصلی دارند و به سه دسته تقسیم می‌شوند:

- ۱- هند و اروپایی: که زبان فارسی در این دسته قرار می‌گیرد.
 - ۲- آفرو- آسیایی: سامیایی و حامیایی که زبان‌های عرب و یهود را در خود جای می‌دهد.
 - ۳- چینی- تبتی: که زبان ماندارین چینی از معروف‌ترین و پرخنکوترین شاخه‌های آن است و بیشتر در شرق آسیا تکلم می‌شود.
- توجه داشته باشید: بین زبان فارسی و عربی شباهت‌هایی وجود دارد اما این دو زبان در یک خانواده زبانی قرار نمی‌گیرند.

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۳: نواحی انسانی

واحد یادگیری
درس ۷: نواحی اقتصادی (کشاورزی و صنعت)

زیر واحد یادگیری
کشاورزی

حیطه شناختی
پیشرفته

۱۲۱. کدام عبارت‌ها متن زیر را به درستی تکمیل می‌کنند؟

کشورهای فیلیپین و پاکستان در زمینه تولید برنج توانستند به خود کفایی برسند، این کشورها به دلیل تولید کشاورزی خود را چند برابر افزایش دهند.

الف) شرایط خاص آب و هوایی و صرفاً داشتن رطوبت بسیار زیاد
ب) شرایط آب و هوایی و وقوع بارش در ماه‌های مختلف سال
پ) به کاربردن روش‌های علمی در استفاده از کودها و آفت‌کش‌های غیرشیمیایی
ت) استفاده از بذره‌ای اصلاح شده، آفت‌کش‌های شیمیایی و ماشین آلات

۱ الف - پ

۲ الف - ت

۳ ب - پ

۴ ب - ت

پاسخ

۴ این سوال کنکور دارای نکات مهمی می‌باشد:

از دهه ۱۹۷۰ میلادی با انقلاب سبز و به کاربردن روش‌های علمی، بذره‌ای اصلاح شده، کود و آفت‌کش‌های شیمیایی و ماشین‌آلات، برخی کشورها موفق شدند تولیدات کشاورزی خود را چند برابر نمایند. از جمله این کشورها فیلیپین و پاکستان هستند که توانسته‌اند در زمینه تولید برنج به خود کفایی برسند.

باید توجه داشت که چون در این دو کشور به محصول برنج اشاره شده است و برای رشد برنج به رطوبت نیاز است که در عبارت الف با توجه به اینکه عبارت «بسیار زیاد» آمده است، می‌تواند نادرست باشد و بنابراین عبارت الف حذف می‌شود. عبارت پ هم به خاطر «غیر شیمیایی» حذف می‌گردد.

توجه داشته باشید که همان‌طور که انقلاب سبز دارای نکات مثبتی است دارای نکات منفی می‌باشد که در درس ۲ جغرافیای دوازدهم به آنها اشاره شده است.

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۳: نواحی انسانی

واحد یادگیری
درس ۸: نواحی اقتصادی (تجارت و اقتصاد جهانی)

زیرواحد یادگیری
تجارت بین‌المللی و حفاظت از اقتصاد کشورها

حیطه شناختی
پیشرفته

۱۲۲. در یک کشور آفریقایی ارزش صادرات و واردات به ترتیب ۳۰۰ و ۵۲۰ میلیون دلار محاسبه گردیده است، در مورد وضعیت اقتصادی این کشور کدام گزینه درست می‌باشد؟

۱) این کشور با وضع تعرفه‌های گمرکی جدید و مالیات بر کالاهای وارداتی، می‌تواند تأثیر منفی‌ای را که تجارت خارجی بر کشورش گذاشته، کاهش دهد.

۲) با توجه به اینکه موازنه تجاری در این کشور مثبت است، با سود حاصل شده از تجارت می‌تواند اوضاع رفاهی و اقتصادی کشورش را بهبود بخشد.

۳) با توجه به اینکه دچار نا ترازی تجاری نمی‌شود، می‌تواند با ایجاد مناطق آزاد تجاری در بنادر خود، به توسعه و رونق تجاری پایدار دست یابد.

۴) در وضعیت موازنه تجاری منفی قرار می‌گیرد و تنها با ممنوعیت واردات کالا و ایجاد تعرفه‌های سنگین گمرکی، می‌تواند از بحران ایجاد شده خارج گردد.

پاسخ

۱) هنگامی که در مسائل تجاری یک کشور، ارزش واردات بیشتر از صادرات باشد (همان‌طور که در صورت سوال با توجه به اعداد مشخص شده)، موازنه منفی صورت گرفته است و ناترازی اتفاق می‌افتد؛ بنابراین گزینه‌های «۲» و «۳» حذف می‌شوند. این کشور می‌تواند از طریق راهکارهایی مانند وضع تعرفه گمرکی و مالیات بر کالاهای وارداتی، تأثیر این موازنه را کم نماید. راهکار ممنوعیت کالا، برای جلوگیری از موازنه منفی نادرست می‌باشد و به همین دلیل گزینه «۴» حذف می‌گردد.

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۴: نواحی سیاسی

واحد یادگیری
درس ۹: معنا و مفهوم ناحیه سیاسی

زیر واحد یادگیری
جغرافیای سیاسی

حیطه شناختی
مقدماتی

۱۲۳. ایدئولوژی‌های سیاسی هر عبارت را به ترتیب مشخص نمایید؟

الف) ایجاد ساختمان‌هایی یکدست با نمای مشابه

ب) ایجاد پارک‌های بانوان با حفظ موازین شرعی و دینی برای

آسودگی بانوان

ج) دوقطبی شدن شهرها و پیدایش مناطق مرفه‌نشین و فقیرنشین

۱) سوسیالیسم - لیبرالیسم - اسلامی

۲) سرمایه‌داری - سوسیالیسم - اسلامی

۳) سوسیالیسم - اسلامی - سرمایه‌داری

۴) اسلامی - سرمایه‌داری - لیبرالیسم

پاسخ

۳ با توجه به متن و رویکرد سوال هر کدام از عبارات به این

صورت مشخص می‌شود.

- یکسان بودن خانه‌ها با نمای مشابه: سوسیالیسم

- ایجاد پارک‌های بانوان با حفظ موازین شرعی و ...: اسلامی

- دوقطبی شدن شهرها و پیدایش مناطق مرفه‌نشین و فقیرنشین:

سرمایه‌داری

فیلم پاسخ

۱۲۴. در تعیین مرز دریایی و مشخص کردن خط مبنا کدام عبارت درست است؟

- ۱) با یک خط فرضی، فاصله مرزی از عمیق ترین نقطه دریا تا به ساحل دو کشور به یک اندازه تعیین می گردد.
- ۲) از ابتدای ساحل تا عمیق ترین نقطه مد دریا، آب های داخلی یک کشور محسوب می شود.
- ۳) از کنار ساحل تا حدود ۱۰ مایل دریایی، آب های احتیاطی یک کشور است.
- ۴) از پایین ترین حد جزر دریایی آب های داخلی و دریایی سرزمینی را از هم جدا می سازد.

پاسخ

۴) می دانید که خط مبنا، پایین ترین حد جزر در دریاست. برای مشخص کردن مرزهای دریایی، ابتدا باید خط مبنا را مشخص کرد. با توجه به تعریف کتاب، گزینه «۴» دربردارنده تعریف خط مبنا می باشد که در واقع مشخص کننده آب های داخلی و همچنین تا ۱۲ مایل جلوی آن، آب های سرزمینی است. بنابراین خط مبنا، یک حدفاصل می باشد بین آب های داخلی و سرزمینی.

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۴: نواحی سیاسی

واحد یادگیری
درس ۱۱: ژئوپلیتیک

زیرواحد یادگیری
رابطه قدرت و جغرافیا

حیطه شناختی
مقدماتی

۱۲۵. با توجه به تئوری‌های ژئوپلیتیکی، مشخص کنید که نظریات الف - ب - پ - ت، به ترتیب متعلق به کدام یک از صاحب‌نظران می‌باشد؟

الف - قرارگیری یک کشور در مجاورت یک دولت قوی یا ضعیف، بر سیاست و قدرت آن تأثیر می‌گذارد.

ب - منطقه خشکی اوراسیا، قلب جهان است و این منطقه برای قدرت‌های دریایی غیرقابل دسترس است.

پ - فضاهای اقیانوسی در شکل‌گیری قدرت جهانی و همچنین محاصره قدرت خشکی مؤثر است.

ت - اگر کشورهای کوچک درصدد توسعه سرزمین خود برنمایند، نابودی آنها حتمی است.

۱) ماهان - مکیندر - راتزل - ماهان

۲) راتزل - مکیندر - ماهان - راتزل

۳) مکیندر - راتزل - راتزل - ماهان

۴) راتزل - ماهان - مکیندر - ماهان

پاسخ

۲) هر کدام از نظریه‌پردازان ژئوپلیتیکی به نکته مهمی اشاره کرده‌اند که باتوجه به آن کلیدواژه می‌توان به جواب سوال رسید. راتزل: نظریه فضای حیاتی که در عبارت‌های الف و ت دیده می‌شود. مکیندر: قلب خشکی جهان (هارتلند) که در عبارت ب قابل تشخیص می‌باشد.

ماهان: به قدرت دریایی اشاره دارد که در عبارت پ دیده می‌شود.

فیلم پاسخ

۱۲۶. در دیدگاه افلاطون شناسان کدام صفت خداوند از نظر افلاطون، به دمیورژ مربوط است؟

- ۱ دیدنی نیست.
- ۲ ثابت است.
- ۳ خلقت حکیمانه دارد.
- ۴ چیزی را به خود راه نمی‌دهد.

پاسخ

۳ در نظر افلاطون شناسان «دمیورژ» یا «صانع» یکی از نام‌های خدا هست که افلاطون هرگاه بخواهد خدا را در مقام خالق معرفی کند، او را دمیورژ می‌نامد.
خلقت حکیمانه مربوط به خالق بودن خداوند است.
سایر گزینه‌ها مربوط ذات خداوند است.

فصل

بخش ۲: پیرامون خدا و عقل

واحد یادگیری

درس ۵: خدا در فلسفه (۱)

زیرواحد یادگیری

دوره یونان باستان

حیطه شناختی

مقدماتی

۱۲۷. کدام گزینه جزو مقدمات برهان حرکت نمی‌باشد؟

- ① یک محرک نامتحرک وجود دارد.
- ② در جهان هستی میان موجودات، حرکت هست.
- ③ تسلسل محرک‌های نامتناهی محال است.
- ④ هر حرکتی نیازمند وجود یک محرک است.

پاسخ

① گزینه «۱» نتیجه برهان حرکت است.

مقدمه اول: در جهان حرکت وجود دارد.

مقدمه دوم: هر حرکتی نیازمند محرک (حرکت‌دهنده) است.

(که حرکت نداشته باشد).

مقدمه سوم: تسلسل محرک‌های نامتناهی محال است.

نتیجه: یک محرک نامتحرک (خدا) وجود دارد.

۱۲۸. مبنای برهان فارابی روی چه اصلی است؟

① اصل واقعیت

② امکان شناخت

③ وجود داشتن خداوند

④ امتناع تسلسل نامتناهی علت‌ها

پاسخ

④ فارابی علاوه بر قبول برهان‌های ارسطو، برهانی برای اثبات وجود

خدا ارائه داد که مبتنی بر محال بودن تسلسل علت‌ها است.

۱۲۹. کدام گزینه دربارهٔ برهان ملاصدرا درست است؟

- ۱) او برهان ابن‌سینا را اصلاح و ارتقا داد.
- ۲) امکان فقری مسیری بود که خداوند را ثابت کرد.
- ۳) مبنای فکری او نیازمندی معلول به علت در وجود است.
- ۴) هیچ وجودی که بی‌نیاز و مستقل باشد، وجود ندارد.

پاسخ

۲) ملاصدرا می‌گوید همهٔ موجودات و واقعیت‌های جهان، عین وابستگی و نیاز هستند و «وابستگی» و «نیاز به غیر»، سراسر وجود آنها را فرا گرفته است. این وابستگی همان امکان فقری است و مبنای ارتقای برهان ابن‌سینا همین اصل می‌باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: او صرفاً برهان ابن‌سینا را ارتقا داد و نه اصلاح.

گزینهٔ «۳»: مبنای فکری او فقر وجودی است.

گزینهٔ «۴»: یک وجود بی‌نیاز و غیر وابسته (یعنی خدا) وجود دارد.

۱۳۰. ویژگی عقل به عنوان موجود متعالی چیست؟

① بی‌نیاز از استدلال

② ابزار تفکر و تعمق

③ مبنای ایجاد سایر علوم

④ راه رسیدن به شناخت

پاسخ

① عقل در معنای موجود متعالی و فراتر از ماده، همان فرشتگان هستند. این موجودات راه ادراک و شناخت‌شان، شهود است. آنها هیچ نیازی به استدلال و تفکر ندارند.

۱۳۱. کدام گزینه درست است؟

- ① در دوره دوم حاکمیت کلیسا، بزرگان عقل را امری شیطانی می‌دانستند.
- ② هیوم از انسان خواست که از بت‌هایی که برای او ساخته شده است، دست بکشد.
- ③ اوگوست کنت اعتقادی به نقش عقل به تنهایی در شناخت عالم خارج از ذهن نداشت.
- ④ دکارت هر دو کاربرد عقل را قبول داشت و کاربرد عقل را در اثبات خدا و نفس و اختیار می‌دانست.

پاسخ

- ③ اوگوست کنت اعتقاد داشت عقل صرفاً آنگاه که با روش‌های تجربی وارد عمل شود، به واقعیت و شناخت می‌رسد. پس او اعتقادی به شناخت عقلی محض در ادراک جهان خارج از ذهن نداشت.
- بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: در دوره اول حاکمیت کلیسا، بزرگان عقل را امری شیطانی می‌دانستند.
- گزینه «۲»: این دیدگاه بیکن است.
- گزینه «۴»: دکارت، عقل در معنای موجود غیرمادی را قبول نداشت.

فصل

بخش ۲: پیرامون خدا و عقل

واحد یادگیری

درس ۷: عقل در فلسفه (۱)

زیرواحد یادگیری

عقل نزد فیلسوفان دوره جدید اروپا

حیطه شناختی

پیشرفته

۱۳۲. کدام گزینه درست است؟

- ① مسلمانان با شهود به وجود عالم عقول رسیدند.
- ② عقل انسانی دقیقاً یکی از اقسام عقول است.
- ③ نتیجه عدم وجود عقل فعال، ناتوانی در تفکر انسان است.
- ④ عقل فعال ترکیبی از عقل انسانی و عقل غیرمادی و مجرد است.

پاسخ

③ عقل فعال عامل فیض‌رسانی به عقل انسانی است؛ یعنی عقل فعال به کمک عقل انسانی می‌آید تا امکان تفکر برای انسان فراهم شود. پس اگر این عقل نباشد، انسان توانایی فکر کردن را ندارد. بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: مسلمانان این عالم را اثبات کرده‌اند.
گزینه «۲»: عقل انسانی جزو عقول مجرد نیست.
گزینه «۴»: عقل فعال صرفاً یکی از عقول یا فرشتگان مجرد است.

۱۳۳. کدام گزاره در مرحله عقل بالملکه ادراک می‌شود؟

- ① چهار تقسیم بر دو، دو می‌شود.
- ② هر انسانی در کودکی مدرسه رفته است.
- ③ کل هر چیز از جزء آن چیز بزرگ‌تر است.
- ④ مثلث دارای سه ضلع و سه زاویه می‌باشد.

پاسخ

③ انسان در مرحله عقل بالملکه، گزاره‌های بدیهی را ادراک می‌کند.

گزاره کل از جزء بزرگ‌تر هست، یک گزاره بدیهی می‌باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱» و «۴»: گزاره‌های علم ریاضی همگی اثبات‌پذیر

هستند و بدیهی نیستند.

گزینه «۲»: گزاره‌ای همیشه صادق نیست و بدیهی هم نمی‌باشد.

۱۳۴. حدیث «یک ساعت تفکر، برتر از ۶۰ سال عبادت است» اشاره به کدام عامل زمینه‌ساز رشد فلسفه دارد؟

- ① تکریم عالمان
- ② ارزش برای تفکر
- ③ طرح مباحث علمی
- ④ دعوت به یادگیری علوم سایرین

② این حدیث اشاره مستقیم به عامل ارزش قائل شدن برای اصل تفکر و خردورزی است که یکی از عوامل زمینه‌ساز رشد فلسفه در جهان اسلام است.

فصل

بخش ۳: نگاهی اجمالی به سیر فلسفه در جهان اسلام

واحد یادگیری

درس ۹: آغاز فلسفه در جهان اسلام (۱)

زیرواحد یادگیری

زمینه‌های رشد فلسفه

حیطه شناختی

مقدماتی

بخش ۳: نگاهی اجمالی به سیر فلسفه در جهان اسلام

درس ۹: آغاز فلسفه در جهان اسلام (۱)

مقام علمی و فلسفی و فلسفه سیاسی فارابی

۱۳۵. مبنای ورود فارابی به مباحث اجتماعی و فلسفه سیاسی چیست؟

- ۱ ریاست مدینه برعهده پیامبر است.
- ۲ هدف جامعه سعادت انسان است.
- ۳ سعادت در زندگی اجتماعی است.
- ۴ انسان ذاتاً مدنی‌الطبیع است.

پاسخ

۴ از نظر فارابی، انسان موجودی مدنی‌الطبیع است که به حسب فطرت و طبع خود به جامعه گرایش دارد و می‌خواهد با هم‌نوعان خویش زندگی کند. این اولین مبنای وی برای ورود به مباحث اجتماعی و فلسفه سیاسی است. به عقیده فارابی، مسیر سعادت و کمال انسان از زندگی اجتماعی می‌گذرد و به همین جهت باید هدف اصلی جامعه و مدینه نیز سعادت انسان در دنیا و آخرت باشد.

۱۳۶. ترتیب مقدم و تالی در کدام گزینه متفاوت است؟

- ۱) درس بتوانی بخوانی، می‌توانی موفقیت را پیدا کنی.
- ۲) اگر فردا امتحان داشته باشی، نمی‌توانی به مهمانی امشب بروی.
- ۳) با والیبال خداحافظی خواهم کرد، در صورتی که فردا در مسابقه برنده نشویم.
- ۴) هر چه زودتر مدارک ثبت‌نام دانشگاه را بیاور، تا از ورودی جدید حذف نشوی.

پاسخ

۳) در گزینه «۳» ابتدا تالی آمده است، سپس مقدم بیان شده است اما در سه گزینه دیگر، ابتدا مقدم و سپس تالی بیان شده است.

نکته

جای مقدم و تالی می‌تواند در قضیه شرطی جابه‌جا شود.

۱۳۷. کدام قیاس معتبر است؟

- ① غذا گرم نیست؛ زیرا اگر غذا گرم باشد، دارای بخار هست و بخاری وجود ندارد.
- ② اگر اخلاق در جامعه وجود داشته باشد، جامعه قانونمند است ولی اخلاقی نیست و قانونمندی هم نیست.
- ③ علی در خانه نیست؛ زیرا اگر او در مدرسه نباشد، در خانه حضور دارد و علی در مدرسه هست.
- ④ او دوپینگ کرده است؛ زیرا اگر او دوپینگ کند، احتمال برنده شدن دارد و او احتمال برنده شدن دارد.

پاسخ

- ① در قیاس گزینه «۱»، از قاعده رفع تالی نتیجه‌گیری شده است که قیاس درست است.
- در گزینه «۲» مغالطه رفع مقدم، در گزینه «۳» مغالطه رفع مقدم و در گزینه «۴» مغالطه وضع تالی رخ داده است.

۱۳۸. کدام قیاس انفصالی حقیقی نامعتبر است؟

- ① الف یا ب، الف پس غیر ب
- ② ب یا ج، غیر ج پس غیر ب
- ③ الف یا م، غیر الف پس م
- ④ ب یا د، د پس غیر ب

پاسخ

② در قیاس استثنایی انفصالی حقیقی، با اثبات هر طرف، طرف دیگر نفی می‌شود و با نفی هر طرف، طرف دیگر اثبات می‌شود. در گزینه «۲» از نفی یک طرف، نفی طرف دیگر را نتیجه گرفته و باطل است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: الف یا ب، الف پس غیر ب: اثبات یک طرف (الف) ← نفی طرف دیگر (غیر ب)

گزینه «۳»: الف یا م، غیر الف پس م: نفی یک طرف (غیر الف) ← اثبات طرف دیگر (م)

گزینه «۴»: ب یا د، د پس غیر ب: اثبات یک طرف (د) ← نفی طرف دیگر (غیر ب)

۱۳۹. کدام گزینه مغالطه مسموم کردن چاه دارد؟

- ۱ فقط افراد نادان اهل پیروی از فضای مجازی هستند؛ زیرا فضای مجازی به دنبال رشد کسی نیست.
- ۲ نمره درس ریاضی‌ام بسیار پایین‌تر از سایر دانش‌آموزان بود؛ چون معلم من عقده‌ای هست.
- ۳ هر چه سریع‌تر لباس‌ت را انتخاب بکن؛ زیرا افراد بی‌سلیقه رنگ سبز می‌پوشند.
- ۴ صرفاً افراد باهوش می‌توانند در زمینه انتخاب موسیقی به سراغ موسیقی پاپ بروند.

پاسخ

- ۳ مغالطه مسموم کردن چاه، مغالطه‌ای است که در آن بدون ذکر دلیل با نسبت دادن صفت منفی به افرادی، سعی در تأثیر در تصمیم‌گیری آنها داریم.
- بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: با توجه به ذکر دلیل این صفت منفی دیگر مغالطه نیست.
- گزینه «۲»: این مغالطه فقط جایی رخ می‌دهد که بحث تصمیم‌گیری مطرح باشد.
- گزینه «۴»: مغالطه تله‌گذاری است.

۱۴۰. با توجه به دیدگاه ابن‌سینا، انسان چه زمانی دارای علم می‌شود؟

- ۱) اعطاء نفس انسانی
- ۲) اتصال به عالم مجردات
- ۳) رشد تمام اندام بدنی
- ۴) وقتی آغاز به تفکر کند

پاسخ

۴) ابن‌سینا معتقد است که وقتی بدن انسان دوره جنینی را در رحم مادر گذرانند و به مرحله‌ای رسید که صاحب همه اندام‌های بدنی شد، خداوند روح انسانی را به آن عطا می‌کند. این روح، که جنبه غیرمادی دارد و از جنس موجودات مجرد است، استعداد کسب علم از طریق تفکر را دارد. این روح همچنین می‌تواند اموری از قبیل اخلاق، عشق، دوستی، نفرت، پرستش و معنویت را دریابد و آنها را در خود پدید آورد. همان‌طور که بیان شد، انسان زمانی که دارای نفس شود، دارای علم نمی‌شود. نفس انسان استعداد (آمادگی) کسب علم را دارد نه خود علم را. انسان با تفکر می‌تواند علم را کسب کند.

۱۴۱. کدام گزینه در ارتباط با دیدگاه سهروردی درست است؟

- ۱) نفس انسان جنبه نورانی و ظلمانی اوست.
- ۲) اگر حقیقت هستی رؤیت شود، نفس نورانی می‌شود.
- ۳) سطح غیرمادی نفس انسانی را، نورالانوار می‌گویند.
- ۴) کسب نورانیت بیشتر همان نزدیک شدن به خداوند است.

پاسخ

۴) سهروردی اعتقاد داشت که اگر نفس نورانیت بیشتری کسب کند، حقایق هستی را بهتر مشاهده می‌کند. این کسب نورانیت همان نزدیک شدن به خداوند است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نفس انسان جنبه نورانی او و جسم انسان جنبه ظلمانی اوست.

گزینه «۲»: اگر نفس نورانی شود، می‌تواند حقایق هستی را بهتر ببیند و نه برعکس.

گزینه «۳»: نورالانوار همان خداوند است که نور محض و بالاترین نور می‌باشد.

۱۴۲. کدام گزینه از نظر ملاصدرا نادرست است؟

- ۱) روح و جسم دو چیز مجزا نیستند، بلکه وحدت حقیقی دارند پس تأثیر و تأثری بر هم ندارند.
- ۲) روح انسان آخرین درجه تکاملی هست که موجودات زنده می‌توانند به آن دست پیدا کنند.
- ۳) برخلاف دیدگاه ابن‌سینا، نفس انسانی چیزی ضمیمه شده به جسم و بدن انسان نمی‌باشد.
- ۴) انسان دو بعد جسم و نفس را دارد اما نفس انسان نتیجه رشد خود جسم است.

پاسخ

۱) از دیدگاه حکمت متعالیه، حقیقت انسان، همان‌گونه که بسیاری دیگر از فیلسوفان گفته‌اند، حقیقتی دو بُعدی است: روح و بدن. اما روح، براساس این مکتب، چیزی ضمیمه شده به بدن نیست، بلکه نتیجه رشد و تکامل خود جسم و بدن است. از نظر ملاصدرا، روح و بدن دو چیز مجزا نیستند که کنار هم قرار گرفته باشند بلکه اینها وحدتی حقیقی دارند؛ به گونه‌ای که یکی (روح) باطن دیگری (بدن) است. بنابراین هر اتفاقی در روح بیفتد، در بدن ظاهر می‌شود و هر اتفاقی در بدن رخ دهد، بر روح تأثیر می‌گذارد.

۱۴۳. کدام نوع فعل از نظر اخلاقی و طبیعی فرق دارد؟

- ۱ ورزش کردن در پارک
- ۲ دزدی کردن از افراد ثروتمند
- ۳ کمک به دیگران برای کم شدن رنج
- ۴ کار کردن برای خوش‌حالی خانواده

پاسخ

۱ ورزش کردن یک فعل طبیعی است که رفع نیاز می‌کند. سه گزینه دیگر همگی فعل اخلاقی هستند. دقت کنید فعلی مثل دزدی کردن هم فعل اخلاقی است؛ چون مورد سرزنش قرار می‌گیرد. کار کردن ذاتش فعل طبیعی است، اما چون با نیت خوش‌حالی خانواده است دیگر فعل اخلاقی محسوب می‌شود.

فصل
فصل ۳: انسان

واحد یادگیری

درس ۱۰: انسان، موجود اخلاق‌گرا

زیر واحد یادگیری

دیدگاه فیلسوفان دوره یونان باستان

حیطه شناختی

پیشرفته

۱۴۴. کدام گزینه به دیدگاه فعل اخلاقی افلاطون نزدیک‌تر است؟

- ۱) قوه عقل باید بتواند بر اراده قوه غضب و شهوت ممانعت نهایی کند.
- ۲) ایجاد برابری میان قوا، برای رسیدن به سعادت نهایی بشر
- ۳) اعمال اعتدال و هماهنگی میان ابعاد وجودی انسان
- ۴) نتیجه تساوی میان قوای سه‌گانه، یافتن مسیری برای خوشبختی است.

پاسخ

۳) از نظر افلاطون، حکومت عقل بر دو قوه شهوت و غضب، ایجاد

یک نظم است که همان عدالت میان قوای وجودی انسان است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: هر قوه باید در حدود اختیارات عمل کند.

گزینه‌های «۲» و «۴»: برابری و تساوی میان قوا، نظر افلاطون

نیست، بلکه کنترل عقل بر هر قوه، غایت او هست.

فصل
فصل ۳: انسان

واحد یادگیری
درس ۱۰: انسان، موجود اخلاق‌گرا

زیرواحد یادگیری
دیدگاه فیلسوفان دوره جدید اروپا و دیدگاه
فیلسوفان مسلمان

حیطه شناختی
مقدماتی

۱۴۵. عبارت زیر بیشتر بیان نظر کدام فیلسوف درباره فعل اخلاقی است؟

«علی با اینکه یک روز خواب مانده، خلاف وظیفه اخلاقی خود می‌داند که در صف اتوبوس نایستد.»

۱ کانت

۲ هابز

۳ ارسطو

۴ ابن‌سینا

پاسخ

۱ این نوع نگاه بر انجام فعل اخلاقی حاصل دیدگاه کانت است. او نگاهی مبتنی بر اطاعت صرف از وجدان اخلاقی دارد. این اطاعت باید بدون هیچ چشم داشتی اتفاق بیفتد.

۱۴۶. به طور کلی در اقتصاد زندگی، چند اتفاق مهم رخ می‌دهد و

شامل چه مواردی است؟

- ① دو- دخل و پس‌انداز
- ② دو- دخل و خرج
- ③ سه- دخل، حفظ و خرج
- ④ سه- دخل، کسب درآمد و خرج

پاسخ

③ به طور کلی در اقتصاد زندگی، سه اتفاق مهم می‌افتد: دخل، حفظ

و خرج

- دخل یا کسب درآمد، شامل فعالیت‌هایی می‌شود که بیشتر افراد برای درآمدزایی و پول درآوردن انجام می‌دهند.

- حفظ و رشد درآمد، شامل فعالیت‌هایی نظیر پس‌انداز و سرمایه‌گذاری است.

- خرج کردن، مربوط به حوزه برنامه‌ریزی مخارج و شیوه‌های مصرف است.

فصل

فصل ۴: اقتصاد در خانواده

واحد یادگیری

درس ۱۲: بودجه‌بندی

زیرواحد یادگیری

پول‌هایی که بلعیده می‌شوند / ثبت هزینه‌ها

و درآمدها

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۱۴۷. هریک از عبارات زیر به کدام روش «۶ ب» اشاره دارد؟

- استفاده چندباره از کالا
- نه گفتن به خریدهای غیرضروری
- کمتر مصرف کردن یا با انرژی کمتر ولی دستاورد بیشتر
- مصرف کردن

- ۱ بازداشتن - بازسازی - بازیافت
- ۲ بازسازی - باز مصرف - بهینه مصرف کردن
- ۳ بهینه مصرف کردن - بازسازی - بازیافت
- ۴ باز مصرف - بازداشتن - بهینه مصرف کردن

پاسخ

۴ یکی از روش‌های مصرف مسئولانه، روش «۶ ب» است:

- بهینه مصرف کردن
 - بازیافت
 - بازسازی
 - بازداشتن (از اسراف و زیاده‌روی)
 - باز تفکر (کالای دیگر)
 - باز مصرف (استفاده چندباره از کالا)
- نه گفتن به خرید چیزهایی که نیاز نداریم و یا مضرنند، یافتن راه‌های بهتر، پردازش مجدد و تبدیل یک کالا به کالایی دیگر، کمتر مصرف کردن یا با انرژی کمتر ولی دستاورد بیشتر مصرف کردن، استفاده از چیزی بیش از یک بار، درست کردن چیزی که خراب و یا از کارافتاده است، همه از موارد روش «۶ ب» به‌شمار می‌روند.

فیلم پاسخ

۱۴۸. عبارت «به این سپرده‌ها سودی نمی‌دهند، بلکه به ازای مدت‌زمان سپرده‌گذاری، برای مشتری امتیاز دریافت وام در نظر گرفته می‌شود.» به کدام مفهوم اقتصادی اشاره دارد؟

- ۱) بانک قرض‌الحسنه
- ۲) سپرده بلندمدت
- ۳) خرید سهام
- ۴) سپرده کوتاه‌مدت

پاسخ

۱) برخی بانک‌ها به سپرده‌های پس‌انداز سودی نمی‌دهند؛ بلکه به ازای مدت‌زمان سپرده‌گذاری، برای مشتری امتیاز دریافت وام در نظر می‌گیرند. به‌طوری که مقدار وام و دوره بازپرداخت آن، تابع مقدار سپرده و مدت‌زمان سپرده‌گذاری است؛ به این بانک‌ها، بانک‌های قرض‌الحسنه گفته می‌شود.

فصل

فصل ۴: اقتصاد در خانواده

واحد یادگیری

درس ۱۴: پس‌انداز و سرمایه‌گذاری

زیرواحد یادگیری

روش‌های پس‌انداز و سرمایه‌گذاری

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۱۴۹. کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح سؤالات زیر است؟

الف) پایه و اساس نیاز به تهیه بیمه چیست؟

ب) کدام یک از روش های سرمایه گذاری، هنگام برداشت شامل

جریمه و از دست رفتن بخشی از سود است؟

ج) عبارت «به وضعیتی گفته می شود که شرایط ایجاد خسارت

به اشخاص یا اموال را فراهم می آورد.» به چه معناست؟

۱ الف) خطرپذیری ب) حساب های سپرده سرمایه گذاری بلندمدت

ج) خطر

۲ الف) حادثه بد ب) حساب های سپرده سرمایه گذاری کوتاه مدت

ج) حادثه بد

۳ الف) خطرپذیری ب) حساب های سپرده سرمایه گذاری کوتاه مدت

ج) خطر

۴ الف) حادثه بد ب) خرید اوراق مشارکت ج) خطرپذیری

پاسخ

۱ الف) پایه و اساس نیاز به تهیه بیمه، خطرپذیری است.

ب) در حساب های سپرده سرمایه گذاری بلندمدت: فرد تا پایان

مدت قرارداد، نباید از حساب خود برداشت کنند و اگر قبل از

سررسید این کار را انجام دهد، مقداری از سود تعیین شده را از

دست می دهد و به نوعی جریمه می شود.

ج) خطر یا حادثه بد، به وضعیتی گفته می شود که شرایط ایجاد

خسارت به اشخاص یا اموال را فراهم می آورد.

فیلم پاسخ

۱۵۰. صحیح (ص) یا غلط (غ) بودن موارد زیر در ارتباط با انواع خرید

هوشمندانه و مقایسه‌ای، در کدام گزینه به‌درستی بیان شده است؟
الف) در مرحله اول خرید هوشمندانه، باید مشخص کنید که به چه میزان قرار است هزینه کنید.

ب) از معایب خرید مقایسه‌ای، آن است که ممکن است پس‌انداز حاصل از خرید مقایسه‌ای، به‌ویژه برای اقلام با قیمت پایین، کمتر از هزینه‌های زمان، بنزین یا سایر هزینه‌های دیگر برای کسب اطلاعات باشد.

ج) در خرید مقایسه‌ای، ابتدا باید معیارهایی که عملاً برای فرد هنگام انتخاب مهم است، تعیین شود و سپس فهرستی از گزینه‌های انتخابی ارائه شود.

د) منظور از خرید هوشمندانه، فرایند بررسی قیمت‌ها و ویژگی‌های محصولات مشابه قبل از تصمیم‌گیری برای خرید است.

۱ ص - غ - ص - غ

۲ غ - غ - ص - ص

۳ غ - ص - غ - غ

۴ ص - ص - ص - غ

پاسخ

۳ بررسی عبارات نادرست:

الف) در مرحله دوم خرید هوشمندانه باید مشخص کنید که به چه میزان قرار است هزینه کنید.

ج) ابتدا فهرست گزینه‌های انتخابی نوشته (مرحله دوم خرید مقایسه‌ای) و سپس معیارها برای انتخاب تعیین می‌شوند. (مرحله سوم خرید مقایسه‌ای)

د) منظور از خرید مقایسه‌ای، فرایند بررسی قیمت‌ها و ویژگی‌های محصولات مشابه قبل از تصمیم‌گیری برای خرید است.

فیلم پاسخ

۱۵۱. کدام گزینه صحیح نیست؟

- ① اتلاف به معنای دور ریختن و هدر دادن منابع است و در ایران اتلاف مواد غذایی، بسیار فراتر از متوسط جهانی است.
- ② با مشاهده رفتار مصرفی افراد جامعه، می‌توان گفت همه‌ساله تمام کالاهای تولید شده مورد بهره‌برداری صحیح قرار می‌گیرند.
- ③ اسراف مفهومی عام‌تر از اتلاف دارد و مصرف فراتر از سطح زندگی عمومی یا فراتر از توان مالی یا مصرف بیجا، همگی از جمله موارد اسراف‌اند.
- ④ کل محصول غلات جهان، سالیانه حدود ۳/۹ میلیارد تن می‌باشد.

پاسخ

- ② با مشاهده رفتار مصرفی افراد جامعه و ملاحظه ویژگی، کیفیت و نوع کالاها؛ می‌توان گفت همه‌ساله بخشی از کالاهای تولید شده بدون بهره‌برداری صحیح تلف می‌شوند.

فیلم پاسخ

۱۵۲. کدام گزینه ردیف اول، سوم و چهارم جدول خرید مقایسه‌ای را به درستی نشان می‌دهد؟

اول	؟
دوم	فهرست گزینه‌ها
سوم	؟
چهارم	؟
پنجم	تصمیم‌گیری

- ۱) ویژگی‌های کالا یا خدمت - تعریف مسئله - تعیین معیارها
- ۲) تعیین میزان خرید - ویژگی‌های کالا یا خدمت - انتخاب
- ۳) ارزیابی - تعریف مسئله - انتخاب
- ۴) تعریف مسئله - تعیین معیارها - ارزیابی

پاسخ

۴) مراحل خرید مقایسه‌ای:

- اول؛ تعریف مسئله: شامل بیان اینکه واقعاً برای رفع چه مشکل یا حل چه مسئله‌ای نیاز به خرید و مصرف دارید.
- دوم؛ فهرست گزینه‌ها: شامل مواردی که می‌تواند مشکل را رفع یا مسئله را حل کند.
- سوم؛ تعیین معیارها: معیارهایی که عملاً برای افراد هنگام انتخاب مهم است.
- چهارم؛ ارزیابی: شامل سنجش گزینه‌ها براساس معیارهای مختلف
- پنجم؛ تصمیم‌گیری: انتخاب گزینه نهایی

فصل
فصل ۴: اقتصاد در خانواده

واحد یادگیری
درس ۱۳: تصمیم‌گیری در مخارج

زیرواحد یادگیری
خرید مقایسه‌ای

حیطه شناختی
مقدماتی

فیلم پاسخ

۱۵۳. کدام مورد در رابطه با سرمایه‌گذاری از روش خرید سهام شرکت‌ها، درست است؟

- ۱ سود سرمایه‌گذاری در سهام قطعی و معمولاً از سپرده‌گذاری بلندمدت در بانک هم بیشتر است.
- ۲ در این سرمایه‌گذاری برحسب فعالیت اقتصادی مرتبط، سود تعلق می‌گیرد و سهام بدون محدودیت قابل خرید و فروش است.
- ۳ در سهام هر چقدر زمان طولانی‌تری سپرده‌گذاری شود، سود بیشتری به آن تعلق می‌گیرد.
- ۴ سود سرمایه‌گذاری در سهام قطعی نیست و تولیدکننده مستقیماً سرمایه موردنیاز خود را از مردم تهیه می‌کند.

پاسخ

۴ بررسی عبارات نادرست:

گزینه «۱»: سود سرمایه‌گذاری در سهام معمولاً از سپرده‌گذاری بلندمدت در بانک هم بیشتر است؛ اما قطعی نیست.

گزینه «۲»: به اوراق مشارکت منتشر شده برحسب فعالیت اقتصادی مرتبط، سودی تعلق می‌گیرد، همچنین خرید و فروش سهام نیز ممکن است با محدودیت‌هایی مواجه باشد.

گزینه «۳»: در حساب‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت، هر چقدر زمان طولانی‌تری پول سپرده‌گذاری شود، سود بیشتری به آن تعلق می‌گیرد.

فیلم پاسخ

۱۵۴. مصرف مسئولانه چه نوع مصرفی است؟

- ۱) تمام کالاهای ضروری و مصرفی که مورد استفاده قرار می‌گیرند.
- ۲) این نوع مصرف اجازه می‌دهد چرخه تبدیل‌ها و تغییرات طبیعی همواره ادامه پیدا کند و متوقف نشود.
- ۳) مصرفی است که برای خانواده، جامعه و اقتصاد بیشترین نفع و کمترین هزینه را داشته باشد.
- ۴) تمام کالاهای ضروری که نیاز داریم را خریداری کنیم و از موارد غیرضروری بپرهیزیم.

پاسخ

- ۲) مصرف مسئولانه، مصرفی است که اجازه می‌دهد، چرخه تبدیل‌ها و تغییرات طبیعی همواره ادامه پیدا کند و متوقف نشود.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: «تمام کالاهای ضروری و مصرفی» مفهوم مسئولانه بودن را ندارد.
گزینه «۳»: تعریف انتخاب اقتصادی است.
گزینه «۴»: این تعریف شامل بخش کوچکی از مصرف مسئولانه است، نه تعریف اصلی

فیلم پاسخ

۱۵۵. کدام گزینه بیانگر پاسخ پرسش‌های زیر است؟

الف) مقایسهٔ مجموع درآمدها و هزینه‌های ماهیانه مربوط به مرحلهٔ از مراحل بودجه‌بندی می‌باشد.

ب) کدام مورد از روش‌های مورد استفاده در مرحلهٔ چهارم بودجه‌بندی نیست؟

۱ الف) دوم ب) محاسبه و لحاظ کردن هزینهٔ فرصت بهترین انتخاب

بعدی

۲ الف) سوم ب) محاسبه و لحاظ کردن هزینه‌های هدررفته

۳ الف) دوم ب) کم کردن مخارج غیرضروری

۴ الف) سوم ب) به یاد آوردن فرصت‌های فراموش شده

پاسخ

۲ مقایسهٔ مجموع درآمدها و هزینه‌ها به صورت ماهانه مربوط به

مرحلهٔ سوم از مراحل بودجه‌بندی است و در مرحلهٔ چهارم بودجه‌بندی، در صورتی که هزینه‌ها از درآمد بیشتر باشد، یا باید مخارج غیرضروری را کم کرد یا از طریق به یادآوردن فرصت‌های فراموش شده، درآمد را افزایش داد.

مراحل بودجه‌بندی ماهیانه

• از هر منبعی که درآمدی به دست آوردید، آن درآمد را ماهیانه مشخص کنید و بنویسید.

• هزینه‌های متغیر و ثابت خود را به صورت ماهیانه فهرست کنید.

• مجموع درآمدها و هزینه‌های خود را ماهیانه با یکدیگر مقایسه کنید.

• اگر هزینه‌ها بیشتر از درآمد بود، مخارج غیرضروری را کم کنید یا فرصت‌هایی را که فراموش کردید، به نظر آورید تا درآمدتان افزایش یابد.

فیلم پاسخ

۱۵۶. کدام گزینه از معایب خرید مقایسه‌ای نیست؟

- ① ممکن است پس‌انداز حاصل از خرید مقایسه‌ای، به‌ویژه برای اقلام پایین، کمتر از هزینه‌های زمان، بنزین یا سایر هزینه‌ها برای کسب اطلاعات باشد.
- ② با خرید مقایسه‌ای درباره‌ی گزینه‌هایی از آن کالا که قبلاً از آنها مطلع نبودید، آگاه می‌شوید.
- ③ خرید مقایسه‌ای زمان‌بر است.
- ④ خرید مقایسه‌ای هزینه‌بر است.

پاسخ

② گزینه «۲» مربوط به مزایای خرید مقایسه‌ای است.

معایب خرید مقایسه‌ای:

- خرید مقایسه‌ای زمان‌بر است. این زمان را می‌توانستید برای کسب درآمد، انجام کارهای سرگرم‌کننده یا رسیدگی به خانواده صرف کنید.
- ممکن است خرید مقایسه‌ای هزینه‌بر باشد، مانند هزینه‌هایی که برای تماس تلفنی یا سوخت خودرو برای بازدید از فروشگاه‌های مختلف صرف می‌کنید.
- ممکن است پس‌انداز حاصل از خرید مقایسه‌ای، به‌ویژه برای اقلام با قیمت پایین، کمتر از هزینه‌های زمان، بنزین یا سایر هزینه‌های دیگر برای کسب اطلاعات باشد.

فیلم پاسخ

۱۵۷. کدام گزینه جدول زیر را به‌درستی کامل می‌کند؟

نرخ سود این سپرده‌ها می‌تواند هم‌زمان با کاهش نرخ سود عمومی بانک‌ها کاهش یابد.	(الف)
(ب)	مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت
اگر نرخ سود عمومی افزایش یابد، سود این حساب‌ها در حد توافق شده باقی می‌ماند.	(ج)

۱ (الف) معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت (ب) این

سپرده‌ها سود بالاتری دریافت می‌کنند. (ج) معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت

۲ (الف) مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت (ب) پول

به‌راحتی در دسترس است. (ج) مزایای حساب‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت

۳ (الف) معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت (ب)

می‌توان با مقدار خیلی کمی پول این حساب‌ها را باز نمود. (ج) معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت

۴ (الف) معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت (ب)

می‌توان از خدمات بانکداری الکترونیک استفاده کرد. (ج) مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت

پاسخ

۱ (الف) معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت:

- این حساب‌ها نرخ سود کمتری نسبت به حساب‌های دیگر پس‌انداز دارند.

- نرخ سود این سپرده‌ها می‌تواند هم‌زمان با کاهش نرخ سود عمومی بانک‌ها کاهش یابد.

(ب) مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت:

- این سپرده‌ها سود بالاتری دریافت می‌کنند.

- نرخ سود این سپرده‌ها تا پایان دوره قرارداد تغییری نمی‌کند.

فیلم پاسخ

ج) معایب حساب های سپرده سرمایه گذاری بلندمدت:

- پول به راحتی در دسترس نیست و باید تا پایان دوره مشخص شده آن را در حساب حفظ کرد. برداشت پول مشمول جریمه از دست رفتن بخشی از سود می شود.
- اگر نرخ سود عمومی افزایش یابد، سود این حساب ها در حد توافق شده باقی می ماند.
- معمولاً مقدار حداقلی باید در این حساب ها باشد تا مشمول بستن قرارداد و دریافت سود گردد.

۱۵۸. فردی در انتهای سال پس از پرداخت واجبات مالی خود ۸۰ میلیون تومان برایش باقی ماند. او ۲۵۰۰ ورقه سهم خرید و در پایان سال، همه سهم خود را به مبلغ ۲۲۵ میلیون تومان فروخت. اگر منبع درآمد او فقط از بازار بورس اوراق بهادار باشد و کل هزینه‌هایش ۹۵ میلیون تومان شده باشد، پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب (از راست به چپ) کدام است؟

الف) قیمت اسمی هر سهم چند تومان است؟

ب) قیمت بازاری هر سهم چند ریال است؟

ج) خمس سالیانه پرداختی او کدام است؟

۱ الف) ۳۲۰,۰۰۰ (تومان ب) ۹۰۰,۰۰۰ (ریال ج) ۱۰ میلیون ریال

۲ الف) ۳۲,۰۰۰ (تومان ب) ۹۰۰,۰۰۰ (ریال ج) ۱۰ میلیون تومان

۳ الف) ۲۳۰,۰۰۰ (تومان ب) ۹۰,۰۰۰ (ریال ج) ۲۰ میلیون ریال

۴ الف) ۲۳,۰۰۰ (تومان ب) ۹۰,۰۰۰ (ریال ج) ۲۰ میلیون تومان

پاسخ

۲ الف) میزان سرمایه اولیه فرد: ۸۰ میلیون تومان. وی با همین ۸۰ میلیون تومان، ۲۵۰۰ ورقه سهم خریداری کرده است؛ بنابراین خواهیم داشت:

$$\begin{aligned} \text{ارزش سهم خریداری شده توسط فرد} \\ \text{تعداد سهم خریداری شده} &= \text{قیمت اسمی هر برگه سهم} \\ &= \frac{۸۰,۰۰۰,۰۰۰}{۲,۵۰۰} = ۳۲,۰۰۰ \text{ تومان} \end{aligned}$$

ب) در پایان سال این فرد همه سهم خود را به ارزش ۲۲۵ میلیون تومان فروخته است. بنابراین خواهیم داشت:

$$\begin{aligned} \text{ارزش سهم فروخته شده توسط فرد در پایان سال} \\ \text{تعداد سهم فروخته شده} &= \text{قیمت بازاری هر برگه سهم} \\ &= \frac{۲۲۵,۰۰۰,۰۰۰}{۲,۵۰۰} = ۹۰,۰۰۰ \text{ تومان} \end{aligned}$$

$$\text{ریال} \quad ۹۰۰,۰۰۰ \xrightarrow{\times ۱۰} ۹۰,۰۰۰ = \text{تبدیل تومان به ریال}$$

فیلم پاسخ

ج) میزان سود فرد در پایان سال مساوی با ۱۴۵ میلیون تومان
 $(۲۲۵ - ۸۰ = ۱۴۵)$ است که پس از کسر مخارج به آن خمس
 تعلق می‌گیرد:

$$\text{میزان خمس پرداختی} = \frac{1}{5} (۲۲۵ - ۸۰ - ۹۵) = \frac{1}{5} \times ۵۰ = ۱۰$$

ارزش کل سهام فروخته‌شده
هزینه‌ها
میلیون تومان

سرمایه اولیه فرد

فصل

فصل ۴: اقتصاد در خانواده

واحد یادگیری

درس ۱۴: پس‌انداز و سرمایه‌گذاری

زیرواحد یادگیری

روش‌های پس‌انداز و سرمایه‌گذاری

حیطه شناختی

پیشرفته

۱۵۹. پاسخ درست سؤالات زیر، در کدام گزینه مطرح شده است؟

الف) خمس به چه کسانی پرداخت می‌شود؟

ب) نتیجه اصلی پرداخت خمس چیست؟

۱ الف) سهم امام و سادات است که به مرجع تقلید یا نماینده او

پرداخت می‌شود. ب) ایجاد رقابت اقتصادی، جلوگیری از اسراف و

افزایش سود تولیدکنندگان

۲ الف) بانک‌ها، مؤسسات مالی اسلامی و سازمان امور مالیاتی ب)

تقویت درآمد دولت و افزایش بودجه عمرانی

۳ الف) سهم امام و سادات است که به مرجع تقلید یا نماینده او

پرداخت می‌شود. ب) توزیع مجدد ثروت و برقراری عدالت

اقتصادی در جامعه

۴ الف) بانک‌ها، مؤسسات مالی اسلامی و سازمان امور مالیاتی ب)

گسترش عدالت اقتصادی و برنامه‌ریزی اقتصادی

پاسخ

۳ الف) خمس سهم امام و سادات است و به مرجع تقلید یا نماینده

او پرداخت می‌شود.

ب) نتیجه پرداخت خمس: توزیع مجدد ثروت و برقراری عدالت

اقتصادی در جامعه و استفاده از منابع خمس توسط کسانی است که

توان کار و فعالیت اقتصادی ندارند.

فیلم پاسخ

۱۶۰. با توجه به مفهوم خرید مقایسه‌ای و هوشمندانه:

الف) کدام کالاها نیاز بیشتری به خرید هوشمندانه دارند؟

ب) کدام گزینه به عوامل مؤثر در خرید مقایسه‌ای اشاره نمی‌کند؟

۱ الف) کالاهای صادراتی و پیچیده‌تر ب) خانم بشارتی اندازه و کیفیت محصول، همچنین قیمت نصب و راه‌اندازی محصول برایش اهمیت ویژه‌ای دارد.

۲ الف) کالاهای وارداتی و پیچیده‌تر ب) آقای سلیمانی زمان زیادی روی ارزیابی کیفیت و هویت محصول گذاشته است تا خرید سنجیده‌تری داشته باشد.

۳ الف) کالاهای گران‌تر و پیچیده‌تر ب) خانم محبی در هر خریدی، اولویت خود را فقط بر قیمت کالا و سطح درآمدش قرار می‌دهد.

۴ الف) کالاهای تخصصی و وارداتی ب) خانم امینی برای خرید ماشین ظرفشویی علاوه بر قیمت، خدمات پس از فروش کالا را در نظر می‌گیرد.

پاسخ

۳ الف) برای کالاهای گران‌تر و پیچیده‌تر، نیاز بیشتری به خرید هوشمندانه وجود دارد تا گزینه‌های مختلف را قبل از انتخاب باهم مقایسه کنید.

ب) در خرید مقایسه‌ای لازم است عوامل مختلفی از قبیل تفاوت در ویژگی‌ها، اندازه‌ها، کیفیت محصول، هویت محصول، عملکرد آن، قیمت و خدمات پس از فروش و ... در نظر گرفته شود.

فیلم پاسخ

